Carl Olof Rosenius

Samlede skrifter, Bind 7 – Troens rike

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Carl Olof Rosenius: *Samlede skrifter, Bind 7 – Troens rike*.
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 25. november 2026.

Innhold

Kristi rike – et troens rike 1
Den sanne kirke 10
De troendes åndelige renhet 19
Ikke så at jeg alt har nådd dette 29
Innbyrdes likheter og forskjeller mellom Guds barn (I) 39
Innbyrdes likheter og forskjeller mellom Guds barn (II) 48
Det er forskjell på nådegaver – 1. Kor. 12 49
Forskjeller i meninger og levemåte 52
De forskjellige åndelige alderstrinn 54
De ulike naturer 56
De lovbundne og de evangeliske 57
Kristenlivets motsigelser 59
Guds barns fortrolige omgang med Gud 69
Takknemlighetens plass i de troendes liv 77
Om Carl Olof Rosenius 85

Kristi rike – et troens rike

«Salige er de som ikke ser, og likevel tror» (Joh 20,29).

Et menneske kan være gjenstand for de rikeste Guds velsignelser, det kan motta utallige beviser på Guds nåde og være fylt av den dypeste takknemlighet, være rik på gode gjerninger, andektig delaktig i bønn og sang, og dog mangle det som er det egentlige i kristendommen, nemlig omvendelse til Gud og troen på vår Herre Jesus Kristus.

Hvor viktig er det ikke da at alle som ved Guds barmhjertighet er blitt vakt til å søke frelse, like fra begynnelsen tar seg i vare, slik at de ikke bedrar seg selv med en falsk trøst og blir «uekte barn», og til slutt blir kastet ut i mørket utenfor, fordi de manglet bryllupskledning – og dette på tross av at de for himmelenes rikes skyld har gitt avkall på mye av det som for andre ble båndet som bandt dem til verden.

Noen vil kanskje finne det irriterende at denne advarselen blir gjentatt så ofte. Men, det er jo til dem som leser Guds ord og søker Guds rike at denne advarselen er rettet. At den gudløse verdens brede vei fører til fortapelse, det vet vi. Det vi derimot har grunn til å frykte er det som er langt farligere: falsk åndelighet, selvbedrag og halvhjertet kristendom. Og dette så mye mer i en tid som vår, hvor det ikke koster særlig mye, men snarere regnes som moderne å være religiøs – en tid hvor mange mener at gudsfrykt er en vei til vinning (1 Tim 6,5).

Ja, selv i tider hvor det har kunnet koste livet å bekjenne seg som en kristen, har den falske, selvgjorte fromheten vært den største faren for dem som har søkt Guds rike. Har man fått syn for den avgjørende betydningen den nye fødsel har for et menneskes frelse, vil man ikke en gang være sikker på om alle martyrene har vært sanne kristne.

«Man kan besegle sin tro med blod, og dog fare til helvete», sier Pontoppidan i boken «Troens speil». Ord fra Jesus selv peker i samme retning, når han sier: «Jeg vet om dine gjerninger og ditt arbeid og din utholdenhet… Omvend deg, og gjør de første gjerninger! Men hvis ikke, så kommer jeg brått over deg og jeg vil flytte din lysestake bort fra sitt sted – hvis du ikke omvender deg – jeg har imot deg at du har forlatt din første kjærlighet» (Åp 2).

Den første kjærlighet – det er den kjærligheten som drev synderinnen ved Jesu føtter til å handle som hun gjorde (Luk 7). Det er ikke kjærlighetens utslag hos en følsom sjel det er tale om, men kjærlighetens vesen. Hennes kjærlighet var – til forskjell fra Simons – en følge av syndsforlatelsens nåde. Denne kjær-

ligheten kan bli bevart, selv når håret er blitt grått og den første tidens varme følelser kun er et minne.

Var faren for selvbedrag stor i de store forfølgelsestidene, hvor mye større må den vel ikke være i dag? Derfor er det en Guds nåde om den som søker frelse, i tide blir oppmerksom på denne faren. Om han først blir ikledd et panser av egen fromhet, blir det vanskelig å redde ham.

Vel kan det skje at denne frykten for falsk trøst utarter seg til en sykelig og lovpreget frykt for all trøst. Men i denne tilstanden er man dog nærmere Guds rike enn den som er så inderlig godt tilfreds med sin egen fromhet. Og kun ett eneste ord fra evangeliet er tilstrekkelig til å forvandle trellesinnet til fred og glede i Den Hellige Ånd.

Lykkelig er den, for hvem det fra første stund er blitt maktpåliggende å virkelig bli født på ny, og som derfor stadig betrakter sin omvendelse, sin anger og bønn, sin oppriktighet – kort sagt: alt sitt eget – med mistenksomhet, og aldri blir tilfreds med noe av det. Trøst og oppmuntring, og ingenting annet, er det Skriften nå har å gi til en slik sjel.

Men i denne stillingen er det ingen enkel sak å tro. Det skal innrømmes at porten er smal, så smal at det ofte kan se aldeles fortvilet ut. Om hjertet før var tilbøyelig til sikkerhet og falsk trøst, så er det nå i ferd med å gå til den motsatte ytterlighet, og havne i trellesinn og mismot.

Menneskehjertet er den mest ubøyelige ting på jorden. Enten er det som stål og diamant – så hardt at alle Herrens dommer ikke er i stand til å sønderknuse det, eller så er det så svakt og fryktsomt, ustadig som kvikksølv og så lett å skremme at det aldri våger å tilegne seg den fulle trøsten av evangeliet.

Så lenge et menneske setter sin lit til sin egen rettferdighet, er det sterkt og ved godt mot. Men blir det vakt og begynner å søke Guds Sønns rettferdighet, blir det usikkert og urolig. Så lenge det lever fritt i synden, uten å spørre etter Gud og hans bud, er det sorgløst og ubekymret. Men søker det å leve til behag for Gud, frykter det bestandig for å ha mishaget ham.

Ganske særlig vil den som er blitt revet ut av sin egen fromhets falske trøst, få en nesten uovervinnelig mistro til seg selv og sitt eget hjerte. Skjønt det er ingenting i verden han heller vil enn å gi Gud æren og stå i et rett forhold til ham, forstyrres hans visshet om å eie Guds nåde bestandig av tvil. Selv om han daglig søker til evangeliet og bestandig innprenter seg dette, så slår det ikke til.

Før var det ikke vanskelig for ham å tro Guds nåde. Han trengte ikke engang å klynge seg til Ordet. Troen vokste villig fram fra hans hjerte.

Hvorfor er det nå blitt så vanskelig å tro, når det dog er Kristus og hans rettferdighet man søker?

Akk, det er i sannhet ikke uten grunn, vil han svare. Jeg har ikke på langt nær den sorg over synden som jeg for mine mange synder burde hatt. Hele mitt vesen er besmittet av synd, mitt hjerte er hardt og kaldt, fullt av hykleri, ulydighet og hovmod. Ingen har større grunn til å frykte enn jeg.

Og det verste, midt oppi det hele, er dette: Jeg vet at Gud er villig til å tilgi meg alt, når jeg bare vil gjøre bot – men jeg kan ikke. Jeg vet at jeg burde angre min

synd – men jeg kan ikke. Jeg skulle våke og be, men det blir ingenting ut av det. Jeg skulle tro på Kristus, nettopp som jeg er, men også det er umulig for meg.

Så vanskelig er det å komme inn gjennom den trange port. «For barnet er kommet til modermunnen, men det er ingen kraft til å føde» (2 Kong 19,3).

Men nå får Herren lov til å komme til. Og det budskap han har til en slik sjel, er det lifligste som noensinne er hørt på vår jord: Du har nå sett deg selv som en synder – så står det bare tilbake å tro at jeg er din Frelser, som har gjort alle ting vel. «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile!» (Matt 11,28).

Kom i hu, at å frelse deg selv, det kan du ikke. Så ta imot frelsen som jeg har vunnet til deg, og intet ondt skal vederfares deg og ingen synd tilregnes deg. Du skal være ikledd min rettferdighet, og alt sammen får du fritt og som en gave.

Å tro dette budskapet, og så ussel som man er, søke sin trøst i Kristus alene, det er den sanne og frelsende tro. Den som får nåde til det, han er en kristen, og både Gud og han selv er tilfreds. Lammet får den æren som tilkommer det, og sjelen har fått sitt fotfeste på en sikker grunn (Sal 40).

Nå blir det glede hos Gud og hans engler over en synder som er frelst, og i synderens munn blir det lagt en ny sang, sangen om Lammet, «som ble slaktet og med ditt blod kjøpte oss til Gud» (Åp 5,9). Nå lyder det i takknemlig undring: «Han dro meg opp av fordervelsens grav, av den dype gjørmen. Han satte mine føtter på en klippe … Spurven har jo funnet seg et hus, og svalen et rede hvor den har lagt sine unger – dine altere, Herre, hærskarenes Gud, min konge og min Gud!» (Sal 40,3 og 84,4).

Slik ble synderen frelst ved å tro, uten å se. Men det som gjaldt første gang, gjelder også livet igjennom. Snart er gjestebudet over, de liflige følelsene forsvinner, brudgommen synes så fjern og brudesvennene er så smått begynt å faste. Undrende spør den benådede synder seg selv om det stemmer at alt er vel.

Det går noen dager til, og han frykter det verste. Frelseren synes å være fullstendig borte, Ordet har ikke lenger den liflige klangen som før, bønnen er ikke lenger frisk og uunnværlig, og livet er altfor lite preget av fromhet og gudsfrykt. Om han i sin bekymring vender seg til Gud i bønn, øker det kun hans uro, for himmelen synes å være lukket, og bønnhørelsen uteblir.

Når sjelen slik famler i mørket og Gud synes uendelig fjern – hva er det da å gjøre? Ingenting annet enn å komme i hu de ord Jesus sa til Thomas, da han forlangte å se og føle før han ville tro: «Fordi du har sett meg, tror du. Salige er de som ikke ser, og likevel tror» (Joh 20,29).

Men går det an å tro Guds nåde når man ikke føler den minste smule av den? Ja! Ikke bare går det an, men det er nettopp i denne stillingen vår Frelser ønsker at vi skal være. Han vil at vi skal sette vår lit til ham alene og regne med hva han har sagt og gjort, uansett om vi føler noe ved det eller ei.

Det var ingenting som frydet Frelseren mer her på jord enn når mennesker klynget seg til ham i tro, skjønt han skjulte sin kjærlighet for dem. Da den kananeiske kvinnen tryglet ham om hjelp, og han lot som han var fullstendig likegyldig overfor henne, ja til og med sammenlignet henne med en hund, da lot hun seg ikke avvise. Hun gikk inn i hans tankegang og tok ham på ordet.

Gledelig overrasket utbryter Jesus: «Kvinne, din tro er stor. Det skje deg som du vil» (Matt 15,28).

Men en slik tro, som kun innebærer å stadig holde fast på ordet uten at jeg får lov å smake dets sødme eller erfare dets kraft – hvilken forskjell er det på en slik tro og en ren og skjær kunnskap, uten ånd og liv? spør du.

Det er en forskjell. Den døde troen er et rent objektivt forhold til den kunnskap man har, uten noe begjær etter personlig forening og delaktighet med Kristus. Du derimot, higer etter å bli delaktig i det du tror på.

Med den døde kunnskapen alene forblir man like verdslig eller like fariseisk som man alltid har vært. Din tro derimot, hvor tørr og død den enn kan synes deg, har gitt ditt liv en helt ny retning. Den tilskynder deg til å vandre din vei gjennom verden i Kristi fotspor, og gjør at du ikke fritt kan leve i synden som før. Den døde troen gir verken lyst eller kraft til å omgås med Frelseren og være hans navn bekjent. Men for deg er det intet emne som er så kjært som Kristus og nåden i ham.

Eksempler som disse er i Skriften anført som kjennetegn på den levende tro. Når vi mener at det er i våre følelser vi skal søke beviser for at vår tro er ekte, så tar vi feil. Følelser kan skifte, og troen kan fortsatt være den samme. Troen skal prøves på fruktene, ikke på følelsene.

Men også når jeg ikke ser noe av Åndens frukter i mitt liv, blir jeg frelst ved troen alene på den korsfestede. Troen øves ved at vi ingenting ser av dens frukter, men er nødt til å sette vår lit alene til ham som kom for å frelse det som var fortapt og rettferdiggjøre den ugudelige. På den måten dødes vår stolthet, som ligger i blodet hos alle Adams barn. Vi blir små, og Kristus blir stor.

Disse erfaringene er dog kun barnemat sammenlignet med de prøvelsene mer modne kristne må være forberedt på. Her tillater Herren Satan å sikte sine tro tjenere som hvete, slik at en Peter og en David faller i de groveste synder. Der får onde mennesker, ulykker og langvarige anfektelser lov til å legge en kristens timelige velferd i grus, slik tilfellet var med Job.

Her gir Gud Abraham, sin venn, befaling om å ofre Isak, løftets sønn og farshjertets dyreste skatt. Der må Jakobs yndlingssønn Josef, med alle sine forhåpninger om fremtiden, lide den skjebnen å bli solgt som slave, og ført til et fremmed land. Her ber en Paulus flere ganger om befrielse fra djevelen, men får avslag.

Der må Johannes, den største som er født blant kvinner nest etter Guds egen Sønn, føle seg forlatt av Gud i Herodes' fengsel, for så til slutt lide en forsmedelig død. Andre martyrer har dog hatt anledning til å forherlige Gud foran en skare tilskuere ved å gå døden frimodig i møte, men om Johannes heter det bare: «Gi meg hans hode på et fat.»

Her gjaldt det i sannhet å tro uten å se. At Johannes var dyrebar i Guds øyne, elsket av ham med den inderligste kjærlighet, at han var blant dem som sto Guds Sønns hjerte nærmest under hans jordeliv, det var skjult både for ham selv og for andre.

Men nettopp slik er det Gud handler med dem han elsker høyest, dem han mest vil forherlige og utruste med de rikeste gaver. Mot dem fremstiller han seg

likegyldig og avvisende, og lar alle mulige slags sorg og nød ramme dem. Djevelen og verden anfekter dem, og Gud, deres eneste tilflukt, er tilsynelatende døv for deres bønn. Da engster Gudsbarnet seg og tror seg selv å være forkastet av Gud – for bestandig, og med rette for de mange synders skyld – og i gripende uttrykk klager det sin nød.

«Jeg er utstøtt fra ditt åsyn!» lyder det fra ham som kalles en mann etter Guds hjerte (Sal 31,23).

«Han vender sin hånd mot meg hele dagen», klager Jeremia, «Han bygde en mur mot meg og omringet meg med bitterhet og trengsel – Han murte igjen for meg, så jeg ikke kan komme ut. – Han stengte mine veier med hogne steiner, mine stier gjorde han krokete» (Klag 3,3ff).

Men – hvorfor nevne flere eksempler – Han, i hvis fotspor vi følger, Guds elskede sønn, ropte jo i den ytterste nød: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Matt 27,46, Sal 22).

Når alle Guds hellige har måttet istemme denne klagen, samtidig som de dog stod i yndest hos Gud, må da ikke vi være forberedt på å gjøre de samme erfaringene? Den troen som ikke prøves og anfektes, er ingen levende tro. Er vi uten tukt, «da er vi uekte barn, og ikke sønner» (Hebr 12,8). I det minste, så bør enhver sann kristen anfektes av sine synder, slik at det å tro Guds nåde aldri blir en enkel sak. Dessuten skal både Djevelen og verden anfekte ham fra alle kanter, slik at det ikke blir mye ro.

Prætorius har talt med sterke ord om denne saken. «Enhver kristen», sier han, «må først ha en djevel, deretter en Judas, en Kaifas, en Pilatus. Han må la seg piske til blods – om den ene tar pause, må den andre ta fatt, og er deres kraft uttømt, må fire stå parat, den ene verre enn den andre, og dette fortsetter inntil lidelsens mål er fullt. Jo mer helliggjort kristen, desto større martyr. En from kristen må smake alt som er bittert i verden, og ofte stå uten en eneste trøster.»

Så underlig handler Gud – og årsaken er at han ikke vet om noe bedre middel til å døde vår gamle Adam. Vår forvrengte tankegang, som alltid vil se og forstå, holde regnskap med Gud og sette seg til dommer over hans dommer, må holdes i tømme.

For å skape i oss en tro som virkelig svarer til sitt navn, lar han oss være omgitt av alt det onde som er en følge av Adams fall – dette hav av synd, denne indre fordervelsen, denne hærskaren av onde ånder med alle de mørke og kvalfulle timene de ved sin innflytelse bereder for et hjerte som gjerne vil være hellig og rent.

Når det kommer til dette, er en kristens hjerte noe av det mest sårbare og mest forsagte som kan tenkes. Som et åpent sår, hvor det minste sandkorn volder smerte, slik må en kristens liv være fylt av bitre erfaringer, bekymringer og anfektelser – som tykke, sorte skyer omkranser hans sjel.

Av alle anfektelser vi møter, er de som stammer fra vår egen synd og erkjennelsen av den, de vanskeligste for troen. Om dette sier Prætorius videre: «Så lenge en kristen er her på jorden, lever han i kjødet. Derfor vil han også uunngåelig merke de medfødte kjødelige lystene som rører seg i ham. Det ser vi av Paulus' klage i Rom 7,18–25. Nettopp hos dem som har den største fylde av Guds

Ånd, dem som har det liv som er mest preget av kjærlighet og gudsfrykt, er det onde spesielt virksomt. Denne synd som stadig bor i dem, volder dem bitter smerte. De ville gjerne være fullkomment rene, men all deres strev er forgjeves. Det onde ikke bare kleber ved dem, men er innplantet og rotfestet i deres natur. De ville gjerne være kun ånd og liv, men tiden for det er ennå ikke kommet. Derfor går de sorgfulle omkring med senket blikk, sukker, gråter og anser seg for å være de mest elendige av alle skapninger på jorden.»

I slike erfaringer er vårt liv i Gud en dypt skjult hemmelighet. Det gjelder spesielt når denne tilstanden blir langvarig, og sjelen knuges av generell avmakt og tørke. Da minnes man med vemod sitt åndelige livs tidligere varme og sørger som over et tapt paradis. Man bruker nådemidlene, man roper til Gud om forbarmelse, men alt synes å være frukteløst.

Da klager man med Jeremia: «Hvorfor vil du være som en fremmed i landet, lik en veifarende mann som tar av fra veien bare for å overnatte? Hvorfor vil du være som en fortumlet mann, lik en kjempe som ikke makter å hjelpe?» (Jer 14,8–9).

Skal et menneske i denne fortvilte tilstanden kunne reddes, må han øves i kunsten å tro uten å se. Men da blir det nødvendig å ha noe å grunne sin tro på. Et vagt håp eller en ubestemt formodning om at Gud fremdeles vil være nådig, slår ikke til.

Hvordan kan jeg da vite at Gud, tross alt, ikke har slått hånden av meg? Om han hadde gjort det, ville det jo være som fortjent. Er det da ikke mest sannsynlig at han har oppgitt meg som en som ikke kan reddes, og nå helt og fullt har glemt meg?

Å skjule sitt ansikt for sine barn, på samme tid som de dog er gjenstand for hans kjærligste tanker og ømmeste omsorg – det er en fremgangsmåte Gud til alle tider har benyttet seg av. Bare det å legge merke til de ord og eksempler i Skriften som vitner om dette, er en mektig trøst for troen.

«For vi vandrer i tro, ikke i beskuelse» (2 Kor 5,7).

«Deres liv er skjult med Kristus i Gud» (Kol 3,3).

Med disse ordene trekkes grensene for Kristi rike på jorden.

«Salige er de som ikke ser, og likevel tror» (Joh 20,29) – det er grunnloven i dette riket. Og ordet tro er grunntonen i alt Guds ord. «Men tro er full visshet om det en håper, overbevisning om ting en ikke ser» (Hebr 11,1).

Å huske på dette er dog ikke tilstrekkelig. Skal jeg føle meg fullkommen trygg, må jeg kjenne årsaken til at Gud aldri vil kunne glemme meg, men at jeg under skiftende omstendigheter likevel eier hans nåde.

Denne årsaken er kort og presist uttrykt i Jesaja 49,15–16: «Glemmer vel en kvinne sitt diende barn, så hun ikke forbarmer seg over sitt livs sønn? Om også de glemmer, så glemmer ikke jeg deg. Se, i begge mine hender har jeg tegnet deg, dine murer står alltid for meg.»

I verset foran klager det motløse Sion: «Herren har forlatt meg, Herren har glemt meg.» Sions klage er som et menneske som går alene i en skog eller en ørken og taler med seg selv. Det klager sin nød for fjellene og trærne i skogen – og Herrens svar er som et ekko. Sion hører stemmene, men ser ikke den som taler.

Og likesom et ekko, gjentar Herren ikke det første ordet Sion har sagt, men det siste.

«Herren har forlatt meg, Herren har glemt meg.» Glemt meg! «Hva er det du sier?» lyder svaret. «Glemt meg! Glemmer vel en kvinne sitt diende barn?»

Det kan for en tid se ut som om Herren har sviktet, når han skjuler sitt ansikt for sine barn og gjemmer seg for dem i vanskelige tider (Sal 13,2 og 10,1). Derfor svarer han heller ikke på dette. Men at han bare et eneste øyeblikk skulle kunne ha glemt dem, det er simpelthen umulig. Den beskyldningen kan han ikke ha sittende på seg.

«Glemmer vel en kvinne sitt diende barn, så hun ikke forbarmer seg over sitt livs sønn? Om også de glemmer, så glemmer ikke jeg deg. Se, i begge mine hender har jeg tegnet deg.»

Med disse ordene gir Herren til kjenne at han verken kan eller vil glemme sitt folk. Han kan ikke – like lite som en mor kan glemme sitt barn. Og selv om hun kunne glemme – «jeg glemmer ikke deg.»

«Se, i begge mine hender har jeg tegnet deg.» Hvordan skulle han da kunne glemme deg? Guds kjærlighet til oss er ikke bare som en fars kjærlighet (Sal 103,13). Nei, den er øm som en mors kjærlighet, ja, enda større. For om hun kunne glemme, så vil han dog aldri kunne glemme deg. En slik uforlignelig kjærlighet elsker han deg med.

All den godhet, nåde og barmhjertighet som Gud Herren helt fra skapelsens stund har vist mot menneskeslekten, grunner seg dypest sett på hans egen kjærlighet. Denne kjærligheten er ett med ham selv og kan ikke utgrunnes av noe menneske, fordi det her på jorden ikke finnes noen kjærlighet å sammenligne den med. Som hele Guds vesen for øvrig, er den umålelig, uendelig og ufattelig.

Av denne, sitt vesens forunderlige kjærlighet var det at han skapte mennesket, gav det en så rik og herlig utrustning, og stilte hele den øvrige skapningen til dets tjeneste. Av denne sin kjærlighet sendte han sin Sønn som en frelser, da mennesket, ved å bryte skapelsens bud, hadde brakt hans rettferdige dom over seg. «For så har Gud elsket verden, at han gav sin sønn, den enbårne» (Joh 3,16).

Og det er drevet av denne kjærligheten at han ikke bare tar imot syndere, selv de største, men til og med søker dem opp. «Faderen løp sin uverdige, fornedrede sønn i møte», sier Jesus, «han falt ham om halsen og kysset ham».

Det er den guddommelige kjærligheten som taler her og sier: «Glemmer vel en kvinne sitt diende barn?» Men hvem er i stand til å fatte denne kjærligheten, eller uttrykke den på annen måte, enn at Gud var selve kjærligheten? Gud er kjærlighet – det skulle egentlig være god nok garanti for at å glemme oss, det kan han aldri.

Det andre Gud gjør Sion oppmerksom på, er at barnet er båret «under morens hjerte». Denne tilføyelsen betegner den nære og inderlige forbindelsen mellom mor og barn. Og det er ingen grunn til å tro at den er tilfeldig. Det er sitt eget hjertes forhold til mennesket Gud gjennom hvert enkelt av bildets trekk vil gjøre levende.

Mennesket har sin opprinnelse i Gud. Fra hvor ellers skulle det ha kommet? Dette merkelige vesenet, som heter mennesket, er båret under Guds hjerte. For

Gud skapte mennesket i sitt bilde, skapte det til likhet med Gud, til å være Guds barn og arving, og blåste livets ånd inn i det.

Det er om dette Herren i Jesaja 54,4–5 med enda større ettertrykk minner Sion om – Sion som tror seg å være sviktet og glemt: «Frykt ikke, du skal ikke bli skuffet, og vær ikke skamfull, du skal ikke bli til skamme! Din ungdoms skam skal du glemme, og din enkestands vanære skal du ikke lenger minnes. For din skaper er din ektemann, Herren, hærskarenes Gud, er hans navn.»

Og det er dette Job i sin dype nød påberoper seg, når han sier: «Dine hender har dannet meg og skapt meg, helt og i alle deler, og enda vil du ødelegge meg! Kom i hu at du har dannet meg som leire, og nå lar du meg igjen vende tilbake til støvet!»

I tider hvor troens blikk har fritt utsyn, slik at vi i lyset av evangeliet skuer all den kjærlighet, all den fylde av nåde som er gitt oss i Kristus, er denne trøsten overflødig. Men i gudsforlatthetens mørke, hvor alt annet er skjult for vårt blikk, er det hjelp i å minnes dette: Du er jo dog et menneske, båret under Guds hjerte. «Gi ikke opp dine henders gjerninger!» ber David i Sal 138,8. «For vi er også hans slekt», sier Paulus i Apg 17,26–29, «Han lot alle folkeslag av ett blod bo over hele jorderike.»

Men frykter vi fremdeles for at Herren skulle kunne glemme den han har båret under sitt hjerte, skulle den tredje og siste grunnen dog være tilstrekkelig til å overbevise oss om hvor umulig det er.

«Se, i begge mine hender har jeg tegnet deg.» Om han enn ville – noe han dog på det mest bestemte benekter – så kan han ikke glemme sine barn på jord. I hans hender står de tegnet, og derfor kan han ikke unngå å daglig ha dem for øye. Hvor skulle han ellers gjøre av sine hender?

Man kan bære en ring hvor en annens navn er inngravert, men det er ikke på den måten at Herren har tegnet oss i sine hender. Det ligger noe enda dypere i dette bildet. I grunnteksten er det benyttet et ord som betegner selve håndflaten.

Og i Det gamle testamente, hvor Herrens Ånd, lenge før disse ordene ble uttalt, har talt profetisk om Messias, klager denne i Sal 22,17: «De har gjennomboret mine hender og føtter.»

Det er derfor all grunn til å gi biskop Hersleb rett når han mener at ordene: «Se, i begge mine hender har jeg tegnet deg», sikter til de sårmerkene vår Herre Jesus bar etter naglene som gjennomboret hans hender og føtter – de samme sårene som han mer enn en gang etter sin oppstandelse benyttet anledningen til å vise sine disipler.

Hersleb tilføyer: «Merkene etter naglene i Kristi hender er for ham en stadig påminnelse om dem som var grunnen til at de ble gjennomboret. Der har han tegnet oss, ikke med blekk, men med sitt eget blod, ikke på overflaten, men tvers igjennom, ikke med penn eller griffel, men med jernnagler – for at han aldri – noe han for øvrig heller aldri vil – skal kunne glemme oss.»

Det er i sannhet noe uendelig stort som står for Herrens tanke når han sier: «Se, i begge mine hender har jeg tegnet deg.» Og ikke mindre stort er det at Kristus forlot denne jord og for til himmelen med gjennomborede hender.

Men det som for oss har størst praktisk betydning, er at vi alle, for evig, står inntegnet i disse sårene som delaktige i den forsoningen som skjedde i Kristus. Denne kjennsgjerningen kan ikke rokkes.

Selv om vi skulle leve som frafalne, borte fra Herren, og derfor ikke står opptegnet i Livets bok, så står vi stadig tegnet i vår Frelsers gjennomborede hender. Det betyr at den forsoningen han vant, vant han også til oss. Aldri blir den foreldet, og ingen kan gjøre den ugyldig. I samme øyeblikk som vi igjen tar imot den, får vi igjen erfare dens frelsende kraft.

Så er da ingen nød så stor at det ikke kan rådes bot for. Og det er tilstrekkelig godtgjort at det er umulig at jeg kan bli glemt av Gud. Å holde fast ved dette, selv i tider hvor alt ser mørkt og fortvilet ut, det er å trenge seg inn i himlenes rike med makt (Matt 11,12), ved å tro uten å se.

Den sanne kirke

«Derfor frykter vi ikke om jorden vakler, om fjell skakes i havets hjerte, om dets bølger bryter og bruser, og om fjell skjelver ved dets overmot. Sela. En strøm – dens bekker gleder Guds by, Den Høyestes hellige bolig. Gud er midt i den, den skal ikke rokkes. Gud hjelper den når morgenen bryter fram.» (Sal 46,3–6).

Det er en glad og triumferende tone som klinger gjennom disse versene. Og likevel er de skrevet i en tid da havenes vann bruste og sydde, og hvor hjertet – skal vi dømme etter vers 2 – ofte hadde skjelvet og bevet. Men sangeren er en frimodig mann. Ved sin Guds hjelp bryter han murer og springer over voller.

Hvordan er det mulig å eie en slik glede og frimodighet i så vanskelige tider? Jo, for «Gud er vår tilflukt og styrke», slik begynner salmen. «Herren, hærskarenes Gud, er med oss, Jakobs Gud er vår faste borg», slik slutter den. Ble dette en levende virkelighet for vårt hjerte, ville også vi kunne anslå den samme frimodige tonen. En liten rift i det tykke skydekket som skjuler Guds herlighet for vårt blikk, og åpne øyne til å se med – mer trengs ikke.

Da Elisas tjener så den store hæren med hester og vogner som hadde omringet byen, utbrøt han i forferdelse: «Å, min herre! Hva skal vi gjøre?» «Frykt ikke!» lød Elisas svar, «for de som er med oss, er flere enn de som er med dem.» Men denne trøsten maktet ikke å jage bort tjenerens frykt. Da ba Elisa: «Herre, åpne øynene hans så han kan se!» Og da Herren åpnet tjenerens øyne, så han at fjellet var fullt av ildhester og ildvogner rundt omkring Elisa, og frykten hans forsvant med ett. (2 Kong 6,15–17).

«Herre, åpne våre øyne så vi kan se!» Det er nok. Noe mer trengs ikke.

Det er Guds folks farlige, men samtidig usigelig trygge stilling, vår tekst maler for øye. Omgitt av det brusende hav, men med Gud Herren selv i deres midte. For oss burde dette være «et ord i rette tid». Den røre og den striden på det åndelige området som preger tiden vi lever i, og den stadige talen om kirken, gjør emnet vårt særlig aktuelt akkurat nå.

Aller først må vi gjøre det klart for oss at det med «Guds stad», den sanne kirke, ikke menes noe bestemt kirkesamfunn i ytre forstand. Et slikt samfunn kan omfatte et helt lands innbyggere når de tas opp der gjennom dåpen. Det menes heller ikke noen lokal menighet hvor bare nådemidlene danner bindeleddet. Innenfor de menighetene som omtales i Bibelen – menigheten i Jerusalem, Roma, Korint og så videre – fantes det jo både hyklere og falske brødre.

Her tales det om den hellige, allmenne kirke, slik den beskrives for eksempel i Ef 5,23–32 og Hebr 12,22–23. Det er «de helliges samfunn», som består av de levende lemmene på Kristi legeme innenfor alle kirker og samfunn. Spredt over hele verden er de likevel felles om Guds ord, det eneste såkornet som Guds rike vokser frem av.

Det er bruden, Lammets hustru, som ennå må leve i et fremmed land, fjernt fra sitt rette hjem og sin brudgoms palass. Det er Kristi legeme, som ennå må lide ondt på denne jorden og ser frem mot sin forløsning. Det er Guds menighet, den gode hyrdens hjord, de fårene han har tatt seg av. Det er et hellig tempel, bygd av levende steiner på apostlenes og profetenes grunnvoll, med Jesus Kristus selv som hjørnestein. Det er de helliges medborgere og Guds husfolk – kort sagt: det er den levende Guds stad, det himmelske Jerusalem, en «menighet av førstefødte som er oppskrevet i himlene».

Det er om denne Guds stad salmisten synger så frydefullt og frimodig: «Derfor frykter vi ikke … om dens bølger bruser og skummer, og fjell skjelver ved dens overmot. En elv – dens bekker gleder Guds stad, den Høyestes hellige bolig. Gud er i dens midte, den skal ikke rokkes.»

Er dette bare ord, eller er ordene uttrykk for en realitet? Finnes det virkelig noe her på jorden som er så herlig at det svarer til Skriftens ord om Guds stad og Guds folk?

I den tredje trosartikkel bekjenner vi troen på «den hellige, allmenne kirke, de helliges samfunn».

Hvor skal vi lete etter dette? Kan du nevne et sted hvor du har sett det? Her viser Luthers ord seg sanne: «Denne artikkelen, på samme måte som de andre, er og blir en trosartikkel. En kristens hellighet og dyder er skjult for hans blikk. Bare vanhellighet og udyder ser han hos seg selv. Derfor er den hellige kirke skjult for all fornuft, usynlig om man så tok all verdens briller til hjelp. Djevelen kan i den grad dekke over den med partidannelser og annet upassende, at du rett og slett tar anstøt av den. Og Gud kan skjule den så godt bak alle slags skrøpeligheter og feil, at du føres bak lyset og bedømmer den feil. Summen av det hele blir at vår hellighet er i himmelen, der Kristus er, og ikke i noe av det som ligger fremme for våre øyne som varer på et torg.» (Fra fortalen til Åpenbaringsboken).

Om kirkens hellighet sier Paulus: «Kristus elsket menigheten og ga seg selv for den, for å hellige den ved å rense den med vannbadet i Ordet.» (Ef 5,25–26). Deri består kirkens hellighet. Kristus har gitt seg selv for den, og gjennom dåpen og Ordet har den «ikledd seg Kristus». Kristus er dens hellighet, og gjennom Ånden arbeider han uavlatelig på dens helliggjørelse. Men selv ser vi under dette Åndens arbeid mest vår egen vanære og skam.

Og når salmisten sier om denne Guds stad at Gud er i den, og at den Høyeste har helliget sin bolig, fristes vi også til å sette spørsmålstegn ved dette, fordi vi ikke ser noe av en slik herlighet. Under mange slags fristelser, anfektelser og skrøpeligheter, synes det oss snarere som om djevelen bodde iblant oss.

Men Luther sier: «La bare anstøt og partier, kjetteri og feiltrinn være hva det er, og gjøre det de kan. Bevarer vi bare evangeliet rent og uforfalsket iblant oss,

akter og elsker det, og for våre synders skyld ikke kan unnvære det, så har vi heller ingen grunn til å tvile på at Herren er iblant oss og med oss, om det enn går aldri så ille.»

Og er bare Kristus iblant oss, og er vi bare hans folk, da er dette en herlighet så stor at den overgår enhver beskrivelse. En herlighet som ennå intet øye har sett og intet menneskehjerte har klart å fatte.

Men merk deg hva apostelen sier: «For ikke alle som stammer fra Israel, er virkelig Israel.» (Rom 9,6).

Ikke alle som bærer kristennavn er virkelig kristne. Det er ingenting som irriterer de vantro mer enn når det trekkes en klar og tydelig skillelinje mellom Guds barn og verden, og når det hevdes at det er få som blir frelst. Men hva kan det hjelpe? Det er ikke oss, men Gud Herren selv som har sagt det. Den ene parten er vesensforskjellig fra den andre.

Pleier ikke også verdens barn selv å hevde at av dem som kaller seg kristne, er det bare et fåtall som mener det oppriktig? Og hva sier Herren? At noen av dem som er kommet til bryllupet skal kastes ut eller nektes adgang. Hvordan vil det da gå med de sorgløse verdensbarna selv, som aldri har vist innbydelsen til bryllupsfesten den minste interesse?

Når altså de falske brødrene, de uforstandige jomfruene, som nok har lamper, men ingen olje, er skilt ut – agnene skilt fra hveten – da er høsten som blir tilbake sannelig ikke stor.

Å gå flittig i kirken og ellers leve et pent liv er all ære verdt, men det skaper ingen sann kristen. Å trekke seg tilbake fra verdslige fornøyelser gjør det heller ikke. Om man taler «Kanaans tungemål» til fullkommenhet og kan rose seg av den strengeste rettroenhet, er man ikke dermed en kristen. Bøyd hode og et engstelig ansiktsuttrykk gjør det heller ikke. Mange vandrer, er det sagt, med et visst mål av himmellys rett til helvete.

Hva består så det sikre kjennetegnet på Guds folk av – de som Herren selv anerkjenner som sine? Dette blir nå det mest nærliggende spørsmålet for den oppriktige. Og så viktig er det at vi ikke tør søke svaret andre steder enn hos Gud selv.

Det vakreste bildet av Guds kirke på jorden finner vi i Åp. 14. Vi ser de hundre og førtifire tusen beseglede stå frelst foran Lammets trone på Sions berg, og vi hører dem synge en ny sang som ingen andre enn de kunne lære: sangen om Lammet som ble slaktet, og som med sitt blod har kjøpt dem til Gud.

Kristus Jesus har blitt hjertets evig nye sang – det er det eneste ufeilbarlige kjennetegnet på de sanne kristne. Med andre ord: Hver og en som gjennom syndesorg og søken etter frelse, omsider har funnet sin eneste trøst, sitt liv og sin lykke i Frelseren og i ham alene, han er et lem på dette levende Kristi legeme. Da er det brudens største sorg når brudgommen virker fjern, og største glede når han er nær.

I Høysangen heter det: «På mitt leie lette jeg om natten etter ham som min sjel elsker… Vekterne, som går omkring i byen, møtte meg. Har dere sett ham som min sjel elsker?» Og videre: «… da fant jeg ham som min sjel elsker. Min elskede er min, og jeg er hans.» (Høys 3,1–4; 2,16).

Felles for alle sanne kristne er at Kristus er uunnværlig for dem – først og fremst som sonoffer til rettferdighet, men dernest også til helliggjørelse og forløsning. I alle land og til alle tider, i alle folk, slekter og tungemål der det finnes kristne, er de hverandre like på dette avgjørende punktet. De er forskjellige i temperament og har ulike nådegaver, de er forskjellige i kall og stand og har ulike meninger om mangt og meget – men de er forent i dette: at Jesus Kristus er deres liv og deres sang.

Er de kristne ikke noe annet, så er de i hvert fall Kristi venner. Fullkomne er de ikke, og tilfreds med seg selv blir de aldri, men Kristus – han er for dem en dyrebar skatt.

Noe annet kjennetegn finnes ikke. Vi skal vokte oss vel for å legge noe til det Skriften sier om denne saken. Da vil vi lett komme til å tilkjenne dem livet som vandrer mot døden, og dømme dem til døden som eier det evige liv.

Mange vil hevde at alle kristne bør være helt like, ha de samme meningene og følge de samme stiene. Dette er en stor misforståelse. Vel er Ånden én, men kall og nådegaver er forskjellige. Møter du mennesker som ser på evangeliet som et livsbehov, og som for sin egen del trenger en frelser, så vit at det er brødre for evigheten du har møtt. Det er sanne kristne, de helliges medborgere og Guds husfolk. Til tross for sin skrøpelighet, står de høyt i aktelse hos Gud, kledd som de er i hans Sønns rettferdighet.

Det er disse som utgjør Guds folk, de som salmisten betegner som Guds stad. I sannhet en merkelig stad! Liten og uanselig, og likevel så stor og herlig. Dens omfang er som hele verden, og den strekker seg fra pol til pol. Dens herlighet ligger i dens oppbygning og bestemmelse. En gang skal man se de spredte samlet, og skue bruden i hennes fulle glans og pryd.

Betrakter vi denne Guds stad nærmere, finner vi alt som hører til en by. Spør vi etter grunnvollen, så er staden bygd «på apostlenes og profetenes grunnvoll, og hjørnesteinen er Kristus Jesus selv.» (Ef 2,20). Spør vi etter murene – «Herrens engel slår leir rundt omkring dem som frykter ham» (Sal 34,8). Festningsverkene er vår Guds evige fullkommenheter: hans visdom, allmakt og trofasthet, som vi er omgitt av.

Kun én port fører inn i staden. Porten er trang, og den som klatrer over et annet sted, er en tyv og en røver. Stadens omgivelser er en sann fryd for øyet. Overalt faller blikket vårt på hellige steder med dyrebare minner: Golgata, Getsemane, Oljeberget og Betlehem.

Staden har sine høytider og spesielle gledesfester: når en synder gjør bot og en fortapt sønn vender hjem. Den har sin markedsplass, hvor oppfordringen lyder: «Nå vel, alle dere som tørster… kom, kjøp og et, ja kom, kjøp uten penger og uten betaling vin og melk!» (Jes 55,1).

I denne staden har «den Høyeste helliget sin bolig». Ethvert hus hvor det bor et Guds barn, er en Guds bolig. «For Herren bor under tak med sine,» sier Fr. W. Krummacher i en preken over dette emnet, som vi i det følgende til dels vil følge. Ja, enhver troende er selv en bolig for kongenes Konge, for Gud har sagt: «Jeg vil bo iblant dem og ferdes iblant dem … I det høye og hellige bor jeg, og hos den som er knust og nedbøyd i ånden.» (2 Kor 6,16; Jes 57,15).

Til slutt taler teksten også om en elv og dens bekker som gleder Guds stad. Om hovedelven sier profeten Sakarja i kapittel 13, 1 at en kilde skal være åpnet for Davids hus og Jerusalems innbyggere mot synd og urenhet. Det er klippen som det sprang vann ut av i ørkenen. Klippen var Kristus, og fra denne store hovedelven flyter alle de andre strømmene. Den er kilden til evig liv og all salighet, og vannet har både rensende og legende kraft.

Til denne hovedelven kommer stadens innbyggere daglig med troens og bønnens øsekar, og her har enhver krøpling og tigger full frihet til å hente så mye han trenger. Selv om vi ofte føler at vi ikke får med oss så mye, flyter det livgivende vannet likevel gjennom skjulte kanaler til vår sjel hver gang vi øser av denne sunnhetselven.

Bekkene i staden er Ordet og sakramentene, som egentlig bare er kanaler fra den store hovedelven. Og hvem kan beskrive all den trøst og oppliving de gir oss? Når vår sjel vansmekter i anfektelsens hete, eller har blitt tørr og kraftløs gjennom livets mange distraksjoner, hvor herlig er det da ikke å søke til disse bekkene.

I tillegg til denne elven med sine bekker, som er felles for alle, har så godt som hver eneste av stadens innbyggere sin egen lille, forfriskende kilde rett ved inngangen til sitt hus. Én har opplevd en så forunderlig bønnhørelse at han styrkes og opplives av minnet om det hele livet. En annen har på en helt spesiell måte sett et av Guds løfter gå i oppfyllelse i sitt liv, og har dermed fått et urokkelig bevis på Guds trofasthet.

Én ting må vi likevel merke oss. Dette gjelder bare for dem som først og sist søker til hovedkilden, og som har sin egentlige trøst og fred i den. Å bare leske seg ved sine egne brønner fører til evig ulykke. Gud hjelpe oss å «øse vann med glede av frelsens kilder».

Stadens beliggenhet er ifølge vår tekst midt i det brusende havet, og ville bølger raser mot dens murer. Den er i samme situasjon som den lille båten på Galileasjøen, der disiplene ropte: «Herre, frels oss! Vi går under!» – men hvor Jesus talte strengt til stormen og sjøen, slik at de kom over i god behold.

Til tider har stormene rast villere enn ellers, og det har sett ut som om staden skulle bli fullstendig oppslukt og begravd i det dype vannet. Men rett som det var, dukket den frem igjen og smilte rolig mot de frådende bølgene.

Ennå i dag ligger Guds stad på den samme utsatte plassen. Havet som omgir den, består først og fremst av alle korsets fiender. Hvem kan overskue dette verdenshavets utstrekning, og hvem kan utgrunne dypet i dets fiendskap? Noen steder raser stormen og setter havet i det villeste opprør. Bølger av gudløse fornuftslærer velter seg med stadig større frekkhet mot stadens hellige murer. Kristus-hatets flom og alt som finnes av innflytelse og kløkt, forener seg i å føre utryddelseskrig mot Guds Israel.

Et rystende og stadig gjentatt rop: «Korsfest! Korsfest!», rettet mot vår Herre Jesus og hans folk, gjenlyder gjennom verden.

«Korsfest!» roper tidsånden, og mange skammer seg over å bære kristennavnet.

«Korsfest!» ropes det i det finere selskapslivet, hvor man bare har forakt og hån til overs for det som er hellig.

«Korsfest!» roper de som gjerne vil leve et moralsk uangripelig liv, men ikke vil vite noe av Jesus og hans kors, hans blod og hans nåde. Fra bøker og blader, fra de fornemmes og dannedes kretser, fra verksteder og fabrikklokaler, fra embetsmennenes og kjøpmennenes kontorer – overalt hvor vi lytter, lyder det samme ropet: «Korsfest! Korsfest!» Da ser det sannelig ut som om bølgene tårner seg så høyt opp at staden blir fullstendig begravd.

Det mangler ikke på varsler som maner til alvor. Skrikende stormfugler og mange andre tegn tjener til å forberede Guds stad på en ildprøvens dag. Riktignok skjermes den ennå av mange «fjell» som trosser isgang og bryter bølgenes makt.

Vi har en demning mot villfarelsens flod i den store utbredelsen av Guds ord, og gjennom arbeidet på misjonsmarken utvides og festnes Guds stad. Ved gudstjenesten, hvor brødre bor sammen, henter vi næring for vårt gudsliv og styrkes i troen. For at vi ikke skal miste motet, men frimodig løfte hodene våre, er det gitt oss årvåkne vektere som med kjærlighetens iver støter i sine horn.

Men hvilken garanti har vi for at dette vil vare ved? Før vi aner det, kan fjellene vike, haugene rokkes og støttene gi etter. Og når havets ville bølger slik får fritt løp, vil det da være forbi med Guds stad?

Forbi? Nei, langt ifra! «Om dens bølger bruser og skummer, og fjell skjelver ved dens overmot. En elv – dens bekker gleder Guds stad, den Høyestes hellige bolig.»

Som en gyllen regnbue i skyen stråler dette ordet oss i møte. Det er godt egnet til å slå vantroens angrep tilbake og jage en hærskare av motløse tanker på flukt. Det gir større trygghet enn fjell og hauger som kan falle når som helst. Når havenes vann bruser og syder, vil vi minne hverandre om dette ordet. Han som heter Amen, har sagt det.

Det er trøsterike løfter Guds menighet har å holde seg til. Ikke bare skal den holdes oppe og kunne stå imot på den onde dag og bli bevart fra fortvilelse og frafall, men den skal blomstre enda vakrere enn i fredstider.

Hvordan det vil gå med andre byer og andre riker er uvisst. Det avhenger av Guds dommer. Men for Guds stad ligger fremtiden klar. «En elv – dens bekker gleder Guds stad» – slik lyder Guds løfte til den.

Selv i de hardeste trengselstider skal den Allmektige ta sine under sin spesielle beskyttelse. «For han gjemmer meg i sin hytte på den onde dag, han skjuler meg i sitt skjermede telt. På en klippe fører han meg opp.» (Sal 27,5).

De levende vannstrømmene og de skattene som Gud har gledet sin stad med, kan ingen fiende ta fra oss. Den største gaven og den største gleden har vi alltid i behold. «Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet? Trengsel eller angst eller forfølgelse eller sult eller nakenhet eller fare eller sverd? … Men i alt dette vinner vi mer enn seier ved ham som elsket oss.» (Rom 8,35. 37).

Hvilken mennesketanke kan noen gang fatte bredden og lengden og høyden og dybden av Kristi kjærlighet! Hvem kan beskrive den lykke det er å være forent med og stå i et vennskapsforhold til Gud Herren selv, og leve i et

nåderike hvor ingen synd kan fordømme – takket være vår Herre Jesu Kristi rettferdighet. Og dette kan ingen ta fra oss. «Hvem vil anklage Guds utvalgte? Gud er den som rettferdiggjør. Hvem er den som fordømmer? Kristus er den som er død.» (Rom 8,33–34). Kort sagt: «Er Gud for oss, hvem er da imot oss?» (Rom 8,31).

I tillegg kommer det at når vi er barn, så er vi også arvinger, Guds arvinger og Kristi medarvinger. Og det herligste står fremdeles igjen: den herligheten Gud har beredt for dem som elsker ham – «det som intet øye har sett og intet øre hørt, og det som ikke kom opp i noe menneskes hjerte.» (1 Kor 2,9).

Hvem kan ta dette fra oss? Trengsel eller angst eller forfølgelse eller sult eller nakenhet eller fare eller sverd? Nei! Her sanner vi Luthers ord: «Jeg blir uansett alltid enten under himmelen eller i himmelen.»

Disse rike trøstekildene kan altså ikke tas fra oss. Vår lykke er uforgjengelig. Da burde også de hjertene som eier denne lykken, eie en vedvarende glede i Herren. Guds stad, som skal glede seg, består jo av mennesker. Men glade kristne er sjeldne å finne. Likevel ser vi her at det ikke er noen synd å fryde seg i Herren. Tvert imot oppmuntres vi kraftig til det, og den som ikke har grunn til å sørge, kan derfor løfte hodet fritt og tenke over sin store lykke.

Vi har tilstrekkelig grunn til å glede oss i Herren og gå gjennom livet med fryd i sinnet. For hva mer står igjen å ønske seg? Vi har i Kristus alt hjertet kan begjære; vi eier Den Allmektiges vennskap og har navnene våre skrevet i livets bok. Vi vet at vi er gjemt i de hendene som ingen kan rive oss ut av. Vi vet at Gud har elsket oss fra evighet, og at han er mektig til å bevare den skatten som ble oss betrodd, inntil dagen kommer. (2 Tim 1,12).

Våre fiender ligger allerede slått under våre føtter, og seiersheltens forsikring lyder: «For jeg lever, og dere skal leve!» (Joh 14,19). Og en gang skal vi, prydet med den seierskransen han vant for oss, kaste anker ved det lovede landets gylne kyst.

Ja – om vi bare kunne tro dette, så måtte vel hjertet fylles av fryd og lovsangen aldri ta slutt. Men troen vår er så svak, og troens øye ser bare uklart gjennom tåken som omgir oss her. Vi ser mer på oss selv enn på vår frelser, og vil ikke søke alt hos ham, men også finne noe hos oss selv. Derfor er vi, med all vår rikdom, så fattige på glede. Livet vårt er så fullt av bekymring som hos den usleste tigger, til tross for at Herren har sagt: «Alt hører dere til.» (1 Kor 3,21).

Men denne tilstanden av svakhet og bekymring – hvordan og når skal den vike for større styrke og frimodighet?

Det skal – hvor merkelig det enn høres ut – skje på en tid hvor man skulle ha ventet nøyaktig det motsatte. Det skal skje når havenes vann bruser og syder, og fjellene skjelver ved deres velde. Da skal vi bli sterke og glade kristne.

Er det ikke slik den enkelte kristne opplever det? Når han er maktesløs, da er han sterk. Når tunge anfektelser bryter inn over ham, slik at alt han selv har bygd opp styrter i grus og han må nøye seg med Guds nåde – først da blir han frigjort, og først da blir han herlig.

På samme måte har det frem til i dag gått med Guds menighet på jorden. Aldri har den blomstret vakrere, og aldri har den strålt klarere i natten enn i tider hvor forfølgelsene raste mot den.

Spør bare kirkehistorien. De klareste stjernene på kirkens himmel, de største trosheltene, har oppnådd sin skjønnhet og storhet nettopp gjennom uvær og storm. Og aldri har Lammets brud stått herligere smykket enn i tider hvor martyrer og blodvitner sto frem, og som lysende eksempler minnes den dag i dag.

Dette er helt naturlig, for i slike tider ble de svake, og «når jeg er skrøpelig, da er jeg sterk,» sier Paulus. (2 Kor 12,10). De hadde ingen annen utvei enn å overgi seg i Herrens hånd – og han formår alt.

Når havenes vann bruser og syder og fjellene skjelver ved deres velde – da er Herren mer enn noen gang med sine på skansen og griper åpenlyst inn. Han vil ikke vise sin makt før mennesket har prøvd sin egen og erkjent sin svakhet. Derav følger at i samme grad som nøden og prøvelsene vokser, blir også hans nåde og kraft større og rikere. De to tingene holder nøye tritt med hverandre.

Hva er så den dypeste grunnen til at Guds stad aldri kan gå under, men tvert imot tiltar i herlighet jo mer den angripes?

Vår tekst forteller oss det: «Gud er i dens midte, den skal ikke rokkes. Gud hjelper den når morgenrøden bryter frem.» Dette er hemmeligheten. I den lille båten som kastes omkring på det stormpiskede havet, hviler han som er så stor at han «målte ut himmelen med sine utspente fingrer» – han som regner menneskene som «en dråpe i et spann … og som et støvgrann i en vektskål». (Jes 40,12. 15). «Dette er mitt hvilested for all tid. Her vil jeg bo» sier han. (Sal 132,14).

Men hvem kan ha dette klart for seg i mørke og stormfulle tider? Da synes det oss tvert imot som om Gud var tusen mil borte, eller at han sover så fast at han er umulig å vekke. Og likevel er han nær. Han våker over oss, vi ser det bare ikke. Han virker alltid iblant oss, men ofte kjenner vi ham ikke igjen. Han bærer oss alltid, men ofte uten at vi merker det. Han er alltid nær, men ofte i det skjulte.

Og likevel – priset være hans navn – vi får også ofte lov til å se det! Nettopp i vår tid ser vi herlige bevis på hans kraft og nærvær, når han går gjennom verden som en mektig og trofast hyrde for sin hjord. Denne verdens fyrste skal kastes ut, og vi ser med glede hvordan den sterke overvinnes av den sterkere og må slippe sitt bytte. Mange bortkomne får kalles tilbake fra fjellkløfter og ørkener.

Fra alle kanter meldes det om vekkelse. Den hellige ilden som Herren kom for å tenne, blusser opp det ene stedet etter det andre. På steder hvor man ikke i manns minne har sett tegn til åndelig liv, men hvor alt har vært stivnet i former, spørres det nå etter sannheten og veien til livet.

Og Herren hører ethvert rop fra mennesker i nød. De blinde ser, de lamme går, og de døve hører. Mang en nedbøyd og sorgfull sjel har møtt sin frelsers milde tilsagn: «Vær frimodig, sønn! Dine synder er deg forlatt.» (Matt 9,2). Sunn og sterk og glad har han stått opp og begynt løpet på veddeløpsbanen.

Ikke bare her hjemme, men overalt i verden går Herrens verk fremover med bevis på Ånd og kraft. Fjerne øyer som i årtusener har ventet på Herren, synger nå hans pris. Lyset blir tent i mørke hedningland, for «ditt lys kommer, og

Herrens herlighet går opp over deg.» (Jes 60,1). Med mektig røst bekreftes det fra land til land: «Den Høyeste har helliget sin bolig, i den er Gud!»

Den Veldige i Israel er oss nær, vi har ingenting å frykte. Den som strider mot oss, strider mot Herren – og ve den som drar i krig mot Den Allmektige! Før skulle tornene seire i striden mot ilden, og agnene overvinne stormen, enn at dødsrikets porter skal få makt over oss når vi står på den klippen som er Kristus.

«Gud hjelper den når morgenrøden bryter frem.» Slik synger salmisten – og i sannhet: slik har Herren for vane å gjøre. Hans hjelp åpenbarer seg oftest som morgenens lys som bryter frem etter den mørke natten. «Da skal ditt lys bryte fram som morgenrøden,» synger profeten. (Jes 58,8). «Om kvelden kommer gråt som gjest, om morgenen er det frydesang.» (Sal 30,6). Jakob kjempet med Gud natten igjennom, og ved morgengry fikk han hans velsignelse.

Så la oss da være uten frykt, selv om det nærmer seg «en dag med nød og trengsel, en dag med omveltning og ødeleggelse, en dag med mørke og mulm, en dag med skyer og skodde». (Sef 1,15). Han bringer oss hjelp når morgenen gryr. Når vår himmel fordunkles, skjer det bare for at solens milde skinn skal bli oss enda mer velkomment og forfriskende enn før.

Og for øvrig ligger det også en velsignelse skjult i storm, mørke og skybrudd. I bare solskinn ville Herrens plantning visne og tørke ut. Når stormskyer trekker opp og regnet faller, får den ny kraft og grønnes.

Slik tjener selv de heftigste stormer til Guds menighets trivsel og vekst. Vi blir uansett aldri prøvd over evne – riktignok over vår egen, men ikke over hans som har ansvaret. Vi bør aldri glemme at Sion er Guds stad, at den Høyeste har helliget sin bolig i den, og at vår sak er Herrens sak – og derfor skal han føre den igjennom til seier.

Når vi slik er innbyggere i et rike som står urokkelig fast, har løfte om en nåde som varer evig, og har ham i vår midte som er Den Allmektige og bringer oss hjelp når morgenen gryr – måtte vi da også med mer glede og større troskap tjene ham den korte tiden vi er her. Måtte vi med frimodighet avvente de stormene som skal gå over verden når brudens forløsning og forklarelse nærmer seg.

Kun den som deler striden,
skal dele seieren, freden,
og himmelens glede få.

De troendes åndelige renhet

"Dere er alt rene". Joh 15,3.

Den grein som bærer frukt renses for at den skal bære mer frukt, sier Jesus i Joh 15,2. Og så føyer han til i vers 3: "Dere er alt rene på grunn av det ordet som jeg har talt til dere."

Dette er et forunderlig ord fra Skriften, et ord som kan virke uklart, spesielt for dem som ikke lever i troen på dets herlige innholdet. Høres det ikke gåtefullt ut: rene på grunn av ett ord?

Samtidig er det et svært viktig ord. For det første, fordi det er sagt av Herren Jesus selv, og ordene hans er aldri uten betydning. For det andre, fordi innholdet er så personlig og dyrebart. Det handler om vår renhet innfor Gud – den renhet som er nødvendig for vår salighet.

At det er snakk om en åndelig renhet, ser vi av at den skapes bare ved et ord. Og dette er en renhet som anerkjennes av den evige dommer, for det er Herren selv som har uttalt disse ordene. Det han kaller rent, må gjelde som rent, både i himmelen og på jorden. Det er derimot ikke sikkert at det vi anser som rent, blir anerkjent som rent av ham.

«Gud er den som rettferdiggjør.» Gud er den som skal dømme. Hvis min renhet er slik at den blir godkjent av ham, hva betyr det da om verken jeg selv eller andre kan se annet enn urenhet i meg? Husk hva som ble sagt til Peter i Joppe: «Det som Gud har renset, skal ikke du kalle urent.» (Apg 10,15).

Jeg vil derfor gjerne utforske hva Jesus mente med disse gåtefulle ordene. Hvem vet, kanskje en kilde til ubeskrivelig trøst vil strømme frem for øynene mine. Tenk om det finnes en omstendighet jeg ikke kjenner til – et hemmelighetsfullt forhold som gjør at jeg i Guds øyne er fullkommen skyldfri, hellig og ren, samtidig som jeg i egne øyne er full av synd, så uren og avskyelig at jeg vemmes over meg selv. For en hvile det ville vært for hjertet mitt om jeg visste med sikkerhet at det var slik.

Det første vi må legge merke til, er at Jesus her taler om en åndelig renhet, ikke en ytre eller kroppslig renhet. Dette blir tydelig både ut fra sammenhengen ordene blir sagt i, og fordi det er en renhet som skapes ved et ord.

Men hvordan skal denne renheten forstås? Hvordan kunne disiplene være rene på grunn av ett ord?

I Skriften tales det om to slags åndelig renhet. Den ene er den hjertes renhet som Gud virker i oss, den som blir omtalt i Apostlenes gjerninger 15,9, der det

står: «ved troen renset han deres hjerter.» Den andre er befrielsen fra all synd, som er vunnet fordi synden ble sonet gjennom et offer, slik at jeg blir rettferdiggjort og frikjent fra all skyld.

Det er denne renheten Johannes taler om når han sier: «Jesu, hans Sønns blod renser oss fra all synd.» (1 Joh 1,7). Den har sitt forbilde i soningsofrene i Det gamle testamente, der ypperstepresten la hendene på offerdyrets hode, bekjente Israels synder og på den måten la dem over på dyret. Jesaja sier om den kommende Messias: «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham.» (Jes 53,6), og Johannes sier, da Jesus kommer til ham ved Jordan: «Se der Guds lam som bærer bort verdens synd.»

Men også denne renheten fra synd får vi gjennom Ordet. Apostelen sier om Guds menighet på jorden at Kristus «renset den ved vannbadet i Ordet» (Ef 5,26).

For å få klarhet i hvilken av disse to typene renhet Jesus taler om her, vil vi se nærmere på begge.

Mange vil mene at både de som er vakt og de som er troende, har en altfor stor tilbøyelighet til å ville trøste seg med den tilregnede rettferdigheten i Kristus. De frykter ofte selv det samme, og er redde for at de legger for lite vekt på den renheten som bør virkes i oss. Derfor kan ikke vår undersøkelse av hvordan det forholder seg med denne siste, gjøres grundig nok.

Det har alltid vært delte meninger og stor uenighet om den renheten som virkes av Guds Ånd i oss. Noen spenner i beste mening buen for høyt og hevder at det gjennom tro, bønn og en iherdig streben etter helliggjørelse er mulig for et menneske å bli helt syndfri. Andre vil knapt anerkjenne noen iboende renhet, men taler som om den eneste forskjellen mellom kristne og verden, er at de kristne tror på Kristus og ved troen har del i hans rettferdighet.

At det siste er en villfarelse, er åpenbart. Noen få, tydelige ord fra Bibelen er nok til å bevise dette. Når de tidligere nevnte versene sier at han ved troen renset deres hjerter, er det ikke snakk om å utrydde synden, men om en renselse av hjertet.

Hos profeten Esekiel 36,25–27 leser vi: «Og jeg vil stenke rent vann på dere, så dere skal bli rene. Fra alle deres urenheter og fra alle deres motbydelige avguder vil jeg rense dere. Jeg vil gi dere et nytt hjerte, og en ny ånd vil jeg gi i dere. Jeg vil ta bort steinhjertet av deres kjød og gi dere et kjødhjerte. Min Ånd vil jeg gi inne i dere, og jeg vil gjøre det så at dere følger mine bud og holder mine lover og gjør etter dem.»

Og Paulus sier i Romerne 8,5: «For de som er etter kjødet, attrår det som hører kjødet til. Men de som er etter Ånden, attrår det som hører Ånden til.»

Klarere kan det ikke sies at en kristen har fått et nytt hjerte og at det har skjedd en fornyelse av sinnet, noe som skaper en forskjell mellom dem som drives av kjødet og dem som drives av Ånden. Å mene det motsatte er en alvorlig villfarelse som kan få katastrofale følger for kristenlivet, ved å lede det i en kjødelig retning.

De troende har virkelig et nytt, rent hjerte og en ny ånd. Men da innvender den andre siden straks: Hvis de har et rent hjerte, finnes det jo ikke lenger noen synd eller urenhet i dem, for Jesus har selv sagt at det er fra hjertet det onde

kommer. Synden sitter altså i hjertet, ikke i kroppen. Hvis hjertet nå er blitt rent, kan det jo ikke romme en eneste syndig tanke.

Også dette er en villfarelse, en feiltakelse det er lett å gjøre hvis man ikke har vært nøye med å forstå hva Skriften mener med uttrykket «hjerte». Det nye, rene hjertet – hva annet er det enn den villige ånd som blir omtalt i Matteus 26,41: «Ånden er villig, men kjødet er skrøpelig»? Dette er Kristi ånd som ligger i strid med kjødet (Gal 5,17).

Kjødet er ikke en betegnelse på «kroppen», og heller ikke på en bestemt syndig lyst. Det er en betegnelse på alt som er «født av kjød». Det er vår fordervede natur som vi har arvet fra Adam gjennom vår naturlige fødsel, vårt gamle hjerte, som er kilden til alt ondt: onde tanker, lidenskaper og begjær.

At de troendes kjød skulle kunne bli hellig, finner vi ingen beviser for i Skriften. Tvert imot! Kjødet har så stor makt i en kristens liv at det hindrer ham i å gjøre det gode han gjerne vil (Gal 5; Rom 7). Derfor sier Paulus også at «de som hører Kristus til, har korsfestet kjødet med dets lidenskaper og lyster.» (Gal 5,24).

Han sier ikke at de er blitt kvitt sine lidenskaper og begjær, men tvert imot at kjødet – kilden til alt ondt – er så ondt at det stadig må korsfestes. Og de han skriver om, er de som hører Jesus Kristus til.

De som hevder at det er mulig for en kristen å bli helt syndfri, har imidlertid en ny innvending: «Det er kun synd, dersom jeg bevisst og med forsett overtrår Guds bud», sier de. «Om jeg derimot faller uten å ville det, så er det ikke synd.»

Vi kan gjerne innrømme at hvis man legger denne definisjonen til grunn, vil det på en måte være mulig for en kristen å bli syndfri. En kristen synder jo ikke med vilje og overtrer ikke bevisst et klart bud fra Gud. Hvis han faller, kan det være fordi han ikke har forstått saken fullt ut, eller fordi han er blitt lurt av fienden. Det kan også skje, som med Peter da han fornektet sin Herre, at han blir overmannet av en overmektig fristelse.

Om en slik stund i siktelsens vold sier Paulus: «Jeg skjønner ikke det jeg gjør. For det jeg vil, det gjør jeg ikke. Men det jeg hater, det gjør jeg.» (Rom 7,15). Det samme må ha vært tilfelle da det oppsto en så bitter strid mellom Paulus og Barnabas at de måtte skille lag (Apg 15,39). Likeså da Peter fornektet sin Herre og mester tre ganger i yppersteprestens gård, og da han senere i Antiokia oppførte seg så uverdig at Paulus måtte irettesette ham offentlig (Gal 2,11–14).

«Men gjør jeg det jeg ikke vil», sier Paulus i Romerne 7,20, «da er det ikke lenger jeg som gjør det, men synden som bor i meg.»

Ser man det fra denne synsvinkelen, kan man med en viss rett si at en kristen ikke synder. «Hver den som er født av Gud, gjør ikke synd», sier Johannes. Synd er ikke noe han gjør, men noe han lider under.

Men likevel har verken Paulus eller Johannes sagt at vi er syndfrie i oss selv. I det samme brevet skriver Johannes også: «Dersom vi sier at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss.» (1 Joh 1,8).

Hele naturen vår er så gjennomsyret av synd, at vi til og med synder uten å vite det. Alt vi gjør, tenker og sier er smittet av synd, selv når viljen til å gjøre det gode er til stede.

«All vår rettferdighet ble som et urent klesplagg», sier Skriften (Jes 64,5), og vi vil innse at hver eneste tråd i dette plagget er gjennomsyret av urenhet. Vår tillit til Gud rokkes for lett, og vi elsker ham ikke av hele vårt hjerte, hele vår sjel og all vår makt. Tankene våre kretser oftere rundt alle slags unyttige ting enn om ham. Bønnen vår mangler varme, og vi leser Guds ord mer av plikt enn av lyst. Vi gir altfor lett etter for utålmodighet og sinne, selvopptatthet, hovmod og urene begjær, og iveren vår for Guds ære og menneskers frelse er langt fra så brennende som den burde være.

I tillegg har vi de spesielle tidene med fristelser, der Gud, på grunn av vår stolthet, lar Satan få sikte oss som hvete, slik det skjedde med Peter. Dette er tider der fristelsen blir så sterk at vi føler oss helt i dens makt. I slike stunder merker ikke Guds barn noe til at en ny og hellig ånd bor i deres hjerter. De klager og jamrer seg som om alt var tapt.

Disse erfaringene har også de hellige i tidligere tider gjort. David gir uttrykk for det i klagesalmene sine, og Paulus sukker lengselsfullt etter å bli befridd fra «dette dødens legeme» (Rom 7).

Og likevel – hvor rene er ikke deres hjerter midt i alt dette! Lytt til klagen deres, selvbebreidelsene og bønnene. Se tårene, hvordan de faller på kne og kjemper. De klager stadig over at de elsker synden i stedet for å hate den med et hellig og inderlig hat. Kan en ånd som skaper en slik klage, være annet enn ren? Legg så merke til hvor annerledes de som lever etter kjødet, forholder seg til synden. De er fornøyde med seg selv, prøver å unnskylde og forsvare synden, og har ikke noe ønske om å bli kvitt den.

De troende eier en sinnets renhet som gjør at synden er deres største plage og dypeste sorg. De anklager seg selv og trenger snarere til medfølelse og trøst enn bebreidelse og straff. Det er heller ikke disse Skriften taler til når den truer med straff, men til dem som til tross for all sin synd, fortsatt er hovmodige, selv om de heller burde vært bedrøvet (1 Kor 5,2).

«Men dersom vi dømte oss selv, ble vi ikke dømt», sier Paulus i 1 Korinterbrev 11,31. Og i 2 Korinterbrev 7 taler han trøstende og oppmuntrende til dem som angret deres synd. Så stor vekt legger Guds ord på det rene sinn.

Det rene sinn fantes nok også hos Jesu disipler den kvelden han uttalte ordene i Johannes 15. Det var dette sinnelaget som fikk Peter til å gå ut og gråte bittert etter at han hadde fornektet sin Herre. Jesus kunne derfor, da han sa «dere er alt rene», ha siktet til dette.

Likevel har vi grunn til å tro at det er en annen type renhet han taler om her. Tidligere samme kveld hadde han brukt de samme ordene, men da i en sammenheng som helt klart peker på den renheten som er fullkommen, selv i Guds øyne – den renheten vi har i troen på hans blod.

Denne uttalelsen kom mens Jesus vasket disiplenes føtter. «Den som er badet», sier han, «trenger ikke å vaske annet enn føttene, han er jo helt ren. Også dere er rene, men ikke alle.» Og Johannes legger til som en forklaring: «For han visste hvem som skulle forråde ham. Derfor sa han: Dere er ikke alle rene.» (Joh 13,10–11).

Ut fra denne tilføyelsen forstår vi at Jesus også her taler om en åndelig renhet – en renhet som var uforenlig med Judas' falskhet. Med dette vakre bildespråket, som var så typisk for vår Frelser, bruker han fotvaskingen som et symbol på denne åndelige renheten vår. Det er lett for oss å innse at det ikke er de fysiske føttene han er opptatt av i denne høytidelige stunden, selv uten unntaket han gjør for forræderen.

«Føttene og vaskingen av disse», sier Luther, «betegner vår vandring og dens renselse.»

Og da aner jeg noe ubeskrivelig dyrebart i Jesu ord. Det han vil si oss er dette: «Det er bare vandringen deres som er uren og må renses. Men dere har samtidig en annen renhet, som dere har fått gjennom et annet bad, en renhet som er fullkommen. Derfor trenger dere ikke å vaske annet enn føttene.»

Nå forstår vi at når Jesus sier «dere er alt rene», så er det denne siste typen renhet han sikter til. Dette blir enda tydeligere siden ordene kommer fra ham som kort tid etter skulle gi sitt blod til soning for synd. «Dette er mitt blod, den nye pakts blod, som utgytes for mange til syndenes forlatelse», hadde han sagt samme kveld.

Hvis vi et øyeblikk har vært i tvil om meningen, kan det bare skyldes at vi har for lite innsikt i Guds store frelsesplan og for liten forståelse av vår Frelsers hjertelag. I fire tusen år hadde Gud, gjennom utallige blodige ofre og renselsesseremonier, malt et bilde for folket sitt av det kommende soningsofferet og det blodet som skulle rense fra all synd.

Og dette soningsofferet, Guds enbårne Sønn, gitt av Gud for oss, blir i himmelen sett på som det eneste som har verdi. Det er temaet i lovsangen som lyder fra den hvitkledde skaren foran tronen, sangen om Lammet som ble slaktet og med sitt blod har kjøpt oss til Gud. Og hele forklaringen på den store lykken de har fått, er denne: «de har vasket sine kapper og gjort dem hvite i Lammets blod.» (Åp 7,14).

Hvis vi kunne utgrunne hva som bodde i Guds hjerte da han ofret sin Sønn, og hvis vi kunne høre lovsangen fra de frelste, ville vi ikke et øyeblikk vært i tvil om hva Jesus mente da han talte om en fullkommen renhet like før sin død.

Ja, om vi bare hadde vært med Jesus på fjellet og fått høre samtalen mellom ham og de himmelske gjestene, Moses og Elias, om den døden han skulle lide i Jerusalem, ville vi lett ha forstått at i Guds øyne og hjerte er det bare én ting som gjelder: blodet som hans egen, enbårne Sønn har utøst til syndenes forlatelse.

Om vi virkelig levde i tro og kunne forstå mer av forsoningens gåte, ville vi umiddelbart ha skjønt hva samtalen på forklaringsfjellet handlet om, uten at evangelisten trengte å fortelle oss det. Vår forståelse av Jesu ord vil alltid avhenge av hvor mye våre tanker stemmer overens med hans.

To ganger samme kveld taler Jesus om disiplenes renhet: først i forbindelse med fotvaskingen, og senere når han taler om greinen som må renses for å bære mer frukt. Begge gangene skiller han tydelig mellom den ufullkomne renheten som stadig må fornyes, og den fullkomne renheten de har fått én gang for alle. Og når den samme Herre uttrykker seg på denne måten i begge tilfellene, bare

ved å bruke to forskjellige bilder, er det tydelig at han taler om den samme saken.

Dessuten roste Jesus aldri den renheten vi har i oss selv. Tvert imot advarte han mot å fokusere på den, eller å glede seg over noe man har fremfor andre. Da Peter samme kveld forsikret Jesus om sin urokkelige troskap, prøvde Jesus straks å rokke ved hans selvtillit ved å forutsi hans fall.

Da disiplene ved en tidligere anledning uttrykte glede over at selv de onde åndene adlød dem, var Jesus raskt ute med en advarsel: «Gled dere ikke over at åndene er dere lydige! Gled dere heller over at navnene deres er innskrevet i himmelen!» (Luk 10,20). De fikk bare lov til å glede seg over den uforskyldte nåden og frelsen som er felles for alle.

Og da Jesus i en lignelse fortalte om mannen som takket Gud for at han var bedre enn andre mennesker, var dette en fariseer. Men tolleren, som i ydmykhet slo seg for sitt bryst, han gikk rettferdiggjort hjem.

Det er alt sammen trekk som tydelig viser at Jesus selv, med sitt dyrebare blod, vil være vår renhet og vår trøst.

«Dere er allerede rene», sa Jesus til disiplene sine. Ved fotvaskingen sa han at den fullkomne renheten var noe de hadde fått gjennom et bad. Her sier han: «rene på grunn av det ordet jeg har talt til dere.»

Hvem forstår vel ikke hva Jesus taler om her? Det er jo han som, da han ga apostlene sine oppdraget med å forkynne evangeliet i hele verden, la til: «Den som tror og blir døpt, skal bli frelst.» Det er han det står om at han renset menigheten «i vannbadet ved Ordet».

En ytterligere forklaring er ikke nødvendig. Nå gjelder det bare, ved Guds nåde, å fordype seg i Ordet og tro det slik det står.

Det Jesus her bekrefter, er Bibelens store hovedlære: at vi blir rettferdige for Gud ved tro. «Troen kommer av forkynnelsen», sier Paulus. «Dere er allerede rene på grunn av det ordet jeg har talt til dere», sier Jesus. Det kan glede et menneske dypt inn i sjelen å høre han som skal dømme på den siste dag, tale på denne måten. Han nevner ikke en eneste gjerning, bare sitt eget ord. Det var bare gjennom Ordet disiplene var rene, for det var slik troen ble skapt i deres hjerter.

Gjennom hele Bibelen ser vi at frelsen avhenger av det lille ordet **tro**, og derfor vil bekymringen hos alle som er vakt og søkende, til syvende og sist handle om dette ene: Hva er tro? Og hvordan kommer man til troen?

«Det skjer gjennom mitt ord», sier Jesus. «Hør, så skal deres sjel leve», lyder oppfordringen i Jesaja 55,3. Bare dette ene: hør! Troen kommer ikke av seg selv, den kommer gjennom forkynnelsen.

Ulykken for alle som er vakt, er at de tenker og grubler, men ikke hører hva Gud vil si dem. Troen oppstår heller ikke gjennom tanker, og heller ikke gjennom vage ønsker og en endeløs venting på Den Hellige Ånd, eller ved å jobbe med sitt eget hjerte for å få det til å tro. Nei – «det skjer gjennom mitt ord», sier Jesus. Stans og hør! Ta Gud på ordet og vær trygg på at han ikke lyver.

Det kan være så smått det bare vil med din fortjeneste, dine botsforsøk og liflige følelser i ditt hjerte. Kan du bare ta Gud på ordet og med hjertets tro gripe

hans vitnesbyrd om Kristus, har du i samme øyeblikk grepet din Frelser og alt han har vunnet for deg.

Paulus' ord i Romerne 10,6–9 er vel verdt å fordype seg i. Der sier han: «Men rettferdigheten av tro sier: Si ikke i ditt hjerte: Hvem skal fare opp til himmelen? – det vil si, for å hente Kristus ned. Eller: Hvem skal fare ned i avgrunnen? – det vil si, for å hente Kristus opp fra de døde. Men hva sier den? Ordet er deg nær, i din munn og i ditt hjerte. Det er troens ord, det som vi forkynner. For dersom du med din munn bekjenner at Jesus er Herre, og i ditt hjerte tror at Gud reiste ham opp fra de døde, da skal du bli frelst.»

Det apostelen vil si er dette: Ikke let etter Kristus her og der. Ikke la ditt blikket ditt flakke hit og dit, på mørke og ukjente steder. Hva sier Skriften? Ordet er deg nær. Du har Ordet – troens ord. «Ja, men Kristus da?» Hører du det ikke? Du har Ordet! Grip Ordet, så har du Kristus.

Du trenger verken å stige opp til himmelen for å hente ham ned, eller ned i avgrunnen for å hente ham opp fra de døde. Ordet er deg nær. Griper du Ordet, griper du Kristus. I samme øyeblikk som ordet om Kristus får rom i ditt hjerte, er Kristus og alt han har vunnet for deg, ditt.

Så stor betydning har troen, og Jesu ord: «Dere er rene på grunn av det ord jeg har talt til dere.» Det er slik troen frelser: Gud gir deg et ord, du griper det, og straks er innholdet ditt.

Dette understreket Jesus gjennom måten han hjalp dem som søkte ham i sin nød mens han levde her på jorden. Han sa bare ett ord, de trodde ordet, og med en gang skjedde det som ordet lovet.

Fortellingen om den kongelige embetsmannen i Johannes 4,46–54 er spesielt lærerik. Sønnen hans ligger for døden, og han drar til Kana, der Jesus er, og ber ham bli med til Kapernaum for å helbrede barnet. Og selv om Jesus bebreidende sier til ham: «Dersom dere ikke ser tegn og under, vil dere ikke tro», gjentar han sin inntrengende bønn. Men Jesus ble ikke med ham. Han ga ham et ord: «Gå hjem, din sønn lever!», og «mannen trodde det ordet Jesus sa til ham, og gikk.»

Veien var lang, og først neste dag møtte han tjenerne sine, som var sendt ut for å fortelle at sønnen levde. Da han spurte når gutten var blitt bedre, viste det seg at det var nøyaktig i den timen Jesus hadde sagt: «Din sønn lever!» Altså, nøyaktig på det tidspunktet da han i tro hadde grepet ordet.

Slik er det å «vandre i tro». Mannen måtte dra tilbake uten at Jesus fulgte med. Han fikk ingen medisin med seg, og heller ikke noe annet synlig – bare et ord. Med dette ordet måtte han klare seg til han neste dag fikk bekreftet at det hadde gått i oppfyllelse. Gjennom den lange natten hadde han ingenting annet å klamre seg til enn dette.

Slik må også vi nøye oss med bare ett ord. Vi skal la oss nøye med å vandre i tro, uten å se. Men vi skal vite at der hjemme står alt vel til. I himmelen, innfor Gud, er vi rene, fullkomment rene. Og selv om vandringen vår her er som en vandring i natten, skal vi, når vi endelig kommer hjem, få se i evighetens lys at det virkelig var slik som ordet lovet.

Rene på grunn av et ord. Jesus vil at vi stadig skal huske på dette, og det er nødvendig for oss. Hvor mye smerte koster det ikke å lære at det første vi må

gjøre, er å gripe Guds ord og stole på det. Man vil alltid først føle, se og merke Åndens liv i sitt hjerte før man begynner å tro. Men det er umulig. Først når Ordet gripes i tro, skaper det liv.

«Men hvordan kan jeg vite at det gjelder meg?» spør du kanskje. «Jesus døde for alle, og Ordet taler til alle, men likevel blir ikke alle frelst. Jesus sa det jo selv: 'Dere er ikke alle rene.'»

Svaret må du finne i Ordet. Ordet fra Guds munn – og ingenting annet – skal gi deg denne vissheten. Troen kommer av forkynnelsen, og «den som tror på Guds Sønn, har vitnesbyrdet i seg selv.» At ikke alle blir frelst, skyldes nettopp at de ikke tror. Hadde Judas trodd Jesu ord, ville det vært en mulighet for frelse også for ham. Men han ga bare rom for sine egne tanker og djevelens innskytelser, og møtte det Jesus hadde sagt til ham, med forakt.

Om du gir akt på hva Gud har sagt, vil du forstå hvem som blir frelst og hvem som ikke blir det. Det er jo tydelig at når Skriften taler om den frelsende tro, så mener den ikke en passiv og teoretisk kunnskap, men en nødsstilt synders tilflukt til den nåde som tilsies ham.

Det var alltid slik syndere ble frelst. Ordet om Jesus dro dem til hans føtter, og da sa han til dem: «Din tro har frelst deg.» Å gripe dette ordet og senere holde fast på det under alle angrep fra synden og loven – det er tro. Da blir sjelen bundet til Kristus og kan ikke klare seg uten hans ord. Troen kommer av forkynnelsen.

Hvis troen din er tatt ut av løse luften, har oppstått ut av ingenting eller sprunget ut fra ditt eget hjerte, slik at du ikke trenger Ordet, da er din såkalte tro ingen tro, men kjødelig sikkerhet. Derfor har Jesus sagt det så fint: «rene på grunn av det ord jeg har talt.» Her nevner han ikke engang troen, bare Ordet, for at all oppmerksomheten vår skal rettes mot det.

Om du derfor er bekymret på grunn av dine synder, forferdet over ondskapen, kulden og hardheten i ditt hjerte, og har kommet til kort i alt ditt strev – men ordet om Kristus likevel når ditt øre og fyller ditt hjerte med lengsel og håp – da er dette den tro som har rensende og frelsende kraft.

«For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne», sier Jesus. Så sant også du er en av verden, så er Guds Sønn også gitt til deg. Når dette budskapet finner rom i ditt hjerte og gir sjelen trøst – det er tro.

Og da sier Jesus videre: «– for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.» Tror du dette ordet, vet du med sikkerhet at du, nettopp du, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv. Slik må troen bygge på Ordet, og da har den i samme øyeblikk alt det Ordet lover.

Det var sine disipler Jesus vitnet om at de var rene – de elleve som var trofaste mot ham. De var mennesker som oss, og noen av dem kjenner vi ganske godt. Ved å betrakte dem, kan vi forstå hva slags mennesker Jesus kaller rene.

De elleve disiplenes forhold til Jesus var helt oppriktig. De var hans venner og disipler, og verken jødenes fiendskap eller kravene om forsakelse som Jesus stilte, fikk dem til å forlate ham. De trodde på ham, ikke bare at han var «Messias, den levende Guds Sønn», men også at de eide hans nåde, hvor dunkelt de så ellers forstod ham.

Men ved siden av dette rene sinnet, bodde den fordervede naturen i dem, noe som ved flere anledninger gav sørgelige utslag.

Samme kveld som Jesus hadde sagt til dem at de var rene, forutsa han også at de ville falle, og at Peter skulle fornekte ham tre ganger. Og likevel sa han samtidig til Peter: «Jeg ba for deg at din tro ikke måtte svikte» (Luk 22,32). Til tross for alt dette, er altså Peters tro et faktum.

Slik er altså bildet av dem Herren kaller rene. Hvis du fortsatt er en venn av verden, vil ingen fromhet hjelpe deg. Du må være hans disippel, hans egen venn, og leve under ham i hans rike. Hvis verdens anerkjennelse betyr mer for deg enn vennskapet med din Frelser, hvis frykten for å miste anseelse kan skremme deg til å vende ham ryggen, eller hvis du fortsatt ønsker å leve etter kjødet, da er ikke omvendelsen og troen din av det rette slaget.

Men er du kommet dit, at alt ditt begjær går ut på å få visshet om du hører Gud til, da er din skrøpelighet ingen hindring for at du kan motta nåde. Da trenger du ikke å grave deg dypere ned i anger og bot, men får lov til å ganske enkelt tro hans ord, når han tilsier deg syndenes forlatelse. Om du enn daglig er utilfreds med deg selv, så er du, så lenge du henger ved ham og hans ord, fullkommen ren i ham.

«Men», sier du, «jeg føler noe helt annet. Mitt indre er urent, skittent av synd – synd som jeg ikke engang hater, men heller elsker.»

Dette kan vel se betenkelig ut, men noe dødstegn er det ikke. Det vitner bare om at Guds Ånd arbeider og refser det onde som bor i ditt kjød. At det synes å være visse synder du elsker, skal du ikke undre deg over. De lidenskaper og begjær som alle kristne kjenner til, ifølge Galaterne 5,24, vil alltid oppleves som en kjærlighet til bestemte synder.

Men hvis du er en kristen, skal du vite at de samme syndene som du ser ut til å elske, de hater du også. Det kan høres ut som et paradoks, en selvmotsigelse, men en kristens liv er fullt av slike paradokser. «For kjødet begjærer imot Ånden, og Ånden imot kjødet. De to står hverandre imot, for at dere ikke skal gjøre det dere vil.»

At du ikke har en helhjertet vilje til å bli kvitt synden, beviser at du samtidig både elsker den og hater den – det første etter kjødet, det andre etter Ånden. En kristen er ikke bare ånd, men også kjød, og en kristens liv vil alltid være preget av kampen mellom disse to maktene.

For de egenrettferdige er dette en gåtefull og farlig tale. De forstår ingenting av den. Men lytt til Davids klagesalmer, lytt til Paulus' sukk etter å bli befridd fra «dette dødens legeme» – fordi syndens lov i hans lemmer lå i strid med loven i hans sinn. Dette er den kampen som mer enn noe annet vitner om det rene sinn.

At du hater og fordømmer din egen kjærlighet til synden, og hater mest de synder du ser ut til å elske høyest – det er det viktigste kjennetegnet på et rent sinn.

«For de som er etter kjødet, attrår det som hører kjødet til. Men de som er etter Ånden, attrår det som hører Ånden til.» (Rom 8,5).

En vantro kan nok hate de syndene han ikke selv elsker, men å hate nettopp den synden man i sin natur elsker høyest, det vitner om det rene sinn.

Mens Jesu disipler kranglet om hvem av dem som skulle regnes som den største, følte de neppe noe hat mot sin egenkjærlighet. Men senere, da de kom til besinnelse, har de visselig hatet den.

I det ene øyeblikket kunne Peter forsikre: «Jeg kjenner ikke det mennesket», for så i det neste å gå ut og gråte bittert over hva han hadde sagt.

Hvis stemmene som roper om fordervelsens avgrunn i deg, truer med å overdøve Jesu ord om renheten i hans blod, så stans opp og tenk etter hvordan disiplenes stilling var den kvelden Jesus kalte dem rene. Det er han som har øyne som ildsluer, han som en dag skal dømme levende og døde, som gir dem dette vitnesbyrdet – og det i samme stund som han forutså deres svakhet, og samme kveld som de sviktet så ynkelig.

Rett etter at de hadde mottatt den hellige nattverden, begynte de å krangle om hvem av dem som skulle regnes som den største. Da Jesus svettet blod i sin dødsangst i Getsemane, sov de, selv om han uttrykkelig hadde bedt dem om å våke med ham. Da han ble tatt til fange, flyktet de alle, og da Jesus «avla den gode bekjennelse», fornektet Peter sin Herre.

Det var om disse disiplene Herren sa: «Dere er rene på grunn av det ord jeg har talt til dere.»

Her får jeg lov til å skue inn i forsoningens hemmelighet. Her blir det kastet lys over det som er evangeliets store hovedlære: rettferdiggjørelsen ved tro. Her ser jeg det dype alvoret som ligger bak ordene om at Jesus Kristi Guds Sønns blod som renser oss fra all synd.

At vi, som utvilsomt er urene, likevel er rene og feilfrie i Guds øyne, strider mot all fornuft. Men i himmelen har Kristi blod tydeligvis langt større verdi enn her på jorden. Vi akter det for en liten ting, fordi vi ser det nedenfra.

Hvis vi kunne se det ovenfra, i Guds lys, ville vi se at vi selv og alle andre mennesker er som et støvkorn på vektskålen sammenlignet med ham som ga seg selv for å sone vår synd. Vi ville se at alle våre feiltrinn og nederlag er som intet å regne mot Jesu Kristi blod.

Derfor kunne vår Frelser med full rett si: «den som er badet, er helt ren.» Hvorfor og hvordan forstår jeg altfor lite av, men én ting forstår jeg: det ble sagt om syndige mennesker som meg, og han som sa det, inkluderte også alle som gjennom deres ord skulle komme til tro på ham (Joh 17,20).

Derfor vil jeg grunne på denne hemmeligheten og aldri glemme at vår Herre Jesus Kristus, den eneste jeg trenger å spørre, selv har sagt: «Dere er rene – rene fordi dere er vasket, rene på grunn av det ord jeg har talt til dere.»

Ikke så at jeg alt har nådd dette

Når Guds Ånd føder mennesker på ny, vekker dem fra en søvn i synd og falsk trygghet, slik at de blir mottakelige for åndelig påvirkning og begynner å innse konsekvensene av et liv borte fra Gud – og deretter åpner øynene deres for evangeliet, slik at de får se inn i forsoningens hemmelighet, smaker gleden ved syndenes forlatelse og tør å rose seg av vennskap med Gud – da fødes en ånd i hjertene deres som er kjernen i all sann kristendom: en fattig og ydmyk, en sulten og tørst, men samtidig en glad og lykkelig ånd.

Bare det å være vitne til Guds Ånds verk i disse nyfødte nådebarna er en ubeskrivelig glede. Hjertene deres er fylt av dype sukk, ansiktene deres lyser, og øynene fylles med tårer ved hvert liflig ord de hører om Jesus. De har bare ett ønske: å nå dypere inn i kunnskapen om ham. Alt annet i verden har mistet sin interesse.

De blir aldri trette av å høre, snakke, synge og lese om Jesus, om syndenes forlatelse og frelsen i ham. De hungrer og tørster stadig etter mer av Åndens frukter: mer tro og kjærlighet, mer ydmykhet og gudsfrykt, og et mer fortrolig samfunn med sin frelser.

De første sterke følelsene vil etter hvert avta. Men samtidig vil den åndelige fattigdommen og syndserkjennelsen øke, og Kristus blir derfor stadig mer dyrebar og uunnværlig for dem. Jo dypere de trenger inn i ordet om ham, desto sterkere innser de hvor lite de ennå har forstått. Uante dybder åpner seg for deres undrende blikk.

Dette er et sunt, evangelisk nådeliv. Den som én gang har smakt brødet fra himmelen, vil alltid lengte etter mer. Peter taler om å vokse i nåde og kjennskap til vår Herre og frelser Jesus Kristus (2 Pet 3,18). Og Paulus sier: «Ikke så at jeg alt har nådd dette eller allerede er fullkommen. Men jeg jager etter det» (Fil 3,12).

Derfor er det så trist å se mennesker som en gang var fattige i ånden og hungret og tørstet etter rettferdighet, men som nå virker så utlærte i Guds visdom og så åndelig mette at de ikke lenger tørster etter livets vann, og i likhet med israelittene i ørkenen, har fått avsmak for den himmelske mannaen.

Slik hadde det gått med galaterne, og Paulus utbryter med sorg: «Jeg er bekymret for dere og er redd at jeg kanskje har strevd med dere til ingen nytte… Dere tok imot meg som en Guds engel, som Kristus Jesus selv. Hvor dere den gang priste dere salige! For jeg gir dere det vitnesbyrdet at hadde det vært mulig,

så hadde dere revet ut øynene deres og gitt meg dem… Dere begynte i Ånd, vil dere nå fullende i kjød?» (Gal 4 og 3).

Det samme triste synet ser man ofte noen år etter en vekkelse. I stedet for åndelig fattigdom, hunger og tørst, preges noen nå av åndelig metthet, likegyldighet og slapphet. Lengselen etter mer av Gud er borte, og den evige «nye sang» oppleves som gammel og brysom. Da vil sjelen i sin tomhet snart begynne å lete etter noe annet, noe nytt som kan fylle og tilfredsstille den.

For å forebygge denne åndelige sykdommen og dannelsen av slike åndelige misfostre, vil vi se på det bildet Paulus tegner for oss i Filipperne 3 av et sunt, evangelisk trosliv.

Vi vil søke hjelp hos to anerkjente menn, Luther og Krummacher, i tolkningen av dette skriftstedet. Men først og fremst vil vi be om Guds Ånds veiledning. Måtte Gud gi oss nåde, slik at vi ikke bare taler, leser og hører, men også bøyer oss for hans ord og med et oppriktig sinn ransaker oss selv innfor Herren.

Hva nytte har vi ellers av alt dette? Det er jo vår sjels frelse eller fortapelse som står på spill. Eller er det ikke lenger noen fare i vår tid? Har vi ikke lenger et svikefullt hjerte? Skulle han, som ifølge Guds ord går omkring som en brølende løve på jakt etter noen å sluke, være død? Eller ønsker han ikke lenger å skade oss?

Er den selvsikkerheten som tenker «fred og ingen fare» et godt tegn? Er den ikke snarere et skremmende bevis på mørkets makt over sjelen?

Derfor er det svært viktig at vi ser nøye på oss selv i det speilet som Paulus' bekjennelse i Filipperne 3 holder frem for oss. Han sier det slik:

"Ikke så at jeg alt har nådd dette eller allerede er fullkommen. Men jeg jager etter det for å kunne gripe det, fordi jeg selv er grepet av Kristus Jesus. Brødre, jeg mener ikke om meg selv at jeg har grepet det. Men ett gjør jeg: Jeg glemmer det som ligger bak og strekker meg ut etter det som er foran, og jager mot målet, til den seiersprisen som Gud har kalt oss til der ovenfra i Kristus Jesus." Fil 3,12–14.

Slik kommer et friskt og sunt trosliv til uttrykk. Men hva mener Paulus, den store apostelen, når han sier at han ennå ikke har grepet det? Hadde han ennå ikke kommet til troens fulle visshet? Hadde han ikke opplevd frigjørelsen i evangeliet?

Det kan ikke være det han mener. Da han skrev disse ordene, hadde han for lengst spredt sin lære vidt og bredt. Og om seg selv sier han: «Jeg er ved loven død for loven. Jeg er korsfestet med Kristus. Jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg. Det liv jeg nå lever i kjødet, det lever jeg i troen på Guds sønn, han som elsket meg og gav seg selv for meg..» (Gal 2,19–20).

Det finnes mennesker som har havnet på villspor, men i motsatt retning av det vi egentlig skal se på her. Når Paulus sier: «Ikke så at jeg alt har nådd dette», bruker disse ordene til å forsvare et liv i vantroens mørke og trelldom. De slår seg til ro med å være vakt, men gjør ingen forsøk på å oppnå troens fulle og salige visshet. En slik visshet ser de på som upassende innbilning og åndelig hovmod. De har aldri selv opplevd Åndens vitnesbyrd om å være Guds barn, og mener derfor det er umulig at andre kan ha opplevd det.

Slik var det ikke for Paulus. Han var ved loven død for loven, og det livet han nå levde, var et liv i troen på Guds Sønn. Rett før han sier at han ikke har nådd dette, skriver han: «Jeg akter i sannhet alt for tap, fordi kunnskapen om Kristus Jesus, min Herre, er så mye mer verd. For hans skyld har jeg tapt alt, jeg akter det for skrap, for at jeg kan vinne Kristus og bli funnet i ham, ikke med min egen rettferdighet, den som er av loven, men med den jeg får ved troen på Kristus."»

Om dere bare kunne innse at dere lever i et bedrag, dere som tror dere kan nøye dere med noe mindre enn full visshet om Guds nåde. Fra denne halvvåkne tilstanden må dere enten våkne helt opp og finne liv og fred i Kristus, eller synke ned i en enda dypere søvn, for til slutt å «dø i deres synder.»

Paulus var en stor apostel med dyp innsikt i evangeliet. Derfor blir vi enda mer forundret når vi hører ham si: «Ikke at jeg allerede har nådd dette.» Vi må uvilkårlig spørre oss: Hvordan var egentlig apostelens indre liv?

Taler han kanskje på vegne av noen andre? Er det erfaringene til en nyomvendt han vil beskrive, eller kanskje en som ennå ikke har kommet gjennom den trange porten?

Svaret er: Ingen av delene. Det er sin egen åndelige utvikling Paulus beskriver for oss i Filipperne 3,4–14. I vers 13 gjentar han bekjennelsen sin og sier: «Brødre, jeg mener ikke om meg selv at jeg har grepet det.»

Dette hører vi altså fra en mann som for lengst var forbi nybegynnerstadiet, og som hadde nådd så langt i sitt trosliv at ingen av oss kan sammenlignes med ham. Dette kommer fra den samme apostelen som kunne si: «Jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg», og som triumferende kunne rope ut: «Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet?».

Dette sier en mann som Kristus hadde formet mer enn noe annet menneske, og som til Guds ære frimodig kunne si: «Brødre, vær mine etterfølgere! Og akt på dem som vandrer etter det forbildet dere har i oss.» (Fil 3,17). Og likevel hører vi ham her si åpent og ærlig at han ikke har grepet det.

Mange kristne vil nok stusse over dette – og det med god grunn – men må samtidig passe seg for å ikke misforstå det. Når Paulus taler om sin stilling i Kristus innfor Gud, bruker han helt andre ord. Da heter det: «Hvem vil anklage Guds utvalgte? Hvem er den som fordømmer? … Vi er rettferdiggjort av tro.» Slik sett var Paulus fullkommen.

Men når han her med så sterke ord taler om sin ufullkommenhet, er det hjertets tilstand, hans indre forhold til Herren og hans personlige trosliv han tenker på. Det er med dette for øye han bekjenner at han ennå ikke har nådd målet han jager etter. Han hadde ennå ikke trengt så dypt inn i forsoningens hemmelighet som han ønsket. Han hadde heller ikke den fastheten i troen han lengtet etter, eller den varige trøsten hjertet burde ha.

«Men hva er så merkelig med denne ydmyke bekjennelsen fra Paulus?» sier du kanskje. «Det er vel ingen som, når det gjelder sitt eget trosliv, vil påstå at de er fullkomne eller har nådd målet sitt.»

Ikke vær så sikker. Når man er så fornøyd med det man har oppnådd at man ikke lenger lengter etter mer, tyder ikke det på at man ser på seg selv som

fullkommen og mener man har nådd målet? Ikke ta dette ille opp, men bruk det heller til å ransake deg selv innfor Gud. Hjertet vårt er svikefullt og ondt.

Vi har en fiende som har sverget å ta livet av oss og er fast bestemt på å gjennomføre det. Hvis han ikke lykkes i å holde oss fast i åpenbar synd og vantro, prøver han å lure oss på en annen måte. Da styrker han det falske hjertet vårt i innbilningen om at alt er i den skjønneste orden. Han får oss til å tro at vi har nådd en slik grad av opplysning og innsikt i evangeliet at vi ikke lenger trenger å jage etter mer.

Kanskje tenker vi ikke nøyaktig slik, men uansett blåser hans søvndyssende pust over sjelen, og resultatet blir det samme. Sjelen hungrer og tørster ikke lenger, men har blitt fornøyd og kjenner ikke lenger noe behov for fornyelse og vekst i nåden, eller for en dypere erkjennelse av Gud.

Denne veksten er en forutsetning for alt åndelig liv og alle Åndens frukter. Derfor formante apostelen Peter oss til å «vokse i nåde og kjennskap til vår Herre Jesus Kristus.» Jo større kjennskap til Gud, desto mer liv, fred, glede, kjærlighet og kraft.

Men hvordan står det til med oss på dette punktet? «Jeg kjenner mange av dere», sier Krummacher – og det samme gjelder blant oss – «som fullt ut har tilegnet seg de viktigste delene av den kristne troslæren. De kan enkelt vise til bibelsteder som bekrefter de ulike læresetningene, og har i tillegg et forråd av oppmuntrende trøsteord, vakre sanger, salmer og åndelige uttrykk. Det er med glede vi ser dem så rikt utrustet, og vi ønsker dem av hjertet all lykke.»

Et år senere møter vi de samme menneskene igjen, men de er fortsatt akkurat de samme. Det går enda et år, og vi besøker dem på nytt, men det er fremdeles ingen forandring å spore. Etter hvert ligner de mer på trestøtter laget av mennesker enn på trær som vokser naturlig. Ingen nye greiner har skutt frem, og det er ikke noe løv å se.

Det er alltid de samme talemåtene, de samme meningene og den samme måten å uttrykke åndelige sannheter på. Innsikten deres i ordets skjulte dybder har ikke blitt større. De har ikke funnet noen nye kilder til trøst i Ordet, og ingen nye sider ved frelsen i Kristus har blitt åpenbart for dem.

I ett og alt står de på nøyaktig samme sted som for flere år siden. Deres åndelige horisont har ikke utvidet seg en millimeter.

«Hva mer trenger vi å vite enn det vi allerede vet?» spør de forbauset.

Med dette spørsmålet avslører de sin sanne tilstand. De anser det som unødvendig å trenge dypere inn i nåden og kunnskapen om vår Herre Jesus Kristus. De har allerede grepet det og nådd målet.

Det er tydelig at dette er et tegn på en indre sykdom, en åndelig lammelse. Hvis deres indre menneske var friskt og sunt, ville dere sagt med Paulus: «jeg mener ikke om meg selv at jeg har grepet det – men jeg jager etter det.» Da ville dere innsett at dere hadde langt igjen til målet i deres kunnskap om Kristus. Dere ville også hatt en fornemmelse av de uendelige verdiene som ennå ligger skjult for dere i Skriften.

Med fornyet iver ville dere gravd i denne dype gullgruven, gledet dere over hvert nytt funn, og ikke gått glipp av en eneste anledning til å dele gleden med

andre. «Se her hva jeg har funnet», ville det lydt, «jeg har funnet et så fantastisk ord som jeg aldri før har lagt merke til eller forstått.» Og man ville forlatt dere med en følelse av å ha møtt et menneske i vekst, et menneske med meninger som stadig ble mer i tråd med Bibelens ånd, og som stadig fikk større innsikt i evangeliets hemmeligheter.

Jo dypere innsikt en kristen får i Kristus, desto rikere blir Bibelen for ham, men desto fattigere blir han i seg selv. Han kjenner en glede over at han kan bruke et helt liv og likevel være langt fra å ha gravd ut alle skattene fra den gullgruven Bibelen er. Derfor stemmer han helhjertet med Paulus: «Ikke så at jeg alt har nådd dette.»

Luther, vår store lærefar, sier: «Nå har jeg i så mange år arbeidet med disse tingene, lest og studert dem, skrevet og forkynt, og likevel kan jeg ikke skryte av å være en mester, men er takknemlig om jeg sammen med andre får lov til å sitte på disippelplassen.»

Et annet sted sier han: «Vokt dere, dere kristne, for å tro at dere er utlærte og ferdige med katekismen, Kristus, sakramentene og så videre. Dere har knapt begynt og er fortsatt å regne som skolebarn – for dette er en lære som er uendelig mye dypere enn noe hav, så dyp at intet menneske noensinne har kunnet utforske den fullt ut.» Dette er en dybde «som selv engler lengter etter å se inn i», og den vil være mer enn nok for de frelste å fordype seg i i all evighet.

«Sørg derfor for», fortsetter Luther, «at dere vokser og gjør fremskritt, og at dere lærer stadig bedre hva det vil si at Kristus døde for dere. Dette må ikke bare være ord dere sier, men noe som når inn og berører hjertene deres, slik at dere blir trøstet og glade. For de kristnes liv burde egentlig bare være fryd og glede.»

Den som slik vil gjøre praktisk anvendelse av evangeliet, vil aldri bli utlært. Han vil stadig innse hvor mye som gjenstår å lære. Derfor er åndelig metthet og det å gå lei av evangeliets himmelske manna alltid et bekymringsfullt tegn.

Med dette mener vi ikke den tregheten og mangelen på lyst til Ordet som troende opplever fra tid til annen, og som de dømmer seg selv for og bittert beklager. Dette er bare kjødets bestandige kamp mot Ånden. Den mettheten vi tenker på, er den samme som fikk engelen for menigheten i Laodikea til å si: «Jeg er rik, jeg har overflod og har ingen nød» – noe som ifølge Jesus er kjennetegnet på de lunkne.

Denne åndelige mettheten er et symptom, og det er derfor vi behandler den så grundig. Den vitner om stillstand – en begynnende dødsprosess som truer selve livet i nåden. Du lever kanskje et såkalt kristent liv, du følger trofast dine faste rutiner med andakter og gode gjerninger. Du kan også med rette si: «Syndene mine er tilgitt – på det og det tidspunktet fikk jeg troens visshet om dette.» Og så er du fornøyd. Alt er bra. Du har nådd målet.

«Ja, men har vi ikke da virkelig nådd målet?» spør du. «Står det ikke virkelig bra til med alt?»

Vi vil gi et todelt svar på disse spørsmålene, og vi ber om at Gud må gi deg nåde til å vurdere det rett.

For det første: Hvis du fortsatt er i troen og har ditt liv i Kristus, da står det vel til med din rettferdighet for Gud. Legg merke til dette! Innfor Gud er du i

Kristus så fullkommen at du aldri til fulle vil kunne fatte det. Måtte Gud gi deg nåde til å alltid ha dette klart for deg.

Men da – ja, nettopp da – må du selv kjenne på at det alltid er noe som mangler. Du må kunne si med Paulus: «Ikke så at jeg alt har nådd dette – men jeg jager etter det.» Du må være klar over de mange manglene i troslivet ditt, du må vite hvor mye som mangler på din glede i Herren, din kjærlighet og din gudsfrykt, og du må stadig, i likhet med Paulus, hungre og tørste etter rettferdighet.

For det andre: Hvis du tidligere har hatt visshet om nåden og en sann og levende tro, hvordan står det egentlig til med deg nå, når du ikke lenger erkjenner de manglene vi har talt om, og står helt uforstående til Paulus' bekjennelse i Filipperne 3? Hvordan står det til når troen din er så stabil, uanfektet og sterk at du ikke har den minste anstrengelse med å bevare den, og ikke har noe behov for å nære den med evangeliet? Dette er et svært bekymringsfullt tegn.

Hadde ikke Paulus også fått visshet om nåden? Og likevel var han ikke ved målet, men stadig på vei. Han hadde ikke grepet Kristus fullt ut, men jaget stadig etter mer.

Der livet i nåden er friskt, vil også syndserkjennelsen vokse. Men når syndserkjennelsen vokser, blir også samvittighetens anklager og djevelens angrep sterkere. Da blir det stadig en vanskeligere kunst å bevare en sann tro og tillit til Guds nåde.

Derfor er det ofte de mest alvorlige og evangeliske kristne som har det vanskeligst med å tro. De går gjerne med en plaget samvittighet og en anfektet tro, og smerten deres kan være uforståelig for dem som ikke har opplevd det samme. Dette er grunnen til at Luther så ofte og så sterkt kritiserer de innbilske «helgenene» som mener de er ferdig utlært i å tro på Guds nåde – noe som er det vanskeligste av alt i denne verden, så vanskelig at alle sanne hellige har mer enn nok å øve seg på så lenge de lever.

Det merkelige er at du ikke har disse erfaringene. Det er dette som vitner om at du står stille – at du ikke lenger bryr deg om å vokse i det gode, som kjærlighet, ydmykhet og lignende. For den som øver seg i denne tilvekst, vil ikke kunne unngå den daglige sorgen over seg selv og de daglige vanskene med å tro, fordi veksten ikke skjer slik den burde. Derfor hører man stadig den samme klagen fra de troendes hjerter, og derfor blir de aldri utlært i evangeliet.

Men Paulus fortsetter: «Jeg jager etter det … jeg jager mot målet.»

Mot hvilket mål? «Jeg akter alt for skrap», sier han, «for at jeg kan vinne Kristus og bli funnet i ham.» Og for å forklare hva han mener og gi ordene sine tyngde, legger han til: «ikke med min egen rettferdighet, den som er av loven, men med den jeg får ved troen på Kristus, rettferdigheten av Gud på grunn av troen.» Dette er målet han jager mot.

«Men hadde ikke Paulus allerede fått denne rettferdigheten?» spør du kanskje.

Spørsmålet ditt viser at du ikke forstår Paulus, og at du ikke har de samme erfaringene som ham. Troens rettferdighet er ikke bare noe man strekker seg etter ved det kristne livs begynnelse, men et mål og en skatt som den benådede synderen må jage etter og strekke seg mot gjennom hele livet, helt til graven.

Det handler om et liv i Kristus, en kontinuerlig og levende tilegnelse av denne rettferdigheten, ikke bare en teoretisk kunnskap om den.

Til tross for alle daglige synder og svakheter, må man finne trøst i vissheten om at man i Kristus er hellig, ren og fullkommen, og elsket av Faderen med den samme kjærligheten som han elsker sin egen Sønn med.

Dette er i sannhet ingen enkel sak. Merker du ikke de tusen hindringene som står i veien for en slik tilegnelse i tro? Gjør ikke din naturlige selvrettferdighet seg gjeldende hver dag? Protesterer ikke fornuften og samvittigheten din daglig? Å daglig se seg selv som skyldig, troløs, falsk og hyklersk innfor Gud, å kjenne på sin avmakt overfor all denne elendigheten, og samtidig anse seg som rettferdig i Kristus og til behag for Gud – er ikke det en vanskelig kunst?

Likevel er det alle kristnes erfaring, og det Guds ord vitner om, at nettopp en klar og bevisst erkjennelse av hva vi har i Kristus, er kilden til all trøst, fred og glede i Herren. Det er kilden til all vår styrke og kraft til å seire, ja, til all vår helliggjørelse og all vår lyst og kraft til å tjene Herren. Målet vårt må derfor fremfor alt være at denne salige erkjennelsen fyller hjertene våre helt. «Herrens glede er deres styrke.»

Noen vil hevde at når vi først har fått visshet om nåden, må vi endre fokus. Det skal ikke lenger handle om å gripe rettferdigheten ved tro, men heller om å oppnå en rettferdighet i livsførselen.

At denne oppfatningen er en alvorlig villfarelse, forstår vi med en gang hvis livet vårt i nåden er sunt og vi har samme sinnelag som Paulus. Da vet vi at vi, sammen med ham, stadig må jage mot det samme målet som før: å gripe Kristus og den rettferdigheten og renheten vi har i ham. Vi vet at dette er kilden til all sann helliggjørelse, og at alt det gode vi gjør bare fordi loven tvinger oss, kun er lovgjerninger som fører til død.

Apostelen sier videre at han «er grepet av Kristus». Med dette sikter han slett ikke til sin første vekkelse og omvendelse. Han sikter til noe langt dypere og mer vidunderlig: at Kristus har grepet og fylt hans hjerte på en slik måte at han ser på alt han tidligere regnet som en fordel, som et tap. Ja, selv det å være ulastelig etter lovens krav, regner han som tap og søppel sammenlignet med det som er så mye større: å kjenne Kristus Jesus, sin Herre. Han trekkes mot Kristus slik øyet trekkes mot lyset og barnet mot sin mors favn.

Mange som ønsker å være kristne, forstår ikke hva dette egentlig innebærer. De kommer til Kristus, men de er ikke grepet av Kristus. De tvinger seg selv til nådens trone som tungt lastede dyr, i stedet for å bli dratt dit av nådens storhet og herlighet. Det eneste som driver dem til Jesus, er en fornuftsmessig erkjennelse av at de vil gå fortapt uten ham. De drives ikke av den brennende gløden som evangeliet tenner. De kommer til Frelseren som et spann okser, som med strev og møye slepes til brønnen, og ikke som den tørste hjorten som haster til kilden.

Når evangeliets herlige vitnesbyrd om Kristus– hans ubeskrivelige kjærlighet og hans forsonings ufattelige storhet – trenger inn i sjelen, da blir man grepet av Kristus slik Paulus taler om her. Og for den som er grepet av Kristus, er Kristus målet, det eneste som betyr noe. Så lenge livet i nåden er levende, kan han ikke

slutte å jage mot dette målet. Det dypeste mørke kan senke seg over ham. Han kan føle seg kald og død, men han kan ikke klare seg uten Kristus. Selve mørket og kulden bare vekker og forsterker lengselen hans etter ham.

"Jeg glemmer det som ligger bak og strekker meg ut etter det som er foran", sier Paulus videre.

Det han la bak seg og ville glemme, var først og fremst alle de ytre fordelene han kunne rose seg av. «Om noen annen mener å kunne sette sin lit til kjød», sier han, «da kan jeg det enda mer. Jeg er omskåret på den åttende dag, jeg er av Israels ætt, av Benjamins stamme, en hebreer født av hebreere, i forhold til loven en fariseer, i nidkjærhet en forfølger av menigheten, i rettferdighet etter loven ulastelig.»

Men så fortsetter han: "Men det som var en vinning for meg, det har jeg for Kristi skyld aktet som tap. Ja, jeg akter i sannhet alt for tap, fordi kunnskapen om Kristus Jesus, min Herre, er så mye mer verd. For hans skyld har jeg tapt alt, jeg akter det for skrap, for at jeg kan vinne Kristus og bli funnet i ham, ikke med min egen rettferdighet, den som er av loven, men med den jeg får ved troen på Kristus, rettferdigheten av Gud på grunn av troen."

Paulus var så redd for å finne trøst i noe eget, at han til og med regnet det å være ulastelig etter loven som tap og søppel. Han visste altfor godt hvor lett samvittigheten klamrer seg til noe i oss selv. Får samvittigheten den minste mulighet, er den snart helt underlagt loven. Den suger til seg av vår egen rettferdighet som en svamp suger til seg vann. Det er dette Paulus taler om til galaterne: «En liten surdeig syrer hele deigen.» Derfor vil han glemme alt som kan forstyrre og besmitte troen på evangeliet.

Han går så langt at han regner selv den strengeste lovlydighet som tap og søppel, sammenlignet med det som er så mye større: å eie Kristus og bli funnet i ham. I egne øyne ønsker han bare å være en fattig synder.

Mens vi ofte gleder oss når vi kan trøste oss med at vi ikke er blant de verste, blir Paulus forferdet når hans egenrettferdige natur prøver å trøste seg på den måten. Uansett hvor mye syndene hans plager og skremmer ham, er han enda mer redd for å finne trøst i sin egen rettferdighet. Så fullstendig vil han ha all sin trøst i Kristus Jesus, sin Herre.

For en skjør og sårbar ting troen er! Og hvor nødvendig det er at vi vokter oss for vår dypt rotfestede egenrettferdighet som for den mest dødelige gift. Hvor viktig det er at vi kun regner med Kristus og hans rettferdighet.

Men her ser jeg også noe overmåte trøsterikt. Når selv Paulus' rettferdighet etter loven regnes som tap og søppel, da blir vi alle like for Gud. Det er slik Paulus også sier: «Det er ingen forskjell, alle har syndet og mangler Guds herlighet. Og de blir rettferdiggjort for intet av hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus.» (Rom 3,22–24).

Da blir røveren på korset like hellig som Paulus og Peter, og skjøgen blir like hellig som jomfru Maria. Riktignok var Paulus og Peter mer hellige i seg selv enn røveren og jeg. Men når Paulus regner sin egen hellighet som søppel, da står vi likt. Og det som utgjorde hele hans rettferdighet for Gud – nemlig Kristus og

hans forsoning – det eier jeg i like stor grad som ham, for Kristus er like fullt død for oss som for Paulus.

Det er her Gud vil ha oss. Han vil at det skal bli en virkelighet for hjertene våre at vi i oss selv ikke er annet enn fortapte syndere, og at all vår rettferdighet for Gud er at Kristus, Guds Sønn, ble gjort til synd for oss, oppfylte loven og døde i vårt sted, og nå trer fram for Guds åsyn for vår skyld.

- en rettferdig for urettferdige.

Å, evige nåde! Å, salige visdom, som selv englene trakter etter å skue inn i!

Men Paulus ser ikke bare bort fra sine egne fortjenester, han ser også bort fra sine synder. Han har langt herligere ting å betrakte. Og når Gud ikke lenger vil se på syndene våre, men har kastet dem i havets dyp, hvorfor skal ikke vi også glemme dem og frimodig se opp til vår nådige og forsonte far, «med hjertet renset fra en ond samvittighet»? Tilgitt er tilgitt, dødt og begravet, og skal aldri mer huskes.

Å stadig fokusere på våre synder gjør oss motløse og svake. Det lammer og trykker oss ned. Gleden i Herren og hans nåde er en kristens styrke. Den gir lyst og kraft til å bekjenne Kristus og følge hans bud.

Men det er også en tredje ting Paulus vil legge bak seg. Også sine herlige åpenbaringer og liflige følelser av nåde fra den første tiden i troslivet lar han ligge. Heller ikke det skal få stoppe ham i løpet eller hindre ham i å gripe Kristus og den herlighet han har i ham.

Mange kristne blir så opphengt i minnene fra den første, herlige tiden som troende, da følelsene var varme og brudgommen nær, at de nesten glemmer hva de fortsatt har i Kristus. De gjør det stikk motsatte av det Paulus gjorde: De strekker seg etter det som ligger bak, og glemmer det som er foran. Med vemod tenker og taler de om den tiden som er forbi, da kjærligheten til Gud føltes så god og varm, og da bønn og Guds ord var deres største glede.

Men de glemmer selve budskapet i Ordet – om Kristus, nåden og arven som venter dem i himmelen. For dem betyr Kristus, hans verk og nåden i Guds hjerte mindre enn deres egen opplevelse av det.

I stedet for å la denne «barnslige» villfarelsen hindre oss, bør vi huske at det vi alltid har i Kristus, er langt større og herligere enn noe vi noensinne har opplevd i våre egne hjerter. «Det som intet øye har sett og intet øre hørt, det som ikke kom opp i noe menneskes hjerte, det har Gud beredt for dem som elsker ham.» (1 Kor 2,9).

Alt dette har vi alltid i Kristus. Og vi har en tid i vente hvor vi skal få oppleve enda herligere følelser enn da vi første gang hvilte ved Frelserens bryst. Det er dette Paulus tenker på når han sier: «Jeg glemmer det som ligger bak og strekker meg ut etter det som er foran, og jager mot målet, til den seiersprisen som Gud har kalt oss til der ovenfra i Kristus Jesus.»

Enda lysere troshøyder enn dem jeg hittil har nådd, vinker på meg. Jeg aner en tilstand av uendelig mye større salighet enn den jeg opplevde da jeg som et spedbarn lå ved Guds bryst. Derfor vil jeg gå fremover mot dette målet av uforstyrret fred og en evig glede. Til nå har jeg bare sett morgenrøden av min

herlighet; snart skal jeg se selve solen. Jeg har bare fått smake noen få dråper fra gledens kilde. Det kommer en dag da jeg skal drikke av den i fulle drag.

Nei og atter nei – den beste tiden i kristenlivet mitt ligger ikke bak meg, men foran meg. Det som ligger bak, er bare bruddstykker, en forsmak på det som kommer. Det er målet mitt. Og mens jeg venter, er det eneste som betyr noe, å alltid bli funnet i Kristus.

Han skal være en så hellig og dyrebar skatt for meg at jeg for hans skyld ikke bare er villig til å gi avkall på alt annet, men også regne det ypperste på jorden som tap og søppel.

Kristus skal være mitt lys og min morgenstjerne, slik at når jeg bare har ham, så spør jeg ikke etter om det i hele verden overhodet finnes noen lov, noen synder eller fortjenester, rettferdighet eller urettferdighet. For om alt som fantes i himmel og jord ble samlet på ett sted, så var det dog som intet å regne mot Jesus Kristus, Guds Sønn, min elskede Herre, som elsket meg og gav seg selv for meg.

Innbyrdes likheter og forskjeller mellom Guds barn (I)

Kom og se hva den evige Gud Selv sier om dette. Trett av mennesketanker, menneskeord og uvisshet, skal du her finne hvile i «det som er fra begynnelsen» (1 Joh 1,1), det som Gud Herren Selv har talt.

Dette er et viktig spørsmål. Det handler om kjennetegnene som er felles for alle Guds barn. Å ta feil her kan koste deg din evige frelse. Derfor bør du være like redd for egne meninger som for djevelens list og den evige død.

«Svikefullt er hjertet, mer enn noe annet, ubotelig sykt er det. Hvem kjenner det?» (Jer 17,9). «Det er en vei som synes rett for en mann, men enden på det er dødens veier» (Ordsp 14,12).

Ve den som da stoler på sitt eget hjerte. Ve den som, når det gjelder Guds barns kjennetegn, bare ser på de trekkene han finner hos seg selv og gjør dem til mønster og rettesnor for andre.

Når vi nå skal undersøke hva Gud har sagt om det som kjennetegner hans barn – om likhetene mellom dem – vil vi også se på hvordan de på noen områder kan være svært forskjellige, og likevel være Guds barn.

Hensikten med dette er todelt. På den ene siden ønsker vi å gjøre det enklere for Guds barn å kjenne igjen og anerkjenne hverandre, og å motvirke den skadelige splittelsen som kan oppstå mellom mennesker som tross alt er ett i ånden og som skal være ett i evigheten. På den andre siden vil vi motvirke den farlige sammenblandingen av mennesker som er forskjellige i både ånd og vesen, og som derfor også vil være adskilt i evigheten.

Også her er det nødvendig å betrakte alle egne tanker og meninger med mistro. For våre egne meninger er den minst pålitelige veilederen, ikke bare når det gjelder oss selv, men også når vi skal vurdere andre.

La oss begynne med den første delen av spørsmålet: Hva er felles for alle Guds barn – hvilke kjennetegn har de til felles?

Hva sier Guds ord om dette? Det sier at det virkelig finnes en Guds slekt her på jorden. Uttrykket «Guds barn» er ikke bare en pen tittel på fromme kristne, men skal forstås bokstavelig – det gjelder dem som er født av Gud og som derfor virkelig er hans barn. Guds Sønn kunne si: «Gå til mine brødre og si til dem: Jeg farer opp til min Far og deres Far, min Gud og deres Gud» (Joh 20,17).

Slike herlige ting finner vi i Guds ord. Det sier at Gud i begynnelsen skapte mennesket i sitt bilde, som sine barn og arvinger. Da mennesket senere ble forført og falt i synd, ga han sin enbårne Sønn som deres forløser og frelser. Han ga sin egen Sønn, som selv ble et menneske. «Derfor skammer han seg ikke ved å kalle dem brødre» (Hebr 2,11).

Og slik Gud i begynnelsen ga liv og ånd til mennesket han hadde formet av jordens støv, slik gjør han nå åndelig døde levende ved den samme Ånd og gir dem del i guddommelig natur (2 Pet 1,4). «De er ikke født av blod, heller ikke av kjøds vilje, heller ikke av manns vilje, men av Gud» (Joh 1,13).

For en stor og vidunderlig hemmelighet! Gud føder fortsatt barn på jorden. Rundt om i verden finnes det sanne himmelbarn.

Men hvem er de? Hvordan kan man kjenne dem igjen?

Alle som kjenner Bibelen, vet at når det er snakk om hvem som er «Guds barn», har «evig liv», skal «bli frelst» og «komme inn i Guds rike», er det alltid knyttet til et uttrykk som beskriver menneskets forhold til verdens frelser. Ordet «tro» går stadig igjen. Vi finner også andre uttrykk som beskriver troens natur, for eksempel:

- Å komme til Jesus
- Å ta imot ham
- Å spise og drikke hans kjøtt og blod
- Å påkalle Jesu navn
- Å bygge på ham
- Å bli i ham, osv.

Dette er noe vi bør merke oss. Vår evige frelse og himmelske arv avhenger altså av én eneste ting: et bestemt forhold til Kristus. I teorien er vi gjerne enige i dette, men i praksis er vi raske til å trekke inn mange andre faktorer når vi skal vurdere vårt eget og andres forhold til Gud.

Når det gjelder oss selv, synker vi lett ned i mismot så snart vi oppdager en feil ved vår fromhet, eller blir klar over synd i tanker, ord eller gjerninger. Vi regner i virkeligheten ikke med at vår rett til å være Guds barn kun avhenger av vårt forhold til Jesus.

Når vi skal vurdere andre, ser vi ofte på en rekke ytre ting som ikke sier noe som helst om personens forhold til Frelseren.

Vi må derfor merke oss den sentrale sannheten i Guds ord: Et menneskes frelse og nådestand hos Gud avhenger av én eneste ting – forholdet til Jesus Kristus. Visst er det mye annet som også er viktig, ting Skriften formaner, oppmuntrer til, kritiserer eller dømmer, men selve frelsen knyttes alltid til dette ene spørsmålet: Er du i Kristus eller ikke?

Flere steder i Skriften tales det om to pakter:

Gal 4,22–31: «Det står jo skrevet at Abraham hadde to sønner, én med trellkvinnen og én med den frie kvinnen. Trellkvinnens sønn ble født etter kjødet, men den frie kvinnens sønn ble født på grunn av løftet. I dette ligger en dypere mening. For disse kvinnene er to pakter. Den ene er fra berget Sinai, og den føder barn til trelldom. Dette er Hagar. Hagar er berget Sinai i Arabia, og svarer til det Jerusalem som nå er, for det er i trelldom med sine barn. Men

det Jerusalem som er der oppe, er fritt, og det er vår mor. For det står skrevet: Gled deg, du ufruktbare, du som ikke føder! Bryt ut i jubelrop, du som ikke har fødselsveer! For den enslige kvinne har mange flere barn enn hun som har mannen. Men vi, brødre, er løftets barn, likesom Isak. Men han som var født etter kjødet, forfulgte ham som var født etter Ånden. Og slik er det nå også. Men hva sier Skriften? Driv ut trellkvinnen og hennes sønn! For trellkvinnens sønn skal ikke arve sammen med den frie kvinnens sønn. Altså, brødre, er vi ikke trellkvinnens barn, men den frie kvinnens.»

Jer 31,31–34: «Se, dager kommer, sier Herren, da jeg vil opprette en ny pakt med Israels hus og med Judas hus. Den skal ikke være som den pakten jeg opprettet med deres fedre på den dagen da jeg tok dem ved hånden og førte dem ut av landet Egypt, den pakten med meg som de brøt, enda jeg var deres ektemann, sier Herren. Men dette er den pakten jeg vil opprette med Israels hus etter de dager, sier Herren: Jeg vil gi min lov i deres sinn og skrive den i deres hjerte. Jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk. De skal ikke lenger lære hver sin neste og hver sin bror og si: Kjenn Herren! For de skal alle kjenne meg, både små og store, sier Herren. For jeg vil forlate deres misgjerning og ikke lenger minnes deres synd.»

Hebr 8,6–13: «Men nå har Kristus fått en så mye bedre prestetjeneste, likesom han også er mellommann for en bedre pakt, som er lovfestet på bedre løfter. For hadde den første pakt vært uten mangel, så hadde det ikke vært grunn til å søke plass for en annen. For det er nedsettende ord Gud taler til dem når han sier: Se, dager kommer, sier Herren, da jeg vil opprette en ny pakt med Israels hus og med Judas hus. Det skal ikke være en pakt som den jeg gjorde med deres fedre på den dagen da jeg tok dem ved hånden for å føre dem ut av landet Egypt. For de ble ikke i min pakt, og jeg brydde meg ikke om dem, sier Herren. For dette er den pakten jeg vil opprette med Israels hus etter disse dager, sier Herren: Jeg vil gi mine lover i deres sinn og skrive dem i deres hjerter. Og jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk. Og ingen skal lære sin landsmann, og heller ikke noen sin bror, og si: Kjenn Herren! For de skal alle kjenne meg, fra den minste til den største blant dem. For jeg vil være nådig overfor den urett de har gjort, og ikke lenger minnes deres synder. Når han taler om en ny pakt, har han dermed erklært at den første er foreldet. Men det som blir foreldet og gammelt, er nær ved å bli borte.»

Rom 10,4–11: «For Kristus er lovens endemål, til rettferdighet for hver den som tror. Moses skriver jo om rettferdigheten av loven: Det menneske som gjør disse ting, skal leve ved dem. Men rettferdigheten av tro sier: Si ikke i ditt hjerte: Hvem skal fare opp til himmelen? – det vil si, for å hente Kristus ned. Eller: Hvem skal fare ned i avgrunnen? – det vil si, for å hente Kristus opp fra de døde. Men hva sier den? Ordet er deg nær, i din munn og i ditt hjerte. Det er troens ord, det som vi forkynner. For dersom du med din munn bekjenner at Jesus er Herre, og i ditt hjerte tror at Gud reiste ham opp fra de døde, da skal du bli frelst. Med hjertet tror en til rettferdighet, og med munnen bekjenner en til frelse. For Skriften sier: Hver den som tror på ham, skal ikke bli til skamme.»

Står du fremdeles på det stadiet at talen om disse to paktene er gåtefull og fremmed for deg, da må det også synes for deg som om Skriften fremstiller flere betingelser for frelsen.

Men om du har forstått at «alt det loven sier, det taler den til dem som er under loven, for at hver munn skal lukkes og hele verden bli skyldig for Gud» (Rom 3,19), og loven slik er blitt oss en «tuktemester til Kristus» (Gal 3,24), da skal du først og fremst finne at Skriften bekrefter at frelsen ene og alene avhenger av én eneste ting: vårt forhold til Kristus.

Da skal du finne at all formaning – så vel fra apostlene som Jesus Selv – kun tar sikte på barnas oppdragelse. Deres barnerett og arverett, derimot, den har de alene i kraft av deres fødsel.

Selv om dette blir understreket gjennom hele Skriften, vil vi likevel se på noen av de viktigste skriftstedene, slik at hjertene våre kan finne hvile i Guds eget ord. Vi vil spesielt trekke frem de skriftstedene som på en tydelig måte viser oss den eneste veien til frelse.

Da Adam og Eva, de to første synderne på jorden, endelig kom frem fra sitt skjulested og sto for Guds ansikt, sa ikke Gud et eneste ord om hvordan de selv kunne gjøre opp for fallet sitt. Han snakket utelukkende om en annen, om kvinnens ætt som skulle knuse slangens hode (1 Mos 3,15). Gud tok frelsesverket helt bort fra menneskene og la det i hendene på en annen. Slik ble veien til frelse ved tro vist og stukket ut, og i Hebr 11,4 står det om Abel at det var ved tro han fikk vitnesbyrdet om at han var rettferdig.

Senere holdt Gud frem sin tjener Abraham som et eksempel på frelse ved tro. Derfor kalles Abraham de troendes far (Rom 4,11), og de troende kalles Abrahams barn (Gal 3,7).

Abrahams rettferdiggjørelse beskrives slik: Gud ga ham et løfte om den ætten som alle slekter på jorden skulle bli velsignet gjennom (1 Mos 12,3), og «Abraham trodde Gud, og det ble tilregnet ham som rettferdighet» (1 Mos 15,6; Gal. 3; Rom. 4).

Hva var det så Abraham trodde på? Han trodde på Kristus, for apostelen sier uttrykkelig at den ætten det siktes til, var Kristus (Gal 3,16).

Abrahams eksempel skal vise oss hvordan man blir frelst. For «Ikke bare for hans skyld er det skrevet at det ble tilregnet ham», sier apostelen i Rom 4,23–25, «det er skrevet også for vår skyld som skal få rettferdigheten tilregnet, vi som tror på ham som reiste Jesus, vår Herre, opp fra de døde, han som ble gitt for våre overtredelser og reist opp til vår rettferdiggjørelse.» Og om de hellige i den gamle pakt heter det i Hebr. 11 at det var ved tro de fikk godt vitnesbyrd.

La oss ta et tredje eksempel. Johannes innleder evangeliet sitt med å omtale troens store hemmelighet: Guds Sønn, «Ordet» som var fra begynnelsen og som alt er skapt ved, «Ordet» som ble menneske og tok bolig blant oss (Joh 1,1–14).

Deretter går han rett over til å fortelle hvem som får del i denne nåden og retten til å bli Guds barn. Han sier: «Alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn. De er ikke født av blod, heller ikke av kjøds vilje, heller ikke av manns vilje, men av Gud» (Joh 1,12–13).

Med enkle og tydelige ord forteller Gud oss her hvem han regner som sine barn. Han forklarer også hva frelsende tro er: Det er en tro som tar imot Jesus. Det er ikke bare kunnskap eller å anse ordet om Jesus som sant, men en tro som virkelig tar imot ham som sin frelser. Det er også en tro som fører til en ny fødsel – en tro som forvandler mennesket, slik at det blir en ny skapning for resten av livet og i all evighet.

Et fjerde eksempel: Da Jesus Selv, i samtalen med Nikodemus, skulle gi en kort og klar beskrivelse av frelsesveien, begynte han med å snakke om den nye fødsel (Joh 3,3). Han avsluttet med den mektige erklæringen: «For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv» (Joh 3,16). Han la også til: «Den som tror på ham, blir ikke dømt. Den som ikke tror, er allerede dømt, fordi han ikke har trodd på Guds enbårne Sønns navn» (Joh 3,18).

Et femte eksempel er fra Johannes' åpenbaring 7,14. Da Johannes på Patmos ser den store, hvite flokken foran Lammets trone, får han vite hvem de er. En av de eldste sier til ham: «Dette er de som kommer ut av den store trengsel, og de har vasket sine kapper og gjort dem hvite i Lammets blod.»

Hvordan hadde klærne deres blitt så hvite? De var vasket i Lammets blod. Og å vaske klærne sine i Lammets blod er nettopp det syndserkjennelsen og troen gjør daglig, der Guds Ånd får råde.

Kort sagt: Fra første til siste bok i Bibelen vises vi til én og samme vei til frelse: Kristus. Derfor gjentar vi det igjen og igjen: Nåde, retten til å være Guds barn og frelse avhenger kun av én ting – menneskets forhold til Kristus.

Om ham vitner alle profetene, at «det er ikke frelse i noen annen. For det finnes ikke noe annet navn under himmelen, gitt blant mennesker, som vi kan bli frelst ved» (Apg 4,12). «Og dette er vitnesbyrdet: Gud har gitt oss evig liv, og dette livet er i hans Sønn. Den som har Sønnen, har livet. Den som ikke har Guds Sønn, har ikke livet» (1 Joh 5,11–12).

Guds beslutning om at liv og frelse kun finnes i hans Sønn – at han utvalgte oss i Kristus før verdens grunnvoll ble lagt (Ef 1,4) – står evig fast. Den står så fast at selv mennesker som søkte rettferdighet, ble forkastet, bare fordi de ikke søkte den ved tro, men som om den kunne oppnås ved gjerninger (Rom. 9–11).

Det er harde ord som møter oss i Rom. 9, dette spesielle kapittelet om utvelgelse. Konklusjonen til Paulus er at de som ikke jaget etter rettferdighet, likevel oppnådde den – nemlig rettferdigheten ved tro. De som derimot jaget etter rettferdighet, nådde den ikke. Hvorfor? spør han i vers 32. «Fordi de ikke søkte den ved tro, men ved gjerninger. De støtte mot snublesteinen.» Gud er så streng at selv ikke den høyeste fromhet teller for ham. Det eneste som teller, er hans elskede Sønn.

Kristus alene er veien. Kristus alene er døren (Joh 14,6; 10,9). Dette er det enstemmige budskapet i Skriften. Derfor er Kristus det sanne kjennetegnet, den dyrebare hjørnesteinen som fører til enten fall eller frelse. Det er forholdet til ham som avgjør hvem som er Guds barn og hvem som ikke er det.

Siden dette kommer så tydelig frem i Skriften at det er vanskelig å overse, ser djevelen seg nødt til å etterligne troen på Jesus. For hvis han kan lure dem han

vil bedra inn i en selvgjort og innbilt tro, øker sjansene hans betraktelig for å beholde dem i sin makt. Den som ikke vil bedra seg selv, må derfor legge nøye merke til hvordan sann tro beskrives i Den hellige skrift.

Med et blødende hjerte vil vi rope ut til alle som vil bli frelst: I Herrens navn, se hvordan han selv har beskrevet troen! Vokt deg for bedraget som forteller deg at det er umulig for deg å bli bedratt!

Ut fra skriftstedene vi har nevnt, ser du allerede at sann og frelsende tro kjennetegnes ved at den forvandler mennesker. «Troen er et Guds verk i sjelen, som forvandler oss, føder oss på nytt og gjør oss til helt nye mennesker», sier Luther. «Om noen er i Kristus, da er han en ny skapning», sier Paulus i 2 Kor 5,17.

Det er umulig å tro på Jesus og samtidig ha sitt sinn og hjerte i verden. En ny fødsel, en ny skapning – dette er uttrykk som beskriver en gjennomgripende forvandling. La deg derfor ikke lure av at du i det ytre – i din livsførsel, din bruk av Guds ord og så videre – skiller deg ut fra verden og ligner på de kristne. Ransak deg selv innfor Gud, og se om din indre tilstand også stemmer overens med hans ord.

Både i Bibelen og ellers i historien finner vi eksempler på mennesker som – enten gjennom oppdragelse eller iherdig øvelse, men uten å være født av Gud – har kunnet oppnå en slik fromhet at de tydelig skiller seg ut fra folk flest. Leser man skriftene til fromme, hedenske filosofer, vil man finne en inderlig fromhet som kan gjøre mange kristne til skamme. Det samme gjelder mange av de fromme jødene som likevel var Kristi fiender. Navnet fariseer betyr for øvrig «de utskilte» – de som skilte seg ut fra verden.

Dette gjelder i enda større grad i kristne miljøer, der en kristen oppdragelse ofte former fromme mennesker som likevel mangler livet i Gud. Dette understreket Jesus ofte da han snakket om mennesker som fantes i hans rike her på jorden, men som til slutt ikke ville få adgang til hans herlige rike i himmelen. Se for eksempel Matt 7,22–23; 22,1–13; 25,1–13.

Noe av det mest bemerkelsesverdige Jesus har sagt om dette, finner vi kanskje i siste halvdel av Joh. 6. Her beskriver han den sanne troens innerste vesen. Han gjentar dette så ofte og med så mange forskjellige uttrykk at mange stusser over det. Men alle disse gjentakelsene viser oss bare hvor nidkjær Herren Jesus er etter at budskapet hans skal bli hørt.

Det han gjentar igjen og igjen, er at man i hans forsoning må finne sitt egentlige livsbehov, den uunnværlige næringen for sitt åndelige liv. Stadig vekk snakker han om å «ete hans kjød og drikke hans blod». At han her ikke snakker om sakramentene (som nattverden), som ennå ikke var innstiftet, kan man se tydelig ut fra versene 27, 29, 35 og 47.

Det Jesus vil understreke, er at bare den troen som «eter hans kjød og drikker hans blod» – det vil si den som stadig på nytt trenger næringen fra hans forsoning – er den frelsende troen.

For å forstå hva Jesus mener når han snakker om å spise og drikke, må vi først se på hva som skjer når vi fysisk spiser og drikker for å stille sulten og tørsten. Mer enn noe annet blir det vi spiser og drikker en del av oss selv. Det tas opp i kroppen, og vi blir styrket og får næring av det.

Å spise og drikke er også noe som stadig må gjentas. Av Jesu egne ord kan vi derfor lære at slik kroppen gjennom hele livet stadig må få næring fra det daglige brød, slik må også det åndelige livet daglig få den næringen det trenger.

Men ordene «mitt kjød» og «mitt blod» sikter til Jesu forsoningsverk. Han sier det selv i vers 51: «det brødet som jeg vil gi, er mitt kjød, som jeg vil gi for verdens liv.»

Den som ikke stadig trenger å nære sin tro med ordet om Kristi forsoning, har ikke livet i seg, sier Jesus. Han er åndelig død, uansett hvor from han ellers måtte virke. På den annen side skal den som ikke kan klare seg uten evangeliets ord om Kristus og hans forsoning, leve ved det.

Slik taler vår Herre Jesus om dette: «Jeg er det levende brødet som er kommet ned fra himmelen. Om noen eter av dette brødet, skal han leve i evighet. Og det brødet som jeg vil gi, er mitt kjød, som jeg vil gi for verdens liv – Sannelig, sannelig sier jeg dere: Dersom dere ikke eter Menneskesønnens kjød og drikker hans blod, har dere ikke liv i dere! – Den som eter mitt kjød og drikker mitt blod, har evig liv. – For mitt kjød er i sannhet mat, og mitt blod er i sannhet drikke. Den som eter mitt kjød og drikker mitt blod, han blir i meg og jeg i ham. Likesom den levende Faderen har sendt meg, og jeg lever ved Faderen, slik skal også den som eter meg, leve ved meg» (Joh 6,51–57).

Da disiplene hans knurret over ordene hans, sa han: «Det er Ånden som gjør levende, kjødet gagner ikke noe. De ordene jeg har talt til dere, er ånd og er liv» (Joh 6,63). Med andre ord snakker han om en åndelig tilegnelse av seg selv, som skjer når man tar imot hans ord om hans kjød, som han vil gi for verdens liv. Bare når Ånden får gjøre disse ordene levende for oss, gir de oss Ånd og liv. Og er du født av Ånden, har det nye, åndelige mennesket i deg like stort behov for åndelig næring som kroppen har for fysisk mat.

For mange vil Jesu tale om å «ete hans kjød» høres barbarisk ut. Men for dem som praktiserer det han snakker om, vil det være like kjært, livgivende og naturlig. Når troende skal uttrykke det innerste i livet med Gud, finner de ingen bedre måte å gjøre det på enn å si at Kristi kjød er maten deres, og forsoningens ord deres dypeste behov. Et sikrere kjennetegn på Guds sanne nådebarn finnes ikke. De er ikke alltid slik de burde være, eller slik de selv ønsker å være, men én ting kjennetegner dem alle: Kristus er deres dypeste behov.

Ordet om Kristus og forsoningens nåde har virkelig blitt deres mat. Hvis de over en periode har vært uten dette dyrebare ordet, enten på grunn av verdslige bekymringer eller egen sløvhet, blir deres nye mennesket like svak og kraftløs som kroppen blir uten nok mat. All glede og kraft forsvinner. Blikket blir sløvt, bekjennelsen stilner og gangen blir usikker.

Men får de igjen høre ordet og lytte til en evangelisk forkynnelse, går det med dem akkurat som med en utmattet person som får sette seg ved et dekket bord. Lyset tennes på nytt i hjertene deres, og når de går derfra, kan de ofte ikke la være å fortelle om det de har opplevd.

Vi sier ikke at de alltid er i en tilstand der de blir oppmuntret av evangeliet. Det er heller ikke en selvfølge at de alltid lengter etter det. Noen ganger vil de være åndelig syke og helt ute av stand til å høre ordet og få noe ut av det.

Men poenget vårt er at hvis det åndelige livet i det hele tatt skal få nytt liv og styrke, må det skje gjennom ordet om Kristus. Og det er nettopp dette Jesus slår fast er absolutt nødvendig når han sier: «Dersom dere ikke eter Menneskesønnens kjød og drikker hans blod, har dere ikke liv i dere!»

Et hjerte som ikke kan leve uten næringen fra forsoningens ord, er det sikreste tegnet på et levende, åndelig liv. For det er nettopp en levende syndserkjennelse som skaper et stadig behov for nåde og nådens ord.

Er det ikke merkelig at et menneske som har beskjeftiget seg med ordet om Kristus mer enn noe annet, likevel aldri blir utlært? Andre ting jeg lærte – kanskje for 30 eller 40 år siden – sitter som spikret i hukommelsen. Men dette, som er det kjæreste jeg har og som jeg studerer daglig, klarer jeg ikke å holde fast ved. Tyder ikke det på at troen min er mer enn bare kunnskap? Næringen som troen finner i ordet, blir tatt opp og brukt, akkurat som maten jeg spiser hver dag.

Andre, derimot, har kanskje interesse for åndelige ting, men det er ingenting de har mindre bruk for enn ordet om Kristi forsoning. Dette er noe de mener de er ferdige med en gang for alle. Nå vil de høre om noe annet. De ser med forundring på disse merkelige menneskene som aldri får nok av ordet om nåde, og anser dem generelt for å være et sykelig folk uten fremgang, som henger igjen i barnelærdommen og forakter loven, formaningene og helliggjørelsen.

Om bare disse «kloke hodene» visste hva «klokskapen» deres avslører om bedraget de selv er fanget i. Hvis de selv levde under Åndens tukt, i sann omvendelse og tro, ville de visst at nettopp fordi Ånden minner om synd, og fordi loven pløyer så dypt i det indre forderv at et menneske aldri kan finne trøst og fred i sin egen fromhet – nettopp derfor er ordet om Kristus så kjært og uunnværlig.

Jesu ord om at hans kjød er mat, passer på disse besynderlige menneskene som aldri blir utlært i det de fordyper seg aller mest i.

Dette er det viktigste kjennetegnet på den nye fødsel og på Guds sanne barn. Det er så viktig at der man finner dette, ser man et frelst Guds barn. Dette er et så avgjørende kjennetegn at apostelen Paulus sier at den som bygger på Kristus, selv om det er med så dårlig materiale at byggverket brenner opp, likevel selv skal bli frelst (1 Kor 3,11–15).

Apostelens ord i 1 Kor 3,11–15 handler først og fremst om evangelieforkynnere og deres arbeid i menigheten. Men det er lett å forstå at ingen kan bli frelst hvis han selv mangler den troen på Kristus som han har bygget opp hos andre gjennom sin forkynnelse. For: «Uten tro er det umulig å være til behag for Gud» (Hebr 11,6). Teksten handler altså om en som selv har sin tro bygget på Kristus.

Med tanke på dette sier apostelen: «Ingen kan legge en annen grunnvoll enn den som er lagt, det er Jesus Kristus. Og om noen på denne grunnvollen bygger med gull, sølv, kostbare steiner, eller med tre, høy, strå, da skal det verk enhver har utført, bli åpenbart. Dagen skal vise det, for den åpenbares med ild. Hvordan det verket er som hver enkelt har utført, det skal ilden prøve. Om det byggverket som en har reist, blir stående, da skal han få lønn. Brenner hans

verk opp, da skal han miste lønnen. Men selv skal han bli frelst, men da som gjennom ild.»

Frelst, men som gjennom ild – slik en redder seg selv, men ingenting annet, ut av et brennende hus. Frelst, fordi grunnvollen han tross alt bygget på, var Jesus Kristus. Klarere kan det neppe sies at frelsen kun bygger på dette ene: «Den som har Sønnen» (1 Joh 5,12).

I tillegg til dette viktigste kjennetegnet på Guds barn, finnes det også andre tegn som kan forsikre oss om at troen vår er ekte. Nå vil vi kort nevne de viktigste av disse.

Det første tegnet på at man er født på ny og at Guds Ånd bor i et menneske, er et nytt og hellig sinn som gjør at vi elsker Guds bud og ser dem som en rettesnor for livet. «Ved dette vet vi at vi har lært ham å kjenne, om vi holder fast på hans bud», sier Johannes (1 Joh 2,3). Vi lykkes ikke fullkomment med dette så lenge vi lever her på jorden, men så lenge målet vårt er å leve til behag for Gud, er hans bud også loven for livet vårt. Da vil vi, med Herrens egne ord, holde hans bud.

«De har holdt fast på ditt ord», sier Jesus om disiplene i Joh 17,6, selv om vi vet at de hadde store mangler.

Skriften bruker også andre uttrykk for det samme: å «følge Jesus», «være lydige mot ham», «jage etter hellighet» (Hebr 12,14), «vandre etter Ånden, og ikke etter kjødet» (Rom 8,4) osv.

Verdens barn har et helt annet kjennetegn. Deres «tro» lar dem vandre uhindret på den brede vei.

Et annet kjennetegn på Guds barn er kjærligheten til brødrene. Hvis jeg er et Guds barn, ser jeg på alle som elsker Jesus som mine brødre og søstre, og alt som angår dem, angår også meg (1 Kor 12,26).

Om denne kjærligheten sier Jesus i Joh 13,35: «Av dette skal alle kjenne at dere er mine disipler, om dere har kjærlighet til hverandre.» Og Johannes skriver: «Mine kjære, la oss elske hverandre! For kjærligheten er av Gud, og hver den som elsker, er født av Gud og kjenner Gud… Vi vet at vi er gått over fra døden til livet, fordi vi elsker brødrene» (1 Joh 4,7; 3,14).

Den som ikke ønsker å være en del av et åndelig fellesskap, men heller isolerer seg og leter etter feil hos de troende – den personens kristendom er det grunn til å stille spørsmål ved.

Et tredje kjennetegn på Guds sanne barn er at de aldri får leve fritt etter sine lyster, men at de alltid er under Guds tukt. Om dette kjennetegnet er apostelen veldig tydelig når han sier: «Men hvis dere er uten tukt, som alle har fått sin del av, da er dere uekte barn, og ikke sønner» (Hebr 12,8). Og om greinene på vintreet sier Jesus: «Hver grein på meg som ikke bærer frukt, tar han bort. Og hver den som bærer frukt, renser han, for at den skal bære mer frukt» (Joh 15,2).

Alle kjennetegnene som er nevnt her, er imidlertid ikke alltid like tydelige. Dette vil vi se nærmere på i neste artikkel, hvor vi skal se på forskjellene man kan finne hos Guds barn, til tross for det vesentlige de har til felles.

Innbyrdes likheter og forskjeller mellom Guds barn (II)

Før vi betrakter de områdene der Guds barn kan være ulike hverandre, vil vi kort oppsummere og gjenta det vi i forrige artikkel fant var de karakteristiske fellestrekkene ved dem.

Ut fra Skriftens egne ord, så vi at det som kjennetegner Guds barn, er et ganske bestemt forhold til verdens frelser. Den som ikke har Sønnen, har heller ikke Faderen og derfor heller ikke livet (1 Joh 2,23; 5,12). Guds barn er de som drives av Guds Ånd, slik at de ikke kan unnvære Kristus og nåden i ham. Kristus er det som kjennemerker en kristen. «På samme måte som en hvit vegg kalles hvit på grunn av sin farge, slik har de kristne fått deres navn etter Kristus,» sier Luther.

Vi betraktet også noen andre kjennetegn som vitner om det samme, tegn som det nye, hellige sinnet som er en frukt av Den Hellige Ånds gjerning i hjertet. Vi så også på kjærligheten til brødrene og den faderlige tukten. Men vi begynner og slutter med det kjennetegnet som er det egentlige: Guds barn henger ved Kristus. På dette området er de alle like hverandre.

Vi skal nå gå over til å se på hvordan de på samme tid kan være veldig forskjellige fra hverandre. Og da blir det igjen nødvendig at vi spør etter hva Guds ord sier. Når det gjelder dette spørsmålet, har man lett for å overdrive, både til den ene og den andre siden.

Noen vil gjerne omtale kristne som om de alle var støpt i samme form, som om de alle var helt like. Andre, derimot, understreker forskjellene så kraftig at til og med de før nevnte likhetene blir visket ut. De ønsker – om det var mulig – at også verdens barn, eller i det minste alle som er religiøse, også kan falle inn under benevnelsen: Guds barn.

I det følgende vil vi holde oss til skriftsteder vi finner i Det nye testamentet. Vi vil ikke gå inn på forskjellene mellom det gamle og det nye testamentets hellige – skjønt de hellige i Det gamle testamentet var like fullt Guds barn som de hellige i Det nye.

Et veldig godt og anskuelig eksempel finner vi blant selve apostlene. Hvem har vel ikke lagt merke til den store forskjellen det var mellom for eksempel Paulus og Peter? Så forenet de enn er i troen og ånden, så er likevel deres brev høyst forskjellige.

Paulus, med sine utførlige, sammenhengende bevisføringer, beskjeftiger seg først og fremst med det som er hovedsaken: Å forkynne Kristus og forsvare evangeliets sannhet mot all forvanskning. Peter, derimot, med sitt kortfattede og konsentrerte språk og hans mange alvorlige formaninger, ligner mer på Jakob. Og så har vi også Johannes, med sin særegne måte å uttrykke seg på. Lammet og kjærligheten er hovedordene i det han har skrevet. Men ikke desto mindre, så klinger alle disse tre sammen i den skjønneste harmoni, når det gjelder ånd og innhold.

Om nå fremstillingsformen hos to forkynnere, i tale eller i skrift, er så forskjellig som det vi finner hos disse apostlene, hvor ofte føler da ikke Guds barn seg desorientert og mener at den ene må være av Gud, men ikke den andre?

Det er forskjell på nådegaver – 1. Kor. 12

Den ulikheten vi her har antydet, har Paulus utførlig skrevet om i sine brev, hvor han taler om de særskilte oppgavene Gud har gitt de forskjellige lemmer på hans legeme, og om den spesielle utrustningen av nådegaver som er nødvendig for å utføre disse oppgavene.

Vi vil her spesielt betrakte 1 Korinter 12. Her sier Paulus i vers 4: «Det er forskjell på nådegaver, men Ånden er den samme», og i vers 5: «Det er forskjell på tjenester, men Herren er den samme» og i vers 6: «Det er forskjell på kraftige virkninger, men Gud er den samme, han som virker alt i alle.»

Umiddelbart etterpå gir han oss eksempler på disse ulike Åndens gaver og sier: «For til én blir det gitt visdoms tale ved Ånden, til en annen kunnskaps tale ved den samme Ånd, en annen får tro ved den samme Ånd, en annen nådegaver til å helbrede ved den samme Ånd. En annen får kraft til å gjøre undergjerninger, en annen gave til å tale profetisk, en annen gave til å prøve ånder. En annen får ulike slags tunger, en annen tydning av tunger. Alt dette virker den ene og samme Ånd, som deler ut til hver enkelt etter som han vil. For likesom legemet er ett og har mange lemmer, men alle legemets lemmer er ett legeme, enda de er mange, slik er det også med Kristus.»

Og i Romerbrevet 12,4–5, kommer han med følgende bemerkning: «For på ett legeme har vi mange lemmer, men ikke alle lemmer har samme gjerning. Slik er vi også ett legeme i Kristus, enda vi er mange. Men hver for oss er vi hverandres lemmer.»

Så enkelt som dette forklarer apostelen en hel mengde av de forskjellene vi uungåelig vil møte hos de troende. Og han utdyper det ytterligere ved å føye til: «Og Gud satte i menigheten først noen til apostler, for det andre profeter, for det tredje lærere, dernest kraftige gjerninger, så nådegaver til å helbrede, til å hjelpe, til å styre, og ulike slags tunger.»

Så spør han videre: «Er vel alle apostler? Er vel alle profeter? Er vel alle lærere? Gjør vel alle kraftige gjerninger? Har vel alle nådegaver til å helbrede? Taler vel alle med tunger? Kan vel alle tyde dem?»

Legg merke til hvor uttrykkelig Paulus betoner dette at ikke alle gjør det samme. Er vel alle apostler? Er vel alle profeter? Gjør vel alle kraftige gjerninger? Nei – men likevel så er de alle lemmer på legemet. Dette er en nyttig lærdom

for oss. Når vi hos en kristen vi kjenner og elsker, finner en bestemt nådegave, er vi fort tilbøyelige til å betrakte deres kristendom med mistro, om de mangler denne gaven. Dette skjer på tross av at Kristus tydelig nok er deres liv, og på tross av at de også har mange av de andre Guds barns kjennetegn.

Vi vil nå gå nærmere inn på de forskjellige nådegavene apostelen her nevner. Legg igjen merke til at han uttrykkelig sier at disse gavene er det noen som har, andre har dem ikke. Han sier for eksempel: «Til én blir det gitt visdoms tale ved Ånden, til en annen kunnskaps tale ved den samme Ånd.»

Visdom og kunnskap er altså to forskjellige nådegaver. Visdom er evnen til å granske og utforske Guds veier, Guds dommer og Guds hemmeligheter. Kunnskap, derimot, er evnen til å anvende ordets sannheter på mennesker på den måten som til enhver tid er mest tjenlig.

Det behøves for eksempel visdom for å kunne utlegge Johannes' åpenbaring eller andre dunkle avsnitt i Guds Ord. Men når apostelen Peter sier at en mann skal leve sammen med sin hustru med forstand, så bruker han nøyaktig det samme ordet som her er oversatt med «kunnskap». Meningen der er at mannen skal komme i hu at hustruen er «en svakere skapning», og at han derfor skal være hensynsfull og rimelig i sine fordringer.

På samme måte forholder det seg, når Paulus visste å føye seg etter omstendighetene, og ovefor den lovbundne, være som en som selv var lovbundet, overfør den svake, være svak for å vinne den svake, ja, være alt overfor alle for i hvert fall å frelse noen. Å "tale kunnskap" betyr derfor å kunne gjøre bruk av den rette anvendelse av Guds ord på forskjellige mennesker, tale skarpt eller mildt, trøstende eller truende, alt etter hva den enkeltes tilstand krever.

Å «tale med visdom» betyr derimot evnen til å trenge inn i Ordets hemmeligheter og å foreta dypsindig utlegging, til undervisning for mennesker.

Dette bør imidlertid ikke forstås som om noen har den ene av disse nådegavene i overmål, men ingenting av den andre. Disse nådegavene kan så vel være forenet, som de også var hos Paulus selv. Det Paulus vil si, er at en har fått så stort mål av den ene nådegaven og mindre av den andre, slik at den første fremstår som hans spesielle gave. Hos en annen derimot, kan det være omvendt.

Apostelen sier videre: «En annen får tro ved den samme Ånd, en annen nådegaver til å helbrede ved den samme Ånd.»

Med ordet tro her, menes det utvilsomt den undergjørende tro – den tro som kan flytte fjell (se også 1 Kor 13,2 og Matt 17,19–20). Historien har mange eksempler på at Gud til tider gir ringe og lite aktede kristne en slik forunderlig troskraft, som får dem til å våge store ting og som bærer dem gjennom store lidelser.

Nådegaven til å helbrede nevnes for seg, til forskjell fra det å gjøre kraftige gjerninger (v. 10). Det utelukker derfor ikke også naturlige legemidler. Det var dels ved hjelp av disse, dels ved bønn og håndspåleggelse, at enkelte i den første menigheten hadde en særlig gave til å helbrede syke (Jak 5,15–16). Og denne gaven, sier Paulus, var gitt dem av Ånden.

Vi skal ikke gå dypere inn på alle de nådegaver Paulus her nevner. Men tenk, hvilken forskjell det må bli på de kristne der vi finner disse ulike nådegavene.

Og dette er en forskjell vi ikke må kritisere eller betrakte med mistenksomhet, men tvert imot noe vi må beundre og være takknemlige for. For alt hva Ånden gjør er fullkomment.

Apostelen forklarer det på den måten at vi alle er lemmer på et eneste stort og herlig legeme, hvor hodet er Kristus. Derfor bør lemmenes forskjellige utrustning og funksjoner heller ikke splitte, men i stedet knytte oss sterkere sammen. For «det skal ikke være splid i legemet,» sier Paulus, «men lemmene skal ha samme omsorg for hverandre» (1 Kor 12,25). Det er kun vårt kjødelige sinn som ønsker å ha alle nådegavene og alle tjenestene forenet i én person, for om mulig å få et annet hode enn Kristus.

Men la nå **ham** være den ene, som har fått Ånden uten mål (Joh 3,34), la **ham** være den steinen som syv øyne er rettet på (Sak 3,9), og hos hvem hele guddommens fylde bor legemlig (Kol 2,9). La **ham alene** være vårt hode, vår glede og vår ros. Intet er mer egnet til å knytte oss sammen i kjærlighet enn det at vi ser oss selv og hverandre bare som lemmer på det legemet hvor Kristus er hodet.

Her har altså Paulus lært oss at vi aldri bør stille oss skeptisk an til en kristen når han kun har én enkelt nådegave, mens han for øvrig er et lem på legemet, det vil si henger ved Kristus. Heller ikke bør vi være misfornøyde med oss selv eller tvile på om vårt gudsforhold er rett, fordi vi ikke har fått den eller den nådegaven som vi ser hos andre. Henger vi fremdeles ved Kristus, så er vi tross alt lemmer på hans legeme.

Dessuten sier Paulus at alle disse nådegaver gis av Ånden. Ingen kan ta noe av seg selv. Ingen har derfor mer enn hva som er ham gitt. «Hva har vel du som du ikke har fått?» sier Paulus i 1 Kor 4,7. Vi har ingenting som ikke er gitt oss etter Guds frie nåde og velbehag.

Nå er vi tvert imot tilbøyelige til å ville tilskrive oss selv alt. Har vi fått nåde til å utrette noe godt, for eksempel tale inntrengende med noen om hans frelse, da er vi ved godt mot og omgås fortrolig med Gud. Om vår munn derimot har vært lukket der vi mente at vi burde ha talt, er vi straks parat til å frata oss selve livet i Gud.

Dette viser kun altfor klart at vi ikke for alvor regner med det som en gave hvis vi får nåde til å gjøre noe godt. For er det en gave fra Gud, kan Guds velbehag i vår person aldri være avhengig av den.

De gaver han selv gir, kan han umulig regne som vår fortjeneste, slik at han for gavenes skyld skulle elske oss mer. Hans nåde hviler på en helt annen grunn, fullkomment uavhengig av hans nådegaver. Om jeg da har fått en større eller mindre nådegave, så gjør det ingen forskjell for Gud. Han vet selv hva han har gitt meg. Er jeg bare i Kristus og slik et lem på hans legeme, kan jeg være trygg.

Apostelen sier videre om dette: «Om foten skulle si: Fordi jeg ikke er hånd, hører jeg ikke med til legemet! – så hører den like fullt med til legemet. Om øret skulle si: Fordi jeg ikke er øye, hører jeg ikke med til legemet! – så hører det like fullt med til legemet. Dersom hele legemet var øye, hvor ble det da av hørselen? Hvis det hele var hørsel, hvor ble det da av luktesansen? Men nå satte Gud lemmene, hvert enkelt av dem, på legemet, slik som han ville» (1 Kor 12,15–18).

Vi skal «jage etter de nådegavene» som er de største, og trofast be om nåde og kraft til å tjene hverandre med dem, men vi må aldri bygge vårt håp og vår fortrøstning på nådegavene.

Og om det virkelig fantes et menneske som hadde blitt utrustet med alle Guds nådegaver i hele dets fylde, hvordan skulle et slikt menneske kunne unngå å bli en avgud for seg selv og for andre? Faren for avguderi er stor nok som den er. Men ettersom nådegavene er blitt så viselig fordelt at selv den mest riktig utrustede står tilbake på et eller annet punkt, så må vel Gud selv til slutt vinne førsteplassen i vårt hjerte. Og at Gud alene blir stor – det er dog vår høyeste lykke.

Måtte vi da lære at vi verken bør forgude den som har fått de største nådegavene, eller fatte mistro og ringeakte den som har fått de mindre. For Gud er det ingen forskjell på lite og stort, så lenge enhver trofast forvalter det som er blitt ham betrodd. Akt heller ikke din nådegave for en ussel ting, men ta vare på den i troskap (Rom 12,7–8). «Må ingen strebe etter å være en universalånd,» sier dr. Roos, «en universalånd som må vite alt, kunne alt, utrette alt, for et slikt overmot resulterer kun i slike gjerninger man i evighet må skamme seg over.»

Vi gjentar det som før er sagt: De forskjellene hos Guds barn som vi her har omtalt, de er fra Gud. Det er så langt fra noe ondt, men tvert imot en skjønnhet og en rikdom.

En slik fargerik mangfoldighet er så karakteristisk for alt hva Gud har skapt, at dersom en menighets medlemmer var så like hverandre at om man hadde hørt den ene, så hadde man hørt dem alle, ville ikke dette være et godt tegn. For samtidig med Åndens enhet, må det i alt som er av Gud, også finnes en nådegavenes mangfoldighet, hvor hver især først og fremst virker med sin. Hvis ikke, får det hele en betenkelig likhet med et formstøpt menneskeverk. Enhver bekymring angående forskjellene mellom Guds barn er derfor overflødig.

Også andre forhold spiller inn og skaper forskjeller på enda flere områder. Én er født og oppvokst i ett land, en annen i et annet. Bopel, slektsarv og personlig påvirkning er med på å prege hver enkelt. Alt man opplever – av lykke og lidelser – likeså. Men også disse forskjellene er dypest sett fra Gud og bør betraktes med ærbødighet for Gud, som er kilden til den «mangfoldige nåde».

Forskjeller i meninger og levemåte

De forskjellene mellom Guds barn innbyrdes som vi i det foregående har betraktet, burde imidlertid ikke være de vanskeligste å forstå og anerkjenne. Vanskeligere blir det når vi støter på forskjeller i meninger og levemåte på områder hvor det forekommer oss at Guds ord gir klar beskjed. Men ikke engang disse forskjellene behøver å være noe bevis for at det ikke står rett til med selve troskapen og nådelivet der hvor de finnes.

Vi sikter her til forskjeller som forekommer enten på grunn av forskjellig alder og utvikling som kristne, eller forskjellig forståelse for slike steder i Bibelen, som tross redelig granskning fra begge sider, likevel kan forstås på to måter. De før nevnte ytre forhold kan også være en medvirkende årsak. I tillegg

kan menneskers medfødte natur og anlegg spille inn, for ikke å tale om at også Satan kan innvirke på oss, uten at selve nådelivet blir utslukket.

Du synes for eksempel at jeg er for streng, at min forkynnelse er for mye preget av formaninger. Jeg derimot synes at det i din forkynnelse er for lite av det. Nå kan begge deler meget vel være sant – både du og jeg kan ha gått til en ytterlighet. Men forklaringen kan også være den at vår oppgave ikke er den samme. Under denne synsvinkelen må i hvert fall forskjellen mellom en Jakob og en Johannes betraktes.

Et annet eksempel: Din samvittighet forbyr deg atskillige ting som jeg med god samvittighet og takk til Gud kan ta imot.

Er også en slik forskjell mulig blant Guds barn? Om dette skriver Paulus i Romerne 14: «Ta dere av den som er svak i troen uten å gjøre dere til dommere over hans tanker. Den ene har tro til å ete alt, men den som er svak, eter bare grønnsaker… Den ene setter én dag høyere enn en annen dag. Den andre holder alle dager for å være like. Enhver må bare være fullt viss i sitt eget sinn! Den som akter på dagen, gjør det for Herren. Og den som ikke akter på dagen, han gjør det for Herren. Den som eter, gjør det for Herren – han takker jo Gud. Og den som lar være å ete, gjør det for Herren og takker Gud.»

Den forskjellen som Paulus her omtaler, anses av mange for å være uten nevneverdig betydning. Det var jo komplett likegyldige ting det dreide seg om: spise kjøtt eller la det være, akte på jødiske høytidsdager eller ikke. Like riktig som dette høres ut, like feil er det i virkeligheten. Det var ikke en liten ting spørsmålet dreide seg om. Dypest sett var det dette: Skal man holde Guds bud eller ei? Det var nemlig Gud selv, som med sine bud hadde bundet jødene til bestemt mat og bestemte dager.

Nå har Gud like fra tidenes begynnelse alvorlig innskjerpet for oss mennesker at hans bud og befalinger ikke skal vurderes etter gjerningenes størrelse, men ene og alene etter at det er ham som har gitt dem.

Da Gud i tidens morgen knyttet menneskets dødsdom til frukten av et bestemt tre i Edens hage, var vel gjerningen i seg selv ubetydelig, men følgene av å overtre budet var uoverskuelige. Den samme Gud hadde i den levittiske lov gitt Israels folk forskrifter om hva de måtte spise og hva de ikke måtte spise. Likeledes hadde han i tillegg til sabbaten, som var innstiftet ved skapelsen, lagt ordninger for adskillige høytider og festdager.

Så kom Jesus, og i ham kom oppfyllelsen av hele den forbilledlige lov. Med troen på ham var barna nådd til sin myndige alder og behøvde ikke lenger å stå under formynder og tuktemester. Dette var apostlene og de mer opplyste i menigheten kommet til forståelse av, men Gud hadde aldri med rene ord sagt at de var løst fra den levittiske lov.

Derfor følte «de svake i troen» seg stadig forpliktet overfor den. De tenkte som så: Det sikreste er dog å holde seg til hva Gud selv har sagt. Guds bud bør dog settes høyere enn menneskers utlegging av dem. Derfor holder vi oss til dem.

Spørsmålet var altså ikke så underordnet som det kan synes for oss, som aldri et øyeblikk har følt oss forpliktet overfor noen av budene i den jødiske seremonialloven. For dem som med morsmelken hadde fått innprentet den dypeste

ærbødighet for hver bokstav og tøddel i Guds hellige lov, var det i sannhet ingen liten ting nå å sette strek over den – så mye mer som Gud aldri direkte hadde tilbakekalt de pågjeldende bud.

Dypest sett dreide spørsmålet seg således ikke om mat og drikke, men om å holde eller bryte Guds bud. Derfor var det for de svake i troen et så bindende spørsmål at Paulus uttrykkelig sier at man ved det man spiste, kunne «føre den i fortapelse som Kristus er død for!» (v. 15), bryte ned Guds verk (v. 20) og være skyld i at en bror ble dømt, fordi han ble forledet til å handle mot sin egen overbevisning (v. 23).

Allikevel kunne – som dette kapittelet viser – oppriktige kristne være av forskjellig mening selv i et spørsmål med en slik rekkevidde. Og så visst som vi med Paulus må bekjenne at vi «forstår stykkevis» og «profeterer stykkevis», vil det samme kunne forekomme blant oss.

Når apostelen Peter måtte ha en særlig åpenbaring for å bli villig til å gå med evangeliet til en hednings hus, og når Paulus i brevet til Filipperne – med tanke på selve hovedsannheten om Kristus – bevitner at han ennå ikke har «grepet det», hvordan skulle da vi, arme stakkarer, innbille oss å kunne forstå det.

«Jo lenger jeg studerer Guds ord, desto mer finner jeg ting som jeg ikke forstår,» har en gammel ordets forkynner en gang sagt. «I mine første år som kristen forsto jeg så utmerket godt nesten alt i Guds ord. Nå derimot, forstår jeg ikke en eneste ting til bunns.»

Vi forstår kun stykkevis. Og det er årsaken til at kristne som med samme nidkjærhet søker sannheten, kan komme til forskjellig resultat og derfor være av forskjellig mening. Men Paulus byr her at de ikke av den grunn må se ned på eller sette seg til doms over hverandre, så sant de ellers er brødre i Kristus. Og om dette bør man dømme ut fra de tidligere nevnte vesentlige kjennetegnene på Guds barn: deres forhold til synden, til Kristus og til brødrene, og ikke ut fra de forskjellige nådegaver eller de forskjellige meninger.

Dermed har apostelen ikke sagt at man uten skade kan beskjeftige seg med stridsspørsmål, eller at man bør gjøre det. Han har tvert imot påbudt at man bør unngå den slags og holde seg til «vår Herre Jesu Kristi sunne ord og den lære som hører til Gudsfrykt». Ellers kan man bli «syk etter stridsspørsmål og ordkrig» (2 Tim 1,13; 1 Tim 6,3–4).

Jesus har selv gitt oss et eksempel på hvordan vi bør forholde oss. «Vik bak meg, Satan! Du er til anstøt for meg,» sier han til en av sine egne trofaste disipler, Peter, da denne fremsatte en mening som stred mot det som var Herrens tanke og hensikt.

De forskjellige åndelige alderstrinn

Når vi taler om de forskjellene som skyldes innsikt i Guds ord, må vi ikke glemme den rollen de forskjellige åndelige alderstrinnene og de forskjellige gradene i nåden spiller.

De guddommelige sannhetene må man leve seg inn i. Derfor er det utelukket at man på hvilket som helst tidspunkt av sitt liv skulle kunne fatte alt vedrørende dette. Å lære trosartikler utenat kan man gjøre når som helst, men blir

man vakt og begynner å ta dem alvorlig, da blir man ukyndig som et barn og må begynne forfra igjen. Da lærer man på en helt ny måte, et stykke om gangen, ettersom livet og erfaringen skrider frem. Og da kan man på ett tidspunkt bekjempe en sannhet som på et annet tidspunkt betyr alt for en.

Superintendenten M. F. Roos skriver i sin avhandling om dette emnet følgende: «Kristendommens forskjellige grader er også medvirkende til å skape forskjell mellom Guds barn innbyrdes. Denne forskjellen skyldes dels at Gud ikke gir alt på en gang, men at man først må utvise troskap i det små før man får mer betrodd, og dels at menneskers vantro og treghet hindrer dem fra å hurtig stige i gradene.»

Mennesker har tatt seg for å gi en beskrivelse og inndeling av disse kristendommens grader. Men la oss i dette spørsmålet holde oss til den hellige skrift, som verken sier for mye eller for lite om dette.

Paulus sier i Filipperne 3,15: «La oss da, så mange som er fullkomne, ha dette sinn», skjønt han i vers 12 har sagt at han ennå ikke er fullkommen.

Hva mener Paulus her med en fullkommen kristen? Det er en som har det sinnelaget han beskriver i vers 7–9, hvor han sier: «Men det som var en vinning for meg, det har jeg for Kristi skyld aktet som tap. Ja, jeg akter i sannhet alt for tap, fordi kunnskapen om Kristus Jesus, min Herre, er så mye mer verd. For hans skyld har jeg tapt alt, jeg akter det for skrap, for at jeg kan vinne Kristus og bli funnet i ham, ikke med min egen rettferdighet, den som er av loven, men med den jeg får ved troen på Kristus, rettferdigheten av Gud på grunn av troen.»

Slik beskriver Paulus de fullkomne. Og i 2 Timoteus 3,17 tilføyer han forklarende om Guds-mennesket som er fullkomment, at det er «satt i stand til all god gjerning», det vil si de gjerningene som den troende ifølge sin særlige nådegave skal bli brukt til.

Dog både kan og skal det også hos den fullkomne skje en vekst. Paulus selv «jaget etter det, for å kunne gripe det.»

I Hebreerne 5,12–14, beskrives de «voksne» som dem som tåler «fast føde». Deres motsetning er «barna» som kun tåler «melk» – de som man må «lære de første grunnleggende ting i Guds ord», og som man ikke kan vente så mye av som fra de andre.

I 1 Kor 3,1 skiller Paulus mellom de kjødelige småbarna i Kristus og de åndelige. Men likevel ikke slik at det hos de første ikke fantes noe åndelig, og at det hos de siste ikke fantes noe kjødelig. Heller betyr det at kjødet hos de små barn ennå står som en vesentlig hindring for det nye livs utfoldelse og vekst, og gjør at de ennå ikke tåler «fast føde.»

I Hebreerne 5,14 står det at de fullvoksne «ved bruk har øvd sine sanser opp til å skille mellom godt og ondt». Men de kristne som Paulus kaller småbarn og kjødelige, kunne i beste mening gi anledning til misunnelse og splid (1 Kor 3,3).

Dette, at så mange kristne befinner seg på barnestadiet, er enda en årsak til at Guds barn til alle tider har hatt så forskjellige preg.

Derfor skriver også Paulus i Efeserne 4,13–14: «…inntil vi alle når fram til enhet i tro på Guds Sønn og i kjennskap til ham, til manns modenhet, til aldersmålet for Kristi fylde, for at vi ikke lenger skal være småbarn og la oss

kaste og drive omkring av hver lærdoms vind ved menneskers spill, ved kløkt i villfarelsens listige knep.»

Av dette ser vi at den som ennå står på barnestadiet i sin kristendom, lett lar seg forville, ja endog forføre av meningenes mangfold når det gjelder trosspørsmål. Så langt Roos.

De ulike naturer

Andre ulikheter mellom Guds barn skyldes ganske enkelt de forskjellige naturer. Nåden utsletter ikke et menneskes særpreg, den helliger det bare og holder det under tilbørlig tukt. Den samme kraft og iver som gjorde Paulus til en så ivrig forfølger, gjorde ham etter hans omvendelse til en like så virksom og ivrig apostel. Om sitt tidligere liv kunne han si: «Jeg gikk lenger i jødedommen enn mange jevnaldrende i mitt folk.» Og om sin apostelgjerning: «Jeg har arbeidet mer enn alle de andre.»

Uten tvil var det også forskjellen i natur som gjorde at Johannes ble sittende rolig i båten da de så Jesus på stranden, mens Peter kastet seg i vannet for raskest mulig å nå inn til sin herre (Joh 21).

Men var Peter heftig i sin kjærlighet, så var han også heftig i sine følelser som helhet. Derfor kom han – skjønt hans troskap ikke var mindre enn Johannes' – ofte galt av sted.

Ser vi ikke daglig eksempler på det samme? En bestemt kristen kan være rikere enn andre på Åndens frukter, han kan så dypt som ingen annen gråte over sine feil og mangler og rope til Gud om hjelp imot dem, men er han av en heftig natur, forløper han seg oftere enn en som har et mer rolig gemytt. Den som ikke er oppmerksom på dette, men dømmer etter det øynene ser, kan lett bli urettferdig i sin dom og anse den siste for å være langt mer helliggjort enn den første, skjønt det motsatte kanskje i virkeligheten er tilfellet.

En annen dømmer kanskje etter den virksomhet som utfoldes og er klar til å frakjenne enhver kristen livet, bare fordi han er av en stille natur og ikke har så iøynefallende resultater å vise til som visse andre. Også dette skal vi merke oss, for at vi ikke skal bedømme både oss selv og andre Guds barn feil.

Både med rene ord og med eksempler viser vår bibel oss at hvor mye Guds Ånd enn får lov til å hellige oss, blir vi likevel aldri her i livet syndfrie og hellige som Kristus selv. Det vil i alle troendes liv være en bestandig kamp mellom ånden og kjødet.

Om dette sier Luther: «Det blir nå en gang ikke annerledes: det finnes ikke i hele verden en kristen så hellig at han ikke har en eller annen feil eller skrøpelighet: en er rask til vrede og lett å irritere, en annen er sorgfull og tungsindig, en tredje er for lystig, ja, iblant lettsindig, en fjerde er gjerrig og en femte for rundhåndet og gavmild. Og du synes at hvis bare dine jordiske herrer, din ektefelle, din tjener eller din nabo ikke hadde den eller den feilen, så skulle det være deg en glede å omgås dem, men nettopp den feilen kan du ikke forlike deg med.»

Altså: til tross for at du har dine feil, som andre må finne seg i, tar du likevel anstøt av din nestes feil og er straks klar til å fordømme eller i det minste forakte

ham, skjønt hans feil kanskje like så lite som dine beviser noe med hensyn til mangler ved selve troslivet. La oss være varsomme i vår dom.

De lovbundne og de evangeliske

Det er én ulikhet som alltid vil virke forvirrende, selv med den forståelsen vi har vunnet. Det er forskjellen mellom den mer lovbundne retningen og den mer evangeliske. Den enkle måten å komme overens med denne vanskeligheten er å anse den ene retningen for den eneste rette og fullstendig forkaste den andre. Slik er det mange gjør, men om det da er sannhetens og gudsfryktens ånd som leder dem, må man overveie for Herrens ansikt. Like så feil og lettsindig bærer den seg ad som holder alt for åndelig, enten det er preget av lov eller av evangelium, for å være godt og riktig.

La oss ikke være for raske til å konkludere i et så viktig spørsmål, men omhyggelig undersøke hva ordet sier om dette.

Du som anser alt av åndelig art for god vare, du skal vite at du har både Jesus og Paulus imot deg.

Det fantes på Jesu tid en fromhetsretning som gikk så langt i sin strenghet at den endog ville gjøre Herren Jesus selv til en synder, for eksempel som den som brøt sabbaten, som drakk vin osv. Paulus sier om den tid av sitt liv da han tilhørte denne retningen, at han var «i rettferdighet etter loven ulastelig», og om sine kjødelige brødre sier han: «Jeg gir dem det vitnesbyrd at de har nidkjærhet for Gud … de jager etter rettferdighet». «Men,» tilføyer han: «uten forstand – de kjente nemlig ikke Guds rettferdighet, men søkte å grunnlegge sin egen rettferdighet.»

Men også Jesu disipler jaget dog etter rettferdighet og var nidkjære for Gud. Hva bestod så forskjellen i?

Prøvesteinen var Kristus – forskjellen lå i deres forhold til ham. Paulus sier om de første at de «støtte mot snublesteinen» (Rom 9,32). De knurret over at Jesus var for mild overfor syndere, at han ga den beste kledningen og slaktet gjøkalven til den sønnen som hadde sløst bort sin arv i selskap med horer, mens hans bror, som i så mange år hadde tjent sin far, ikke fikk så mye som et kje (Luk 15).

De knurret over at Herren ikke gjorde noen forskjell på dem som hadde arbeidet én time og dem som hadde båret dagens byrde og hete (Matt 20). Videre påstod de at loven ble satt ut av kraft ved at troen ble forkynt (Rom 3,31).

Guds ord feller imidlertid dommen over hele denne retningen. Det er med tanke på disse menneskene at Paulus sier: «Alle de som holder seg til lovgjerninger, er under forbannelse» (Gal 3,10).

Nøyaktig det samme kan man se i vår tid: mennesker som jager etter rettferdighet, har nidkjærhet for Gud og strever med lovens gjerninger, men er fiender av forkynnelsen om den uforskyldte nåden. Overfor disse må vi – på Det nye testamentets grunn – fastholde at så lenge de ikke er kommet til kort med deres egen fromhet og som fortapte syndere har mottatt nåde som nåde, så er og blir de fariseere og vil til slutt som de «trellsønnens barn» de er, gå glipp av deres arv (Gal 4,30).

Nå et ord til dere som betrakter alt som har et lovisk preg med mistenksomhet. Les Jakobs brev og legg merke til hvor lovbundet han er sammenlignet med Paulus. Og likevel var Jakob like fullt som Paulus en Jesu disippel. Med andre ord: Glem ikke at det finnes to slags lovbundne, som man nøye må skille mellom.

Den ene er den typen vi allerede har nevnt. Den andre er dem som er «strever og har tungt å bære» – dels slike som ennå ikke i enfoldig tro har mottatt nåden, og dels slike «Jakobs-røster» som – i likhet med Jakob – har fått et særlig kall fra Gud til å tale advarselens ord inn i vår lettsindige tid.

Den slags lovbundne er våre dyrebare venner, våre brødre og søstre for evigheten. Forskjellen mellom dem og fariseerne ligger i deres forhold til Kristus. Fattige i seg selv og avmektige overfor lovens krav har de deres liv og deres alt i ham. Må vi aldri glemme denne forskjellen, slik at vi ikke fordømmer dem som Herren rettferdiggjør.

Vi gjentar: Likesom det finnes to slags evangeliske: fattige syndere som virkelig lever av nåden og derfor også får frem i helliggjørelse, og døde medløpere som gjerne vil høre nåden forkynt, men hvor nåden ikke har noen virkning i deres liv, slik finnes det også to slags lovbundne: de som er sterke i seg selv, og de som er fattige og svake.

Da vi alle har en tilbøyelighet til å helle til begge disse sidene, vil det være nyttig for oss å pleie omgang med de brødrene som heller til motsatt side. Med andre ord: å høre både Paulus og Jakob. Og dessuten er det – fordi faren for splittelse i søskenflokken alltid er til stede – enhver kristens plikt mest mulig å arbeide for samhold, vel vitende, som Luther sier, at «det er den vanskeligste kunst under solen å gjenkjenne Kristus i de svake og kanskje litt eiendommelige.»

Så sant de som «fattige i ånden» henger ved Kristus og hans evangelium, er de våre brødre og søstre. De står sammen med oss i nåden, om enn de på visse områder har en annen smak enn vi. Hvor ofte har ikke apostlene formanet til å «bevare Åndens enhet i fredens sambånd» (Ef 4,3).

Med de selvtilfredse derimot, de som ikke har bruk for Kristus til annet enn helliggjørelse, er det en helt annen sak. De er fiender av evangeliet og mot dem er alt åndelig fellesskap utelukket.

Hvor mange og store forskjellene kan være mellom Guds barn på jorden, så er likevel likhetspunktene imellom dem langt flere, større og viktigere. Den uomvendte bør ikke ta anstøt av forskjellen mellom de kristne, for alle Guds barn er dog enige i det spørsmålet som feller dommen over ham selv. De er enige om at kun den som er en ny skapning i Kristus, er et Guds barn.

Alle forskjeller til tross, så er Guds barn likevel ett – felles som de er om det største og herligste. «Det er ett legeme og én Ånd, likesom dere òg ble kalt med ett håp i deres kall. Det er én Herre, én tro, én dåp, én Gud og alles Far, han som er over alle og gjennom alle og i alle» (Ef 4,4–6).

La oss da for denne store enhets skyld bære over med alle ulikheter og som én stor søskenflokk være hverandre til hjelp og støtte i vår felles kamp og strid under vandringen mot det felles fedreland og faderhus i himmelen! Amen.

Kristenlivets motsigelser

I Jesu Kristi rike møtes de mest uforenlige motsetningene: den største herlighet og den største elendighet. Dette skaper et eiendommelig og motsetningsfylt liv for Guds barn her på jorden. På den ene siden er de født av Gud og har del i guddommelig natur, Jesu Kristi brødre og medarvinger. De venter på at herligheten de eier, skal bli åpenbart. På den andre siden går de ofte med tårefylte øyne og tunge hjerter, sukkende og klagende, som om de var mest elendige treller under synden og Satan.

Er vi ikke av Guds slekt, skapt i Guds bilde? Ble ikke resten av skapningen til for vår skyld alene? Ble vi ikke løskjøpt fra fordømmelsen som vi arvet etter syndefallet, med intet mindre enn Guds Sønns blod? Ble han ikke et menneske og vår bror? Er vi ikke «født av Gud» og bærer et tydelig preg av å ha del i guddommelig natur?

Har vi ikke Guds eget ord på at vi er hans barn og arvinger som for alltid skal leve sammen med ham i himmelen? Har han ikke sverget ved sin egen hellighet at hans utvelgelse står fast, og som et segl gitt oss sine hellige sakramenter: den hellige dåp, der han har tatt oss til seg som sine barn, og den hellige nattverd, der han stadig forsikrer oss om sin nåde!

At vi eier barnekår hos Gud er en stor og herlig sannhet. Sett fra Guds side er dette en sikker og avgjort sak. Men hvis du tror at du i ditt daglige liv skal kunne se og føle det på samme måte, tar du feil. Hvis du vil føle og se, må du si farvel til Kristi rike, for dette riket er et *troens rike*.

En av grunnsetningene i dette riket er at *troen skal prøves*. Derfor vil du stadig oppleve det stikk motsatte av det Guds løfter sier.

Ingen kristen kan bevare troen på Guds nåde og vissheten om å være Guds barn hvis han ikke er forberedt på å møte de aller vanskeligste innvendinger. Anfektelser vil strømme inn over ham, den ene mer voldsom enn den andre. De kommer både utenfra – i form av sorg, skuffelser og ubesvarte bønner – og innenfra – i form av synd, smertefulle og hardnakkede fristelser, og en sørgelig avmakt som til tross for ivrig bønn, snarere ser ut til å øke enn å avta.

Hensikten med alt dette er å *prøve vår tro*. Troen *skal prøves*. Derfor fører Gud oss på underlige veier – av og til så underlige at det ser ut som om han gjør sine egne løfter til skamme.

Da Døperen Johannes ble omskåret, åtte dager gammel, profeterte hans far, Sakarja, om «en frelse fra våre fiender og fra alle dem som hater oss», et løfte fra

Israels Gud. Men Johannes endte likevel opp i Herodes' fengsel og ble drept av sine fiender, til tross for at Jesus hadde sagt at ingen født av kvinner var større enn ham.

Er ikke dette det samme som å holde mennesker for narr? Hvor var Israels Gud? Og hvordan ble løftene oppfylt?

Dette løftet siktet riktignok til våre dypeste fiender: djevelen, synden og døden. Men hvor mange forstod det slik? For jødene handlet løftene om ytre fiender, og selv de fromme delte denne oppfatningen. I tillegg finnes det mange løfter om hjelp mot ytre fiender i Guds ord. Hva skjedde med oppfyllelsen av disse løftene?

Messias kalles *Underfull* i Jesaja 9, og da er det i sannhet ikke rart at han leder sine hellige på underlige veier. Det er hans egne ord som blir oppfylt.

Også *vi* kan oppleve at Guds ord og løfter tilsynelatende ikke er til å stole på. Det skjer hver gang vi ber om noe uten å få bønnesvar. Da spør vi: Hvor er Gud nå, og hva med alle hans løfter om bønnhørelse? Mange kristne har i slike situasjoner blitt et bytte for en forferdelig tvil på Guds ord, og til og med på Guds eksistens.

Men vær trygg. Herren har også sagt: «Det jeg gjør, forstår du ikke nå, men du skal skjønne det senere» (Joh 13,7). Han har sagt at det er *han* – ikke *vi* – som vet hva som tjener oss best, og har lært oss å be: «Skje ikke min vilje, men din».

Selv om det du ber om er et åndelig gode, er det ikke sikkert at det er i samsvar med Guds vilje. Paulus ba tre ganger om å bli fri fra sin «torn i kjødet», men fikk avslag. Siden lærte han å forstå at skrøpelighet var like nyttig for ham som styrke (2 Kor 12).

Mange kristne har gjort den samme erfaringen. Først i ettertid forstod de, at av alt Herren hadde sendt dem, hadde ingenting brakt dem større velsignelse enn det de i utgangspunktet så på som sin største ulykke. «Hvem er vis, så han skjønner dette, forstandig, så han merker seg det? For Herrens veier er rette. De rettferdige ferdes på dem, men overtrederne snubler der» (Hos 14,10).

Selv om du ikke får alt du ber om, får du likevel være Guds venn. Moses var en trofast tjener som Herren talte med «ansikt til ansikt». Han ba inntrengende om en liten, personlig tjeneste: å få «dra over og se det gode landet på den andre siden av Jordan, dette gode fjellandet og Libanon!» Men forgjeves. «Tal ikke mer til meg om dette», sa Herren, som om han var lei av å høre på bønnen.

Herren sparte et helt folk på grunn av Moses' bønner, men da Moses ba om noe for seg selv, fikk han avslag. Likevel forble Moses Guds venn. Han fikk ikke komme inn i det lovede land, men i stedet fikk han snart komme inn i det himmelske Kanaan. Han døde, og Herren begravde ham.

Av alle de vanskelige erfaringene som kan ta fra meg vissheten om å være Guds barn, er det ingen som setter troen min på en så hard prøve som dette at en bestemt synd eller brist alltid henger ved meg. Jeg tenker at hele min kristendom må være falsk. Jeg vet at jeg ved Guds barmhjertighet er født på ny, og at jeg har et nytt liv i Kristus. Jeg vet hva det vil si å være under loven og under nåden. Jeg har også fått de mest fremtredende kjennetegnene på en sann kristen: et nytt sinn, lyst til Guds lov og en hittil ukjent kjærlighet til brødrene.

Men denne ene tingen – en spesielt vedvarende fristelse, et bånd som binder meg, et svakt punkt i livet mitt – truer meg, og spotter alle mine anstrengelser for å bli kvitt det. Jeg merker ingenting til den friheten og kraften som Guds ord sier skal følge med troen og den nye fødsel. Dag og natt roper jeg til Gud om hjelp, men han som har lovet å høre min bønn, svarer meg ikke.

Det ser ut til å bare være to muligheter: Enten er Guds ord og løfter ikke til å stole på, eller så er min kristendom falsk. Den stemmer jo ikke overens med beskrivelsen av en sann kristen i Guds ord. Det er altså ikke min egen fornuft eller mitt eget hjerte som fordømmer meg, men selve *Ordet*.

Ingen anfektelse er så forvirrende og ødeleggende for troen som denne. Men det er nettopp slik vi skal lære å lytte til Ordet. Vi har hørt det hundre ganger, men uten å virkelig ta det inn over oss, at en kristen *livet igjennom skal ha den iboende synden å kjempe med*. Og det han skal kjempe imot, kan han umulig være helt fri fra.

Vi har hørt, men aldri virkelig tenkt over hva det betyr at en kristen har to uforenelige naturer i seg: Kristus og Adam, det nye mennesket og det gamle, Ånden og kjødet. Alt Skriften sier om en kristens frihet og kraft til seier, sikter til de tider da Gud gir ham styrke – for Herrens glede er deres styrke. Men en kristen opplever også tider med mange slags prøvelser – mørke tider med fristelser og avmakt, hvor det kan se ut som om synden og Satan har tatt makten.

Guds kraft får vi ikke på en slik måte at vi selv kan bestemme over den. Vi er alltid avhengige av Gud, som et barn av sin far, og må fra øyeblikk til øyeblikk be om de gavene og den kraften vi trenger fra hans hånd.

Jesus selv var en gåte for all fornuft, og «slik han er, slik er også vi i denne verden». Han ble en «snare og et rep for Jerusalems innbyggere» (Jes 8,14), slik at Guds store, utvalgte folk forkastet sin lenge ventede Messias. Selv hans trofaste disipler tok anstøt av ham.

Den dypeste årsaken til dette var at han i sin person forente to høyst ulike naturer: sin guddommelige storhet og sin menneskelige svakhet. Jødene hadde bare lagt merke til de profetiene som handlet om hans herlige guddomsnatur – hans makt, seier over fiender, og så videre. De forutsigelsene som handlet om hans fornedrelse, lidelse og død, hadde de ikke vært oppmerksomme på. De forstod dem ikke og regnet ikke med dem.

De leste i Salme 2: «Du er min Sønn, jeg har født deg i dag! Begjær av meg, så vil jeg gi deg hedningene til arv og jordens ender til eie. Du skal knuse dem med jernstav, som et pottemakers leirkar skal du slå dem i stykker.» Eller i Salme 89, Guds eget løfte: «Jeg vil gjøre ham til den førstefødte, den høyeste blant kongene på jorden.» De leste i Jesaja 9 at den kommende kongen skulle kalles «Under, Rådgiver, Veldig Gud, Evig Far, Fredsfyrste» og at «herredømmet skal bli stort og freden bli uten ende.»

Hvordan skulle de da kunne forstå at det om den samme ærens konge var sagt: «Foraktet var han og forlatt av mennesker, en smertenes mann, vel kjent med sykdom. Han var som en som folk skjuler sitt åsyn for… [han] ble regnet blant overtredere» (Jes 53)? Og at han skulle rope: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg? … jeg er en orm og ikke et menneske, jeg er

spottet av mennesker… De deler mine klær mellom seg og kaster lodd om min kappe» (Salme 22)?

Slike store motsetninger mente de ikke kunne forenes i én person. Det måtte være tale om to personer.

Da Jesus kom og viste sin makt gjennom store under og mektige gjerninger, da anerkjente folk ham som Messias. De kom og ville gjøre ham til konge med makt, og ropte: «Hosianna, Davids sønn! Velsignet være han som kommer i Herrens navn!» Men hva skjer? Han lar seg gripe, binde, piske og korsfeste. Da tør selv den mest elendige spotte ham: «Er du Guds Sønn? Er du jødenes konge?»

Sammenlign denne ynkelige skikkelsen med de storslåtte profetiene om hans makt og herredømme. Måtte ikke all tanke om at han skulle være Messias blåses bort fra hjertene? Når vi ser ham henge der, midt mellom røvere, spottet av alle, og til slutt bøye sitt hode og dø, hvem av oss ville ikke ha sagt: «Er du Guds Sønn? Er du kongen som det er talt så store ord om?»

Men igjen blir vi fylt av forundring over tegnene som skjer: Naturen skjelver, solen formørkes, jorden rister og fjellene revner. Folk slår seg for brystet og vender hjem, og vakten erkjenner i redsel: «Sannelig, han var Guds Sønn!»

Dette er en ny gåte for fornuften: Guds Sønn *dør*. Kort sagt: Her er det bare motsetninger og forvirring, noe som skaper enorme problemer for det stakkars mennesket som ikke vil holde seg til hva Gud har sagt.

På samme måte går det oss i dag når det gjelder *Kristus i oss*. Vi gjør de samme feilene og blir et bytte for den samme forvirringen, slik at vi tar anstøt av at Kristus er dypt skjult i både vårt eget liv og i våre brødres liv.

Guds ord sier at en kristen ikke bare har et hellig sinn, men også har sin styrke i Herren og derfor kraft til å seire over det onde. Det sier: «dette er den seier som har seiret over verden: vår tro» (1 Joh 5,4) og at de gamle ved troen «fikk styrke etter sykdom, ble veldige i krig» (Heb 11).

Vi leser i 1. Johannes' brev at alt som er født av Gud, seirer over verden, og at den som er født av Gud, ikke gjør synd. Han kan ikke synde fordi han er født av Gud. Vi leser i Johannes 8 at den som Sønnen frigjør, han er virkelig fri, og i Filipperne 4,13: «Alt makter jeg i ham som gjør meg sterk.»

Dette er Guds ord og derfor evig, urokkelig sannhet. Som et resultat tenker vi at den som er født på ny, alltid må føle seg hellig og eie den styrken som Ordet lover. Når vi opplever det motsatte, virker det som en klar sak at vi aldri er blitt født på ny og at troen vår er falsk. Ingen villfarelse er så skjebnesvanger for vår tillit til Herren som denne.

Jo, Gud skje lov! De siterte ordene blir oppfylt, men på en helt annen måte enn vi hadde tenkt. Vi ser jo hvordan den som har funnet sin fred og glede i Herren, har fått et helt nytt sinn, ny lyst og ny kraft, slik at han med glede rister av seg de gamle syndelenkene. Han er annerledes både i det ytre og det indre. Kristus er blitt hans liv, og Kristi vilje hans rettesnor i alt.

Når han faller i synd, er det som om han faller i ild og vann. Paulus sier jo: «Men gjør jeg det jeg ikke vil, da er det ikke lenger jeg som gjør det, men synden som bor i meg» (Rom 7,20).

Vi har også utallige eksempler på at mennesker som daglig sukket over sin svakhet, med glede led martyrdøden fremfor å fornekte sin tro. De svakeste ble da de sterkeste. Det er dette som er å «seire over verden», å «makte alt i ham som gjør meg sterk», og å «være virkelig fri».

Skal en oppriktig kristen aldri merke noe til sin onde natur, aldri ha fristelser å kjempe med og aldri kjenne til svakhet på grunn av synd? De hellige fra gammelt av viser oss noe annet. De sterkeste kunne bli de svakeste; de kunne bli fanget av synden, bli overrumplet og falle. En spesiell fristelse kunne plage dem så hardt livet gjennom at de følte seg fullstendig bundet av den. Men samtidig var deres trofasthet og oppriktighet uforandret, og i Guds øyne var de like benådet og rettferdige.

Kraften beror på Gud, og det er han som bestemmer hvor mye av den vi får til rådighet. Det koster kamp å kvitte seg med den adamittiske tanken om egen kraft og rettferdighet. Vi må ribbes for alt før vi lærer at vi vår rettferdighet og styrke kun er i Herren.

Det er om de troendes svakhetstider Paulus taler i Romerne 7. «Etter mitt indre menneske slutter jeg meg med glede til Guds lov», sier han, «men i lemmene mine ser jeg en annen lov, som strider mot loven i mitt sinn, og som tar meg til fange under syndens lov, som er i mine lemmer.» Denne bekjennelsen munner ut i det gripende klageropet: «Jeg elendige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme?»

Dette er en utvidet fotnote om den mye diskuterte tolkningen av Romerbrevet 7,14-25.

De gamle teologene som Augustin, Luther, Melanchthon og Arndt, tok Paulus' ord bokstavelig. De var sikre på at han beskrev sin egen erfaring som kristen. Nyere teologer har derimot hevdet at ordene er for sterke til å beskrive en kristen. De mener derfor at Paulus enten skildrer tiden han var under loven, eller at han taler på vegne av en som lever under loven.

Disse nyere teologenes tanker er fornuftige, men de glemmer at en kristen ikke alltid har troens frimodighet og Åndens kraft. De glemmer at Bibelen har mange eksempler på at kristne også har sine svakhetstider, når samvittigheten tynges av lovens krav og synden våkner til live, mens Kristus og troen på ham formørkes. Luther sa det slik: «Loven er en kjent gjest hos meg, men evangeliet er en ganske sjelden gjest.»

De nyere teologene som er uenige med den tradisjonelle tolkningen, peker på at Paulus i vers 14 sier at han er «kjødelig, solgt som trell under synden». De sammenligner dette med kapittel 8, hvor Paulus beskriver motsetningen mellom de som ledes av kjødet (ugjenfødte) og de som ledes av Ånden (gjenfødte). Derfor mener de at Paulus her taler om tiden han var under loven, ikke som en kristen.

Vi må imidlertid huske at Paulus sammenligner seg med loven. Han sier: «Loven er åndelig, jeg derimot er kjødelig». Sammenlignet med andre mennesker var han åndelig, men her taler han om sin falne natur. Dette ser vi tydelig i vers 18, hvor han sier: «jeg vet at i meg, det er i mitt kjød, bor ikke noe godt».

Hvis noen fortsatt mener at Paulus ikke ville bruke ordet kjødelig om en kristen, kan vi minne om det han skriver til de kristne i Korint: «jeg, brødre, kunne ikke tale til dere som til åndelige, men bare som til kjødelige» (1 Kor 3,1).

Angående Romerbrevet 8,2, har noen tolket uttrykket «syndens og dødens lov» som det samme Paulus i 7,23 kaller «syndens lov som er i mine lemmer», og ikke som Guds lov. Dette til tross for at sammenhengen med det påfølgende verset kan tyde på det motsatte. Men hvis Paulus i kapittel 7 kan si at budet «vakte alle slags begjær» og «ble ham til død», kan han også kalle den for «syndens og dødens lov».

I motsetning til den moderne tolkningen, er det flere grunner som taler for at Paulus her beskriver sin egen, nåværende tilstand som kristen:

1. Verb-form: Paulus bruker nåtid i dette avsnittet, mens han i det forrige (vers 7–13) brukte fortid.
2. «Det indre menneske»: I vers 22 sier Paulus: «Etter mitt indre menneske slutter jeg meg med glede til Guds lov.» Sammenligner vi dette med 2 Kor 4,16 og Ef 3,16, ser vi tydelig at «det indre menneske» er det samme som «det nye mennesket». Det kan umulig beskrive hjertet, viljen eller sinnet hos dem som er under loven, for kun de som er født på ny, gleder seg over Guds lov.
3. «Jeg» versus synden: Paulus sier i kapittel 3,19 at «alt det loven sier, det taler den til dem som er under loven, for at hver munn skal lukkes og hele verden bli skyldig for Gud.» Skulle han da rekke ut en hjelpende hånd til dem under loven ved å si trøstende: «Men gjør jeg det jeg ikke vil, da er det ikke lenger jeg som gjør det, men synden som bor i meg»? Videre skiller Paulus her mellom sitt «jeg» og synden. Har et ugjenfødt menneske et slikt hellig «jeg»? Er de ikke helt igjennom kjødelige?
4. Vilje versus evne: Noen har ment at den bekjennelsen Paulus kommer med her, ikke lyder pent i en kristens munn: «det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg… det jeg hater, det gjør jeg.» Men ville det vært bedre om han sa: «Alt det gode jeg vil, det gjør jeg, og det jeg hater, det gjør jeg ikke?» Skal ikke en kristens vilje være større enn hans evne? Hvordan kan han ellers tale om sin «skrøpelighet»?

Uten å ta hensyn til erfaring, blir man lett forvirret. All strid om dette spørsmålet burde uansett være overflødig, siden Paulus i Galaterne 5 uttrykkelig taler om de troende og sier til dem: «Kjødet begjærer imot Ånden, og Ånden imot kjødet. De to står hverandre imot, for at dere ikke skal gjøre det dere vil.» Dette er avgjørende for å forstå de tilsvarende ordene i Romerbrevet 7. (*Slutt på fotnote*)

«Etter mitt indre menneske slutter jeg meg med glede til Guds lov», sier apostelen. Ved Guds store nåde har jeg fått et villig sinn, slik at jeg av hjertet elsker Guds lov. Jeg elsker det Gud elsker og hater det han hater. Jeg gleder meg over Guds lov og trenger ikke å tvinges med trusler eller lokkes med løfter, slik som dem som er under loven. Jeg gjør det gode frivillig, ikke av frykt for straff eller håp om belønning.

Men samtidig ser jeg en annen lov i mine lemmer, en lov som «tar meg til fange» og hindrer meg i å gjøre det gode jeg gjerne vil. Og det som er enda verre: denne syndens lov som er i lemmene mine, får til tider slik overmakt at jeg til og med gjør det onde som jeg ikke vil.

«Hvis ikke en ond makt overmannet meg og tok meg i sin makt, ville jeg aldri gjøre noe ondt. Så hellig er mitt sinn, og så villig er min ånd. Var jeg fri, ville jeg vært fullkommen! Men jeg er en fange under syndens lov som er i mine lemmer.»

Dette betyr likevel ikke at synden og kjødet er de herskende kreftene i livet mitt. For de har ennå ikke lykkes med å dra meg bort fra Guds hellige vei. Jeg har ikke inngått en pakt med synden, men kjemper fremdeles imot den.

Ifølge teologen Arndt, «så lenge denne kampen fortsetter hos et menneske, har ikke synden vunnet herredømmet over ham, for den man stadig fører strid med, har ennå ikke fått overhånd.» Luther hadde en lignende tanke og sa at i en krig er det ikke de mindre trefningene og nederlagene som er avgjørende. Hvem som til slutt står igjen som seierherre, er avhengig av hvem som beholder slagmarken til slutt.

Så lenge jeg i anger vender meg til Gud når jeg har blitt overrumplet av synden, og så lenge jeg ber mest inderlig om kraft til å seire over den, så lenge er Ånden fortsatt herre i huset.

Paulus' situasjon da han var fange i Roma er et treffende bilde på en kristens liv. Han var samtidig fange og fri.

Apostelen Paulus kom til Roma som fange etter en vanskelig sjøreise, ifølge Apostlenes gjerninger 28. Han ble overlevert til høvdingen for livvakten. Men Paulus fikk tillatelse til å bo for seg selv, sammen med soldaten som skulle bevokte ham.

Hvordan dette fungerte, får vi informasjon om fra datidens historieskrivere. De forteller at romerne hadde ulike måter å holde fanger på. Noen ble satt i mørke, uhyggelige fengselsceller, mens andre, som Paulus i Cæsarea, ble holdt under bevoktning i rådhuset. Atter andre fikk lov til å bevege seg friere, men var lenket til en soldat. Den ene enden av en temmelig lang lenke var festet rundt fangens høyre hånd, og den andre enden rundt soldatens venstre. Slik kunne de gå ved siden av hverandre eller bak hverandre etter eget ønske.

Slik levde Paulus som fange i Roma. Om han gikk ut, var det med lenken og soldaten på slep. Var han hjemme, kunne soldaten frigjøre seg fra lenken, men fangen måtte beholde den. For å unngå å bli for plaget av den, pleide han å vikle den rundt livet. Dette forklarer hans ord til jødene i Apostlenes gjerninger 28,20: «For det er for Israels håps skyld jeg bærer denne lenken.»

Dette gir oss et bilde av en kristens situasjon. Han er fri, men likevel ikke helt fri. Han ligger ikke i syndens og vantroens mørke fengsel, eller i lovens fengsel. Nei, han går fritt under Guds himmel, som heter syndenes forlatelse – men likevel ikke helt fri.

Han har alltid et besværlig følge på slep: først og fremst «dette dødens legeme», altså syndens lov i hans lemmer. I tillegg har han en spesiell fristelse som følger ham som soldaten fulgte sin fange. Dette kan være en større plage

for en kristen enn lenken og soldaten var for Paulus. Når Paulus klager, er det ikke over de fysiske lenkene. Det han sukker etter, er å bli fri fra den syndens lov som er i lemmene hans: «Jeg elendige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme?»

Synden er den største lidelsen for en kristen. Dette er et kjennetegn ved det hellige sinn.

I tillegg til den byrden alle troende deler – «dette dødens legeme» med sin synd og skrøpelighet – har hver enkelt kristen sin egen spesielle svakhet eller fristelse.

Noen har et hissig sinn som krever mye kamp og skaper stor sorg. Andre har anlegg for gjerrighet, slik at bekymringer for det timelige, stjeler deres fred. En tredje kjemper med seksuelle fristelser. En fjerde må kjempe med en bespottelses- og tvilens ånd.

I tillegg kan hjemlige forhold og menneskene vi omgås, virke eggende på det onde i oss.

Underlige er Herrens veier, men godhet og trofasthet kjennetegner dem alle! Forfatteren av boken "Hva er det å forkynne, og hvem skal man tro?" skriver i artikkelen "Den daglige renselse fra synden" dette:

"Skulle noen ved å lese dette få en tanke som: 'Hvorfor befrir ikke Den Hellige Ånd de troende fullstendig fra synden med en gang?' Da vil jeg svare: 'For at det ikke skal gå oss som det gikk med de falne engler.' For meg er det som kalles et 'dødens legeme' et nødvendig, nyttig, ja uunnværlig onde. Det knytter synderen og frelseren sammen, den syke og legen, fåret og hyrden, det svake barnet og den ømme moren. Å være frelst på disse vilkår er en stor lykke. Slik lærer vi å holde oss nær til ham og se på ham. Vi blir ført til erkjennelsen av at vi fremdeles, hver eneste dag og hvert eneste øyeblikk, har bruk for en frelser, like mye som første gang vi slo oss for vårt bryst."

Vi har nå sett hva det vil si å være fanget under syndens lov, og hvordan en kristen samtidig kan være fri og ikke fri. Dette gir oss også forklaringen på hva det betyr å være «solgt som trell under synden» (Rom 7,14).

I vers 15 gir Paulus en treffende beskrivelse av øyeblikket hvor fristelsen og overlistelsen skjer, når han sier: «Jeg skjønner ikke det jeg gjør. For det jeg vil, det gjør jeg ikke. Men det jeg hater, det gjør jeg.» Han er en gåte for seg selv. En fremmed makt har tatt ham i besittelse og tvinger ham mot bedre vitende til å gjøre det han avskyr.

Paulus sier videre: «Men gjør jeg det jeg ikke vil, da gir jeg jo loven medhold i at den er god.» Hans nye «jeg» må altså være hellig, ellers ville han ikke være enig med loven. Derfor konkluderer han også med rette: «så er det ikke lenger jeg som gjør det, men synden som bor i meg.»

Når jeg kan løfte hendene mot himmelen og ta Gud og alle engler til vitne på at det er ingenting jeg i hele mitt liv har bedt så inderlig om som en befrielse fra syndens makt og herredømme, men den likevel holder meg fanget – kan man da si at det er *jeg* som synder? Ville jeg bønnfalle Gud på mine knær og kjempe til det ytterste for å slippe unna, hvis jeg innerst inne ønsket å forbli i synden? Er det som holder meg fanget noe jeg *gjør*? Er det ikke snarere noe jeg lider under?

Martin Luther sa: «Paulus, så hellig en apostel han var, klaget likevel: «Det gode som jeg vil, det gjør jeg ikke, men det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg». Han ville så gjerne unngå å synde, men kunne ikke bli helt fri. Jeg selv, og mange med meg, ville også helst vært uten synd, men det lar seg ikke gjøre, uansett hvor mye vi prøver å undertrykke den.

Kristi rike er et rike plassert midt i synden, opprettet som det er, i Davids hus. Betrakt Davids liv – han fikk likevel vitnesbyrdet om at han var «en mann etter Guds hjerte». Ingen trenger derfor å skamme seg over å be: «Forlat oss vår skyld!»

På grunn av synden hater fromme kristne dette livet og lengter etter et bedre. Så lenge de er her, vil de aldri kunne si: «Jeg er uten synd!» Dersom noen mener å ha nådd dit, er det et Satans bedrag. Ingen hellig vil nekte for at han er en synder. For dem alle er det en lidelse å måtte dra rundt med det «usle kjødet». Derfor klager de sammen med Paulus: «Jeg elendige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme?» Så langt Luther.

Midt i en slik jammer over synden ligger Kristi rike. Det betyr at vi, syndere som vi er, på samme tid er fullkomment rettferdige for Gud, hans kjære og elskelige barn, alene på grunn av den Kristi rettferdighet vi ved troen er ikledd. Kan man tenke seg et mer merkelig rike? Det er fullstendig likt sin Herre – han, i hvem hele guddommens fylde bodde legemlig under en foraktet og elendig skikkelse.

Et kristent liv på jorden er fullt av omskiftelser og store motsigelser. Hvordan skulle en da kunne bedømme sin egen tilstand ut fra øyeblikkets tilfeldige mål av fromhet og styrke? Luther uttrykker en viktig sannhet når han sier at det eneste sikre kjennetegnet på en kristen er *hjertets forhold til Gud*. «For de sanne kristne kan falle, og de falske kristne kan hykle.»

Luther sier videre: «Gud har ved siden av Åndens frukter hos en kristen også latt noe bli tilbake som strider mot Ånden, for at hans tro bestandig skal ha noe å øve seg på og overmodige kritikere ha noe å støte seg på.»

Det er motivene som er avgjørende når gjerningene skal bedømmes. Det kan hende at et menneske har et saktmodig sinn og lever et ulastelig liv uten å være en kristen, mens et annet kanskje har et vanskelig sinn og likevel er en kristen. Fromhet og dyder er dyrebare gaver fra Gud som alle troende inderlig ønsker, men som de får tildelt i forskjellig grad. Luther sier: «Du er from, aktverdig, saktmodig, sen til vrede, men din bror har ikke disse gavene – derfor skal du hjelpe ham.»

Det er ikke uten grunn at vi har talt så utførlig om dette. Erfaringene vi har beskrevet, har en fryktelig evne til å undergrave folks tro og sette både liv og kraft ut av funksjon, hvis de ikke har lært seg å lytte til Ordet.

De troende har ved Guds nåde fått et ømfindtlig hjerte som alltid er rede til å mistenke seg selv og frykte for det verste. Noen ganger går det så langt at de ikke engang tør å ta imot den trøsten Gud vil at de skal ha. Og når selv djevelen retter sine mest brennende piler mot et slikt hjerte, ja, bruker Guds egne ord som våpen, er det et Guds under om det lykkes å bli værende i troen.

Mens bryllupsdagene varte og brudgommen var nær, var det mindre nødvendig å lytte til Ordet. Men når «brudgommen er borte» og tider med fristelser og tørke kommer, da trenger man *alt* Guds ord.

Det finnes imidlertid også dem som er mer enn villige til å ta til seg det Skriften sier om de troendes svakheter. For dem er dette et slags evangelium. Dette gjelder de som misbruker Guds nåde til å leve lettsindig. De er lett trøstet og finner seg godt til rette med sine svakheter.

Selv om visse områder av livet deres er preget av gudsfrykt, vil det alltid være en synd de gjerne vil beholde, og som de derfor gjør et unntak med. Guds ord taler ikke trøstende til slike mennesker. En kristen er svak, men ikke alle som er svake, er kristne.

Vi har nå sett hvordan de største motsetninger kan anfekte troen på at vi er Guds barn. Men vi har også sett at vi ikke trenger å fortvile, ettersom vår barnerett grunner seg på Guds evige utvelgelse.

Vi er Guds barn – skapt av Gud til å være det, gjenløst av Guds Sønn og født på ny av Guds Hellige Ånd.

Men livet er en vandring gjennom en labyrint av motsigelser, både ytre og indre. Den som skal finne veien til Faderens favn i det evige himmelhjem, må uavbrutt holde blikket festet på hva Gud selv har sagt og gjort. Du må ikke la deg friste til å se verken til høyre eller venstre, selv om verden styrter i grus og tusener faller rundt deg.

Vår arvefiende, djevelen, vil om det var mulig, med makt og vold vende blikket vårt mot det vi selv er, gjør eller føler. Slik vil han frarøve oss all sann tillit til Guds kjærlighet og vissheten om at vi er hans barn. I slike stunder gjelder det å kun stole på det Gud har sagt og gjort.

Også når mørket blir så tett at all Guds gjerning, både for oss og i oss, blir skjult for vårt blikk, står hans guddommelige trofasthet fast. Klager vi vår nød for ham, skal han igjen, som i tidenes morgen, si sitt mektige: «Bli lys!»

Kjødet er skrøpelig, fristelsene er mange og mektige. Men likevel får vi lov til å regne oss som Guds barn. Burde vi da ikke inderlig elske og flittig følge vår Frelsers oppfordring: «Våk og be, for at dere ikke skal komme i fristelse!»

Måtte Gud stå oss bi på den onde dag. Vår fiende har sverget oss døden – og synden er hans våpen.

«Fader vår, led oss ikke inn i fristelse!» Amen.

Guds barns fortrolige omgang med Gud

Den skjulte kilden til en kristens sanne liv, all sann fred og kraft, er hans fortrolige omgang med Gud.

For mange består kristendommen bare i å ha «en rett lære og en kristen livsførsel», men til dem skal det en dag lyde fra Herren: «Jeg har aldri kjent dere! Vik bort fra meg!»

Til en sann kristendom hører noe annet og mer. Du må ha et personlig samfunn med Gud og leve i en fortrolig omgang med ham.

Når Jesus sier til mennesker, som likevel har spist og drukket i hans nærvær, at han «aldri har kjent dem», betyr det ikke at han ikke har visst om dem. Han kjenner jo til hver eneste fugl, slik at ikke en spurv faller til jorden uten at han er med. Det må ha en dypere betydning. De har nok tjent ham, men har ikke levd i et fortrolig kjærlighetsforhold til ham, slik en brud har til sin brudgom eller et barn til sin far.

Paulus sier også gjentatte ganger at når vi har fått barnekårets Ånd, roper vi «Abba, Far!». Han sier også at om noen ikke har Kristi Ånd, da hører han ikke Kristus til (Rom 8).

Skal vi i evigheten leve sammen med Gud, er det helt avgjørende at denne barnekårets Ånd har tatt bolig i vårt hjerte, og at vi allerede her på jorden har begynt å ha en fortrolig omgang med Gud.

For at vi ikke skal forveksle den fortrolige omgangen med vanemessige andaktsøvelser som mange bedrar seg selv med, må det stå klart for oss hva som kjennetegner en sann omgang med Gud.

Paulus sier i Galaterne 4,6: «Fordi dere er sønner, har Gud sendt sin Sønns Ånd inn i våre hjerter, som roper: Abba, Far!». Og i Romerne 8,15, sier han: «Dere fikk jo ikke trelldommens ånd, så dere igjen skulle frykte. Men dere fikk barnekårets Ånd som gjør at vi roper: Abba, Far!»

Disse ordene taler tydelig kun om dem som har byttet ut trelldommens ånd med barnekårets Ånd. De har begynt å ha et fortrolig samfunn med sin dyrebare Frelser og sin nådige Far. Kjærlighetens natur er jo nettopp å betro seg til den elskede med alt som fyller hjertet, enten det er bekymring eller glede.

Guds barns fortrolige samfunn med Gud er uavhengig av faste former og foreskrevne bønner. Snart stiger en jublende lovprisning mot himmelen, snart

er det et rop i nød, snart et knapt hørbart sukk, og snart en klar og bevisst bønn. Det handler alt sammen om hjertet, for «det hjertet flyter over av, det taler munnen» (Matt 12,34).

Det som er sentralt i Guds ord, vil også ha førsteplassen i en kristens hjerte. Derfor handler hjertets fortrolige samtale med Gud oftest om det som har med troslivet å gjøre. Snart ber en i anger om tilgivelse for synd, snart om større kraft eller om befrielse fra det ondes makt. Noen ganger blir hjertet så overveldet av Guds usigelige nåde og kjærlighet at det helt spontant bryter ut i takk og lovprisning, og andre ganger er det et stort ønske om større fremgang i helliggjørelsen.

Alt det Den Hellige Ånd selv har virket i oss gjennom den nye fødsel, må dyrkes frem ved Ordet og øves opp grundig, ellers vil det visne hen og dø. Dette gjelder spesielt for det barnlige, fortrolige fellesskapet med Gud. Det ligger en sannhet som er verdt å tenke over i disse versene:

Gud hjelpe meg min bønnevrå ei glemme,
men ofte meg fra verden hos deg gjemme!
Å ve den sjel i live blir ei her,
som ute jevnt, men sjeldent hos deg er!

For å vekke de troende til erkjennelse av denne farlige forsømmelsen og åndelige latskapen, vil vi gi en fremstilling av det viktigste i en kristens omgang med Gud. Fremstillingen er basert på noen avhandlinger om dette emnet av Bogatzky.

Et benådet Guds barn bør ikke nøye seg med en eller annen tilfeldig trøst, men strebe etter en varig og bestandig visshet om Guds nåde, slik at Kristi fred bestandig kan råde i hjerte og sinn. Det finnes imidlertid nok av fredsforstyrrere som alltid vil få oss til å tvile på Guds godhet og skape uro i sjelen vår.

Derfor må det fremfor alt bli hjertets bønn at vi stadig bedre må lære Guds godhet å kjenne, bedre finne hvile i hans favn, ja, helt og holdent senke oss ned i Guds nåde og leve i den som i vårt rette element.

Når freden blir forstyrret av uro, frykt eller tvil, skyldes det ofte en eller annen synd eller utroskap mot Gud. Da må vi straks i anger og bot søke hans tilgivelse, og ikke gi oss selv ro før vi igjen har fått full visshet om hans nåde. Samtidig bør vi også være oppmerksomme på hva som forårsaket uroen, og be om at Gud i nåde vil bevare oss fra å falle i denne synden igjen.

Til vår rette øvelse i et fortrolig samfunn med Gud hører altså daglig anger og ydmyk erkjennelse av våre feiltrinn, og et våkent øye for alt som kan forstyrre det gode forholdet til Gud. Da skal – tross alle anfektelser – vår «fred bli som en elv, og vår rettferdighet som havets bølger» (Jes 48,18).

Først og fremst må vi rette blikket vårt mot den korsfestede Kristus, Guds offerlam, som ble ofret for vår forsoning og rettferdiggjørelse. Deretter må vi betrakte ham som vårt eksempel til etterfølgelse, samtidig som vi er lydhøre for Den Hellige Ånds tukt og formaning.

Når Herren viser seg trofast mot oss, og ved sin Ånd lærer oss hva som er godt og nyttig, advarer, tukter og irettesetter oss, må også vi vise sann troskap og bestandig lydighet mot ham. Ellers er skylden vår egen hvis freden og det

barnlige, fortrolige forholdet til vår Frelser blir forstyrret, eller Guds vennlige åsyn skjuler seg for vårt blikk.

«Smak og se at Herren er god, salig er den mann som tar sin tilflukt til ham.» (Sal 34,8)
«For Guds rike består i rettferdighet og fred og glede i Den Hellige Ånd.» (Romerne 14,17)

Hvis vi tok vare på Guds kjærlighet, freden og gleden i ham med en ydmyk og saktmodig ånd, og ikke lot oss forføre av hovmod, egenkjærlighet og lyst til egen ære, ville vi også kunne nyte en mer uforstyrret fred og komme stadig dypere inn i kjennskapen og fortroligheten med Gud.

Men når vantroen setter inn i fristelsens stund, når freden forstyrres og kampen blir hard, må vi ikke hvile før Guds nådige og vennlige ansikt igjen lyser mot oss. Selv blant de beste og mest fortrolige venner kan det oppstå misforståelser slik at det gode forholdet mellom dem blir forstyrret, spesielt hvis noen utenfra blåser opp ilden. Men er det snakk om kristne, får de ingen ro før de har talt ut med hverandre og fått hverandres tilgivelse.

Hvor mye mer burde vi ikke gjøre det samme i forholdet til Jesus, vår beste venn. Vi tar anstøt, er utro og ulydige, og er oss det ikke straks bevisst eller tar det ikke så nøye med vår utroskap. Da skjuler vår Frelser sitt ansikt for oss, tar fra oss de herlige opplevelsene av sin nåde, sin kjærlighet og sin fred, og hjertet fylles av uro og angst.

Når Satan i tillegg prøver å forstyrre vår fred ved å få oss til å tvile på Guds faderhjerte, og alle slags ytre trengsler støter til, får vi lett den forestillingen at Gud er vred på oss og vil straffe oss.

Vi må ikke unne oss hvile før vi har fått talt ut med vår Frelser og slik fått forholdet i orden igjen. Vi må se på Herrens tålmodighet som et uttrykk for hans frelsesvilje og Guds evige rettferdighet som vårt eneste grunnlag for frelse. Slik vil Herren, ved den uforskyldte nåde alene, også vende våre feil, vår vantro og våre misgrep til vårt beste.

Når vi har forsyndet oss, må vi ikke gå rundt med uro i hjertet og holde oss på avstand fra Jesus. Jo større vår forseelse er, desto dypere skal vi trenge inn i Guds nåde og sette vår lit til at Jesus er og blir syndernes Frelser. Han har bare med elendige syndere å gjøre: han tilgir dem deres synd og ettergir dem deres skyld, leger deres sår og bøter på det onde de har forvoldt.

«Å, min Frelser!» – slik må vi be – «forlat meg alt etter din barmhjertighets rikdom. La det bli utslettet for blodets skyld og skjenk meg på nytt fred i samvittigheten. Jeg har ingen ro før jeg igjen er blitt fullt forvisset om ditt vennskap. La det nå være din lyst å være meg nådig, som du i lang tid har latt meg forsmekte. Fri meg fra alt i meg som ennå hungrer og tørster etter noe annet enn deg, og fra alt som forstyrrer min fred og hindrer meg i å finne vederkvegelse hos deg. La bare én lengsel og ett begjær – begjæret etter deg – beherske meg, slik at det alltid må være sant for sjelen min at: 'Etter deg, Herre, lengter jeg.'»

Vi kan være så høyt benådet som det er mulig å være, og likevel vil skrøpelighet og feil uunngåelig forstyrre Guds fred i vårt hjerte og det barnlige, fortrolige samfunnet med Gud, hvis vi ikke virkelig lever i troen på Guds Sønn og blir i

Kristus. Dette gjelder spesielt siden det ikke alltid er gitt oss å nyte sødmen av Guds kjærlighet på en følbar måte.

Fordi vi daglig faller og feiler, er det umulig for oss å beskytte oss mot det som forstyrrer freden, hvis vi ikke i alt vi gjør løfter troens skjold, som vi kan slukke alle den ondes glødende piler med (Ef 6).

Som tidligere antydet er det en betingelse for å bevare freden at vi gir akt på Guds bud. Ikke bare på kjærlighetsbudene, Guds hellige lov, men fremfor alt på troens bud – på evangeliet, som alltid maler Guds lam for våre øynene. Han som bar vår synd og tok straffen på seg, også for de synder som akkurat nå skaper uro i vår samvittighet. Da blir Guds lam selv vår fred, for «straffen lå på ham for at vi skulle ha fred» (Jes 53,5).

Vårt fortrolige samfunn med Jesus, og gjennom Jesus med Gud, er bygget på tillit og tro. Slik er det jo også mellom mennesker. Har vi full tillit til et menneske og er sikre på hans kjærlighet og vilje til å hjelpe, hans tålmodighet med våre feil og hans ærlige hensikter når han kjærlig prøver å veilede oss, så åpner vi gjerne hele vårt hjerte for dette mennesket. Og dette selv om selv den beste og mest fortrolige venn ikke alltid er i stand til å hjelpe.

Den samme tillit og tro må prege vårt forhold til Jesus hvis vi skal kunne ha et fortrolig samfunn med ham og hans Far på den rette måten. Like sikkert som synden vil reise en skillevegg mellom oss og Gud, vil troen bryte den ned. For troens blikk er nemlig synden utslettet og skylden betalt, fordi troen tar Jesu blod og legger det frem for Faderen som en fullt tilstrekkelig løsesum.

Den som tror, vil derfor alltid ha den dypeste mistillit til sin egen rettferdighet. Han ser på seg selv som en i bunn og grunn fordervet synder som ikke fortjener noe annet enn døden, og søker sitt liv, sin trøst, sin fred og sitt smykke kun i Kristus og hans rettferdighet.

Slik ser han bort fra alt som heter gjerninger, både onde og gode, bort fra både verdighet og uverdighet, og fester blikket sitt alene på Jesus og hans fullkomne rettferdighet. Å finnes i Kristus er alt hans begjær. Han kommer som en i seg selv fattig og naken synder, blottet for alt, han kommer som en ugudelig, men tror på ham som rettferdiggjør den ugudelige.

Dette er hele kristendommens kjerne. For Paulus, den store apostelen, dreide det seg først og fremst om å få Kristus i eie og finnes i ham. Akkurat som Gud alltid kun ser oss i Kristus, skulle også vi alltid la oss finne i ham. Allerede i den hellige dåpen har han ikledd oss Kristus, og derfor elsker han oss med den samme kjærligheten som han elsker sin Sønn med. Han elsker oss – tross alle våre skrøpeligheter og feiltrinn – med en uforanderlig og ubeskrivelig kjærlighet.

Det er ikke våre feil han elsker, dem hater han, akkurat som vi selv bør hate dem. Men fordi vi er i Kristus og dermed dekket av hans rettferdighet, er det mulig for ham å elske oss. Guds evige nåde, syndenes forlatelse og den evige rettferdighet vil aldri bli tatt fra oss på grunn av våre skrøpeligheter og feil. Så lenge vi forblir i troen, erkjenner våre feil og har bruk for Guds nåde, er vi i Kristus rettferdige og velbehagelige for Gud.

Når han til tider irettesetter eller straffer oss for våre feil, så gjør han det i kjærlighet for å hjelpe oss av med dem. Våre feil er i seg selv fordømmelige og altfor alvorlige til at vi skal våge å ta lett på dem, men de kan ikke fordømme oss. For «dem som er i Kristus Jesus, er det ingen fordømmelse» (Rom 8,1).

Vi må derfor se bort fra både våre beste gjerninger og våre skrøpeligheter, og i Kristus betrakte oss som rettferdige og elskede. Vi skal bygge vår trøst og fred på Kristi fullkomne rettferdighet, og søke all vår glede i Kristus alene.

Kristus er imidlertid ikke bare gitt oss av Gud for *rettferdiggjørelse*, men også for *helliggjørelse*. Gud er en hellig Gud, og derfor må vårt samfunn med ham ikke bare være preget av barnlig tillit og fortrolighet, men også av hellig alvor. Guds kjærlighet er ikke som den moren som skjemmer bort barnet sitt og lar det få alt det peker på, og som ser gjennom fingrene med barnets uoppdragenhet. Guds kjærlighet er en *hellig kjærlighet* som ikke er blind for vårt urene og syndige vesen, men nettopp har som mål å helliggjøre oss og rense oss fra det.

Derfor har Jesus ikke bare lært oss å kalle Gud vår far, men også – og det allerede i den første bønnen – befalt oss å be: «La ditt navn holdes hellig!». At Guds navn må bli helliget og forherliget, må derfor være det første også for oss. Fordi Gud ikke alene er en nådig og barmhjertig far, men også en hellig Gud, må også vi være hellige i all vår ferd.

Apostelen Peter skriver om dette: «Men vær, etter Den Hellige som kalte dere, også dere hellige i all deres ferd. For det er skrevet: Dere skal være hellige, for jeg er hellig. Når dere påkaller som Far ham som dømmer uten å gjøre forskjell, enhver etter hans gjerninger, da ferdes i frykt i deres utlendighets tid.» (1 Pet 1,15–17).

Den sanne tro gjør oss både rettferdige og hellige, og den er aktiv i kjærlighet. Hvis derfor noen mener å ha et aldri så nært forhold til Gud, men ikke vil la seg helliggjøre og rense, og ikke har fått kjærlighet til Jesus, kan han i virkeligheten ikke nærme seg Gud eller ha et fortrolig samfunn med ham.

Like viktig som rettferdiggjørelsen og syndenes tilgivelse er for oss, må også helliggjørelsen være det. Når vi ble *tilgitt mye*, var det blant annet også for at vi skulle *elske* mer. En hellig Gud kan umulig ha et fortrolig samfunn med et menneske som ikke av kjærlighet til ham vil la seg helliggjøre, det vil si, som ikke stadig og med stadig større iver lar seg rense fra alt som mishager Gud. I 2 Kor 6,17–18 leser vi:

«Gå derfor ut fra dem og skill dere fra dem, sier Herren, og rør ikke noe urent! Da vil jeg ta imot dere. Jeg skal være deres far, og dere skal være mine sønner og døtre, sier Herren, Den Allmektige.»

Gud vil gjerne være en far med hvem vi barnlig og fortrolig kan ha samfunn. Men dette samfunnet med den hellige Gud krever at vi tar avstand fra alt som er uhellig, renser oss fra alt som besmitter legeme og ånd, og døder det gamle selvgode mennesket. Som Luther sa det: «Med det gamle mennesket kan Gud ikke pleie fortrolig omgang med eller føre noen vennlig samtale.»

Mennesker som før deres omvendelse har hatt en munter og lettsindig natur, har spesiell grunn til å være på vakt her. Siden de tidligere har tatt lett på livet,

står de nå i fare for å tilegne seg evangeliets trøst uten å ta helliggjørelsen så nøye.

Ikke bare i vår bønn, men i alle våre ord og handlinger må *Guds navns ære og forherligelse* være det første for oss. Selv de beste og kjæreste ting vi eier, ja, selv vårt eget liv, burde vi være villige til å ofre hvis det kunne herliggjøre Guds navn. All vår egenkjærlighet og lyst til egen ære må vi gi slipp på og ikke lenger leve for oss selv, men for ham som døde og oppsto for oss. Vi må ikke gi noe som kan vanære Gud eller hindre Guds navn i å bli forherliget, rom i vårt hjertet. Intet avgudsbilde må stilles opp i hjertets tempel.

Hvis det derimot blir klart for oss at dette eller hint kan tjene til å forherlige Guds navn, må vi straks være villige til å gjøre det. Ikke av tvang, men av lyst, ja, til og med med glede, om enn det skulle koste oss lidelse.

For et menneskes skyld som vi av hjertet elsker, bringer vi gjerne ofre; hvor mye mer da ikke for vår Guds og Frelsers ære. Dette skal ikke bringe oss tap, men evig vinning, ikke volde oss skade, men tjene oss til gagn. Ikke bare skal vi her få det mangefold igjen, men i himmelen skal vi bli belønnet med usigelig fryd og herlighet. Han selv vil være vår lønn, vår såre store lønn.

Dette vet vi så godt, men likevel er vi så uvillige når det gjelder å gi avkall på noe som er kjært for oss, eller gjøre noe som vår kjødelige natur vegrer seg mot. Selv om vi endelig gjør det, er det med et uvillig sinn og kun fordi vi føler oss tvunget til det – på samme måte som Simon fra Kyrene ble tvunget til å bære Kristi kors.

Det skal og må skje en forandring med oss. Gud hjelpe oss til det! Kristi kjærlighet må være drivkraften, slik at vi ikke gjør noe av tvang, men – som før sagt – gleder oss om vi regnes som verdige til å bli vanæret for *navnets* skyld. Kjærligheten skal gjøre oss villige til alt og forsøte alt for oss. Det er i kjærligheten til vår Gud og Frelser at den sanne helliggjørelsen hovedsakelig består, og denne kjærligheten skal drive oss til stadig mer å la oss rense fra alt som kan vanære ham.

Vårt samfunn med Gud skal være preget av kjærlighet, av fortrolighet og av glede. Det skal være vår glede å være hos ham, ja, å omgås med ham bestandig.

Etter denne regelen burde vårt samfunn med Gud forme seg, og etter dette målet burde det strebe. Men i harde prøvelsestider, hvor «Abba-ropet» bare er et engstelig nødrop, former det seg vesentlig annerledes. Dette har apostelen også hatt i tankene når han taler om at Ånden roper – ikke *sier* eller *hvisker* «Abba, Far» – men *roper*. Likeledes når han sier at «Ånden [kommer] oss til hjelp i vår skrøpelighet. For vi vet ikke hva vi skal be om slik vi burde. Men Ånden selv går i forbønn for oss med sukk som ikke rommes i ord» (Rom 8,26).

Slike uttrykk antyder at det finnes svake og anfektede, nødstedte og kjempende hjerter. Vi forstår at for den som virkelig eier livet – et liv som Gud får råde over – skjer barnets fortrolige omgang med sin far ikke alltid etter de foreskrevne reglene.

Tvert imot går det ofte som Luther sier: «Du må ikke tro at dette fortrolige Abba-ropet er det eneste som lyder i et Guds barns hjerte … også din synd må

rope, det vil si, virke en dyp fortvilelse i samvittigheten. Men da skal Ånden overdøve dette ropet, slik at tilliten beseirer fortvilelsen.»

Videre sier han: «I anfektelsens tider opplever vi for alvor syndens makt og kjødets svakhet. Samtidig gjør djevelens glødende piler og frykten for døden og Guds vrede vår tro vaklende og svak. Alt dette roper så mektig og forferdelig at bunnløs fortvilelse og evig død virker som vår uunngåelige lodd. Men når vi slik ligger midt ute i lovens forskrekkelige uføre – når synden dundrer over hodet på oss, døden får oss til å skjelve og beve, og Satan utstøter de mest forferdelige trusler mot oss – da begynner Ånden, slik Paulus sier, å rope i våre hjerter: 'Abba, Far!' Et slikt Åndens rop er langt mektigere enn loven, synden og Satans rop til sammen. Det bryter seg vei gjennom skyen og like inn i Guds himmel, når frem til Guds øre og blir hørt.»

Apostelen Paulus vil med de nevnte ord vise oss hvilken svakhet de troende fortsatt befinner seg i. Han taler om «vår skrøpelighet» og sier at «Ånden [kommer] oss til hjelp i vår skrøpelighet» og «går i forbønn for oss med sukk som ikke rommes i ord». Dette skjer helt til hjertet får mot igjen, så det vender seg til Jesus, sin Frelser og Yppersteprest, og overvinner kjødets svakhet.

Selv om lovens, syndens og djevelens rop er så høylytte at vi i anfektelsens stunder synes de gir gjenlyd både i himmel og jord og fullstendig undertrykker og overdøver hjertets dype sukk, skjer det tvert imot det stikk motsatte: Jo sterkere ropet fra våre anklagere blir, desto sterkere og mektigere blir også hjertets sukk og vår lengsel etter ham som alene kan hjelpe. Jo større behovet for nåde er, desto fastere klynger vi oss til vår Frelser og ber om hans hjelp. Dette Åndens rop overdøver fullstendig de andre.

Slik oppfatter vi det imidlertid ikke. Åndens uutsigelige sukk, som for Guds øre lyder som et gjallende rop, oppfatter vi bare som knapt merkbare sukk. Men han som «ransaker hjertene, vet hva Ånden trakter etter». Derfor hører han et mektig rop der hvor vi kun hører et stille sukk. Et rop som gjør at alle syndens, lovens og djevelens trusler er som ingenting å regne.

Det er altså ikke uten grunn at Paulus kaller de sukk som stiger opp fra Guds barns hjerter, for et rop. Så mektig er det at det gir gjenlyd i himmelen, og verken Gud eller hans engler har øre for annet enn det.

I 2 Mos 14,15 har vi et merkelig eksempel på dette. «Hvorfor roper du til meg?» sier Herren til Moses ved Rødehavet. Og likevel hadde Moses ikke åpnet munnen sin. Han var bare satt i den dypeste nød og grepet av mektig angst. Situasjonen var fortvilet. Han sto med israelittene foran Rødehavet, med høye fjell på begge sider og egypterhæren med dens fryktelige stridsvogner bak seg. Da nå folket i sin angst reiste seg mot Moses som den som hadde brakt dem i denne vanskelige situasjonen, sto han der i den ytterste fare og talte oppmuntrende og trøstende til dem:

«Frykt ikke! Stå fast! Se Herrens frelse, som han vil sende dere i dag! For slik som dere ser egypterne i dag, skal dere aldri i evighet se dem mer. Herren skal stride for dere, og dere skal være stille.»

Da er det at Herren sier til ham: «Hvorfor roper du til meg?» Og likevel hadde ikke Moses åpnet munnen sin. Ropet var ikke et som kunne høres av mennesker. Det lød kun i hans urolige, angstfylte hjerte, men dette kaller Herren et rop.

Det ligger en mektig trøst i dette. Når vi går og sukker i åndelig mørke, anfektelse og svakhet og klager over at vi ikke engang kan be, da hører Gud et mektig rop stige opp fra våre hjerter. At han da skulle la oss bli til skamme eller overlate oss til vår egen skjebne er umulig. Han tenker alltid på oss med kjærlighet, og i sin tid vil han komme oss til hjelp. Har han ikke selv sagt: «Jeg vet de tanker jeg tenker om dere, sier Herren. Det er fredstanker og ikke tanker til ulykke. Jeg vil gi dere fremtid og håp.» (Jer 29,11).

Se også det merkelige stedet i Salme 91, hvor Herren taler til seg selv om en anfektet sjel og sier: «For han henger fast ved meg, og jeg vil redde ham. Jeg vil sette ham trygt på et høyt sted, for han kjenner mitt navn. Han skal påkalle meg, og jeg vil svare ham. Jeg er med ham i nøden, jeg vil fri ham ut og ære ham.» (Sal 91,14–15).

Kan noe være tryggere enn når Gud selv taler på denne måten? Er ikke han trofast og sannferdig? Jeg spør igjen: Er ikke Gud trofast?

Hvis vi ennå ikke regner med hva Gud har sagt, men fester større lit til våre anklageres påstander, vil vi uhjelpelig havne i fortvilelse. Da vil det synes som om Gud fullstendig vil nekte oss både hjelp og trøst og helt forkaste oss. Vi må vokte oss for å tro på vårt svikefulle hjerte, men heller tro apostelens ord når han sier at Åndens uutsigelige sukk er et rop som gir gjenlyd i Guds himmel, og som klinger i Guds øre slik at han ikke hører annet enn det. Skulle han da ikke gi oss en fremtid og et håp, han som er Gud og ikke et menneske!

Så herlige løfter er det til enhver tid, men spesielt i nød og anfektelse, knyttet til Abba-ropet. La oss derfor tillitsfullt holde oss til vår trofaste Far og slik ha et fortrolig samfunn med Gud, både i glede og i nød. Det er en nødvendighet for at vårt åndelige liv ikke skal dø ut, og for at Herren, når han kommer, skal kjennes ved oss og vi være sammen med ham en evighet lang.

Takknemlighetens plass i de troendes liv

«Jeg vil love Herren til hver tid, hans pris skal alltid være i min munn» (Sal 34,2). Slik lyder det fra David i en vanskelig tid i livet hans. Og slik passer det seg for en kristen.

Siden vi er arvinger til hele Guds fylde av rikdom, bør livet vårt alltid være preget av glede og takknemlighet. «Gled dere alltid,» sier Paulus, «takk for alt! For dette er Guds vilje for dere i Kristus Jesus» (1 Tess 5,18).

For Guds barn burde det være en selvfølgelig og kjær plikt å starte det himmelske livet allerede her: å takke, love og prise vår himmelske Far for alt han er, og for alt han har gjort, gjør, og fortsatt vil gjøre for oss.

Utakknemlighet er en synd som fører med seg mange ulykkelige konsekvenser. Det er den uttørkende vinden som får alle Guds nådekilder til å tørke inn. Utakknemligheten er en «trollsplint i øyet» som gjør at man ikke ser det gode man har, men går gjennom livet som et stakkars ulykkelig menneske. Man blir et offer for konstant misnøye, en byrde for seg selv og en som nekter å gi Gud ære, selv om man har alle grunner til å være lykkelig.

Selv den som har fått lite her på jorden, har mer enn nok grunn til å uavbrutt takke, love og prise Gud. Bare det vi ser av Guds herlige gjerninger og vet om hans herlige vesen, burde fylle oss med lovprisning. «Hele jorden er full av hans barmhjertighet, himmel og jord av hans ære.» Selv den som har hatt lite flaks i livet, har grunn til å takke og prise Gud alene for den han er.

Hvor mye mer gjelder ikke dette for den som selv har erfart Guds store nåde og barmhjertighet! Gud har møtt deg med sitt kall, og Guds Ånd har åpnet øynene dine slik at du har lært deg selv og din Frelser å kjenne og er blitt et Guds barn.

I tillegg til alt dette, nyter du kanskje en mengde synlige velgjerninger fra Gud, både åndelige og timelige. Du har Guds ord og daglig brød – ja, alt du trenger for livets reise. Du har all grunn til å takke og prise din Gud!

Hvis du derimot glemmer alle Guds velgjerninger, er misfornøyd med alt og alle, og mister tålmodigheten så snart det minste går deg imot, er dette en utakknemlighet som neppe vil forbli ustraffet. En kristen bør være et glad og lykkelig menneske.

Gud vil ikke helt og holdent ta sin nåde fra oss for vår utakknemlighets skyld. Dette gjelder så lenge vår stilling fortsatt er at vi ikke kan unnvære Guds Sønn, som Guds velbehag alene er knyttet til. Men én ting er sikkert: Herren vil straffe vår utakknemlighet og forsøke å hjelpe oss ut av den.

Han gjør det på den ganske naturlige måten at han tar fra oss de gavene som vi ikke verdsatte eller takket ham for, og gir oss noe bittert i stedet – i håp om at vi på den måten kan lære å takke ham.

Utallige eksempler viser at mennesker som alltid var misfornøyde og utålmodige da de hadde fullt opp av Guds gaver, ble helt forandret etter at motgang og ulykke rammet dem. De ble da glade, fornøyde og takknemlige mennesker.

Hvis Herren ikke får vår takk for det gode, må han få den for det onde. Slik er vi mennesker. Vi gir oss ikke før vi kjenner smerten. Gud er ikke usikker på hvordan han skal behandle oss. Men det beste hadde vært om vi ga akt i tide og lot oss få «råd med hans øye» (Salme 32), slik at han ikke måtte tvinge oss med «tømme og bissel».

Dersom vi ikke blir straffet for vår utakknemlighet på noen annen måte enn det som her er nevnt, er det en nåde. Langt verre er det hvis følgene av utakknemligheten på det åndelige området blir at vi faller tilbake til vanart, og Gud tar fra oss de åndelige gavene vi ikke verdsatte.

Israels vandring i ørkenen kan tjene som et speil for oss i denne sammenhengen. I sin store barmhjertighet og mektige kraft hadde Herren ført sitt folk ut av slaveriet i Egypt. For deres skyld hadde han sendt plager over Egypt og latt alle førstefødte dø. Han hadde latt vannet – stikk i strid med naturens lover – stå som en mur på begge sider av veien han laget gjennom havet for å frelse sitt folk og ødelegge deres fiender.

Likevel tvilte de på Guds allmakt og kjærlighet så snart de kom ut i ørkenen, og de fryktet for å dø av tørst. Senere forkastet de maten som Gud i sin visdom hadde bestemt for dem, og som var best for dem i deres mindre aktive liv.

De tenkte på den kraftige maten de hadde fått da de var slaver med hardt arbeid i Egypt, og ønsket det samme. «Vi er inderlig lei av denne elendige maten,» sa de, «Hvem skal gi oss kjøtt å ete! Vi minnes fisken som vi åt i Egypt, og som vi fikk for ingenting, og gresskarene og melonene og purren og rødløken og hvitløken!» (4 Mos 11,4–5).

Dette var takken Herren fikk for sine velgjerninger. De hadde glemt lidelsene de hadde gjennomgått som slaver og de under Herren hadde brukt for å befri dem og gjøre dem til et fritt folk. Vi vet også hvilke følger utakknemligheten deres fikk: først kom den konstante misnøyen, vantroen, utålmodigheten og avskyen mot alt – ja, åpenlyst opprør mot Guds ordninger.

Deretter kom de mest forferdelige straffene fra Gud. En gang sendte han giftslanger inn blant dem så de døde som fluer, en annen gang straffet han dem med selve gjenstanden for deres begjær, nemlig kjøttet, og en tredje gang lot han jorden åpne seg under dem slik at de fòr levende ned i dødsriket.

Gjennom alt dette taler Gud sterkt og tydelig også til oss. «Men alt dette hendte dem som forbilder, og det er skrevet til formaning for oss, som de siste tider er kommet til,» sier Paulus.

Det er vi – de troende – som er fridd ut fra en trelldom som den egyptiske bare var et svakt bilde på. Det er vi som går gjennom det Røde Hav – Kristi dyrebare blod – og der blir frelst fra våre fiender. Det er vi som får det sanne brødet fra himmelen å spise. Det er vi som har en anfører gjennom denne verdens ørken som er mellommann for en bedre pakt enn det Moses var.

Følgelig er det også vi som i åndelig forstand vil komme til å gjøre de samme erfaringene som Israel, hvis vi glemmer hva vi er fridd ut fra, og gjengjelder Guds nåde med utakknemlighet. Hvis også vi begynner å kalle brødet fra himmelen – Kristus og hans evangelium – for «ussel mat», og i stedet begjærer noe som kan pirre de menneskelige følelser, vil Gud gjøre med oss som med Israel:

Da de i sin utakknemlighet ble lystne etter kjøtt, ga han dem det de begjærte. Men «ennå mens de hadde kjøttet mellom tennene, før det var slutt på det, ble Herrens vrede opptent mot folket. Og Herren slo folket med en svær sott. Og de kalte dette stedet Kibrot-Hatta'ava (grådighetens graver), fordi der begravde de disse som hadde vært så lystne» (4 Mos 11).

Også du kan få det du begjærer. Er du lei av det enkle ordet om bot og omvendelse og syndenes forlatelse, om tro, håp, kjærlighet og gudsfrykt? Da kan du vende deg til de mange slags nye og pirrende nyhetene.

Men vit at du kan dø, åndelig talt. Du kan havne i all slags dårskap og, som Luther sier, «skape nye sekter og partier». Du som har begynt i Ånd, kan ende i kjød. Du kan falle i åpenbar synd, miste både gudsfrykt og enhver gnist av sunn fornuft, så du kan tro og forsvare hvilken som helst dårskap. Du kan bli mer gudløs enn noen gang før, og til slutt – likesom Korah og hans tilhengere – fare til helvete.

Forstår ikke våre barn hvilken nåde de nyter når de av kristne foreldre og lærere blir formanet, advart og undervist om hva som tjener til deres beste, både for dette livet og for evigheten?

Hvis de likevel fortsetter å leve lettsindig og forakter Guds råd, skal de komme til å oppleve andre tider. Tider hvor disse kjærlige stemmene ikke lenger skal tale til dem. I stedet skal tusenvis av andre stemmer lyde: først forførende stemmer fra djevelen, verden og kjødet, og deretter stemmer av nød, skam, kval og forbannelse. Kanskje kan disse stemmene vekke dem til anger og besinnelse, når nøden får dem til å tenke på det som tidligere ble sagt til dem. Men nå skal lærdommen være dem dyrekjøpt.

Hva har Gud å gjøre hvis en menighet er så heldig å ha en trofast sjelesørger som dag og natt, under stor, skjult angst og bønn, tenker på sine tilhøreres beste, og utrettelig kaller, advarer og inviterer til nådens bryllup, drar frem evangeliets dyreste skatter, trøster og formaner, men alt dette blir foraktet eller verdsatt som lite?

Jo, før man rekker å tenke seg om, skal han ta fra dem maten de forkastet og flytte sjelesørgeren de foraktet til et annet sted. Han kan ikke utrette noe mer der. I stedet skal de få en som ikke plager dem med disse gamle, enkle læresetningene, men hvis preken kiler dem i ørene – en som forstår seg på å vugge de sjelene i søvn som ikke ville lytte til den vekkende stemmen.

Og de som ikke lar seg dysse i søvn, men kanskje nettopp blir vekket til ettertanke av denne forandringen, får aldri tilbake den rike muligheten de en gang hadde til å høre en sunn og ekte forkynnelse. De må siden gå lange veier for å finne det de søker. Barna deres, som ikke har den samme sansen for å søke sannheten som de selv har, vil ikke høre annet enn den søvndyssende stemmen, eller de kommer under innflytelse av falske lærere. Dermed beholder de ikke en gang læren uforfalsket.

Det vil gå dem nøyaktig etter apostelens ord: «Fordi de ikke tok imot kjærlighet til sannheten, så de kunne bli frelst. Derfor sender Gud dem kraftig villfarelse, så de tror løgnen» (2 Tess 2,10–11).

Luther taler i en preken på 7. søndag etter treenighet om den store utakknemligheten mot Guds ord. Han påpekte at folk knapt nok unner evangeliepredikanter det de trenger for å leve.

Luther sa i en preken: «Men siden alle bare tenker på seg selv og ingen bryr seg om hva som skjer med Guds ord, så vil Gud helt sikkert la de ordene gå i oppfyllelse for dem, som han taler gjennom profeten Haggai, kapittel 1, vers 4–9.»

"Er det tid for dere til å bo i bordkledde hus, mens dette huset ligger i ruiner? … Legg merke til hvordan det går dere! Dere sår mye, men høster lite i hus. Dere spiser, men blir ikke mette. Dere drikker, men slokker ikke tørsten. Dere kler dere, men ingen blir varm. Og den som tjener for lønn, får lønnen i en pung med hull i …Dere venter mye, men se, det blir til lite. Og når dere bærer det i hus, blåser jeg det bort."

Når vi nå forstår hvor alvorlig utakknemlighet er, gjenstår fortsatt et viktig spørsmål: Hvordan får man et hjerte som forstår det gode Gud gir, og som takker og priser ham for det?

«Våkn opp!» sier Paulus. Det er det eneste som hjelper. Våkn opp og se hvem Gud er, og hva han har gjort for deg. Dette har fylt selv de mest døde og utakknemlige hjerter med lovprisning av Gud. Da David skulle oppfordre sin sjel til å love og prise Gud, sa han derfor: «Glem ikke! – Glem ikke alle hans velgjerninger!»

Har ikke Gud gjort noe godt for deg, trenger du ikke å takke ham. Riktignok har vi grunn til å prise Gud bare for den han er – ofte blir vi jo imponert av en stor personlighet selv om vedkommende ikke direkte har gjort noe godt for oss. Men den rette takknemligheten mot Gud fyller ikke et hjerte før det selv har erfart hans nåde.

Derfor gir det bare mening å oppfordre dem til å takke og prise Gud som ved hans store barmhjertighet er fridd ut fra dødens og djevelens makt og er født på ny av Guds Ånd. «De døde priser ikke Herren», og «Ingen kan se Guds rike, hvis han ikke blir født på ny». Et slikt menneske er blindt og dødt og ser ingenting av Guds herlighet. Å prøve å vekke et slikt menneske til takk og lovprisning, til hjertelig glede, kjærlighet og takknemlighet, er som å prøve å få snø og is til å utstråle varme.

For den som ennå ikke har erfart Guds godhet, er det nytteløst å prøve å gjøre hjertet varmt og takknemlig. Men for den som har lov til å smake og se at Herren

er god, er det utrolig lett å være takknemlig. Ja, det ville snarere være vanskelig å ikke være det.

Det var ingen tung plikt for israelittene å takke og prise sin Gud etter at de hadde gått gjennom Rødehavet og sett fiendene sine bli begravet av havets bølger. Tvert imot, i hjertene deres var det en uimotståelig trang til å lovsynge Gud. La oss lytte til lovsangen deres og lære av den:

«Jeg vil lovsynge Herren, for han er høyt opphøyet. Hest og rytter styrtet han i havet. Herren er min styrke og min lovsang, han ble meg til frelse. Han er min Gud, og jeg vil prise ham, min fars Gud, og jeg vil opphøye ham. Herren er en stridsmann, Herren er hans navn. Faraos vogner og hans hær kastet han i havet. Hans utvalgte stridsmenn sank i Rødehavet. Avgrunner skjulte dem, de sank som stein i dype vann. Din høyre hånd, Herre, er herlig i sin kraft. Din høyre hånd, Herre, knuser fiender. I din høyhet og velde slår du ned dem som reiser seg mot deg. Du slipper din vrede løs, den fortærer dem som strå. Ved ditt åndepust hopet vannene seg opp. Bølgene sto som en voll. Dype vann stivnet i havets hjerte … Herre, hvem er som du blant gudene? Hvem er som du herlig i hellighet, forferdelig å lovprise, underfull i gjerning?» (2 Mos 15,1–11).

Det er Herren de synger om. Hva *Herren* er, og hva *Herren* har gjort for dem. Hele hemmeligheten bak et takknemlig hjerte er at det ser *Herren* i alt.

Det var heller ikke vanskelig for de tre mennene i ildovnen å prise og opphøye Herren, da de opplevde en så underfull redning ved ham som var med dem i ilden og gjorde at ilden ikke brente dem.

Det er fra et hjerte som ser Herrens herlighet og har erfart hans nådefulle hjelp, at lovsangen bryter fram. Dette fremgår ikke bare av disse to eksemplene, men av alle lovsangene som finnes i Bibelen.

Hør for eksempel hvordan kong Hiskia priser sin Gud da han hadde vært dødssyk og på sin inderlige bønn hadde fått lagt til femten år til sin levetid. Det var virkelig ikke vanskelig for ham å være takknemlig.

Det samme gjelder Hanna, Samuels mor, da hun etter en lang tid med prøvelser ble bønnhørt og fikk sønnen hun ønsket fra Gud. Det gjelder Sakarja, døperen Johannes' far, da han hadde gjort den samme erfaringen, og jomfru Maria, da hun hadde opplevd engelens underfulle kunngjørelse av Jesu fødsel.

Kanskje tenker de fleste som leser dette: "Ja, hvis jeg hadde opplevd like store under av Guds nåde som Israel ved Rødehavet eller de tre mennene i ildovnen, skulle også jeg være takknemlig mot min Gud, elske ham og synge hans pris."

Denne innvendingen avslører klart hva vi mangler. Grunnen til at hjertene våre er så kalde, døde og utakknemlige, er at øynene våre er lukket for Guds herlighet. Ellers burde vi som kalles kristne, senke ansiktene våre i skam og synge et evig: «Lov og takk og pris og ære være vår Gud».

For mens Israel ble fridd ut fra et tidsbegrenset slaveri under en menneskelig tyrann, er vi fridd ut fra evig slaveri under djevelens makt og tyranni – fridd ut fra synden, døden og lovens forbannelse. Og mens de tre mennene i den glødende ovnen ble fridd fra noen få minutters lidelse i ilden, er vi utløst fra evig pine i den evige ilden. Det vitner om en grenseløs utakknemlighet hvis et menneske er så åndelig sløvt at han ikke gjør seg dette klart.

Det er sant at Guds barn ofte bebreider seg selv for utakknemlighetens synd, og at de gjennom Kristus har en bestandig tilgivelse for den. Likevel må vi erkjenne at vi ikke er så oppmerksomme som vi burde være overfor denne forferdelige synden.

Tenk! Vi regner forløsningen som har skjedd i Kristus for så lite at vi knapt vet om vi har opplevd noe som kan måle seg med det Israel opplevde ved Rødehavet og de tre mennene i ildovnen. I stedet for å la alle slags ubetydeligheter forstyrre vår fred og gjøre hjertene våre kalde, burde vi inderlig be Gud om å åpne øynene våre og gi oss et våkent sinn. Slik kunne vi ta inn over oss det uendelig store som Gud har gjort for oss da han ga sin Sønn, og med ham den evige frelsen.

Har du ingen velgjerning fra Gud å prise ham for? Har du aldri gjort så herlige erfaringer av Guds trofasthet som Israel ved Rødehavet og de tre mennene i ildovnen? Hvis Gud valgte å konfrontere deg med dette spørsmålet, hva ville du da svare ham?

Be Gud om tilgivelse for din åndelige sløvhet og utakknemlighet, og gå så – under bønn om Den Hellige Ånds hjelp – i gang med å reflektere over alle Guds velgjerninger. Du vil finne dem åpenbart i skaperverket, i frelsesverket og i Den Hellige Ånds gjerning på denne jord.

I alt det synlige skaperverket kan vi med våre fysiske øyne se Guds forunderlige makt, hans visdom, godhet og hans kjærlighet til menneskene. Jesus ba oss om å legge merke til liljene på marken og fuglene under himmelen. Det er godt for en kristen å bli vant til å se Gud i alt han ser.

Se opp mot himmelen og legg merke til solen, månen og stjernene! Er ikke han som har skapt dem, verdt din takk og tilbedelse? Og se på alt annet Gud har skapt. Kanskje vil du våkne til en oppdagelse som burde få oss til å rope høyt av glede eller gråte av kjærlighet til en slik Gud. Tanken om at alt vi ser, er blitt til for menneskets skyld, burde mer enn noe annet gripe hjertet vårt. I alt Gud skapte – dyr og fisk og fugler, trær og blomster – sto mennesket for hans tanke, og alt ble gitt til menneskets tjeneste.

Hvis du har evne til å tenke dypt over en sak, så bruk den på dette. Og fortell meg etterpå hvilken verdi du tror et menneske har i Guds øyne. Fortell meg om du tror det er riktig det vi i hverdagens mørke tenker, at Gud ikke bryr seg så mye om oss.

Men Gud har gitt oss enda større beviser på sin kjærlighet. Han elsket verden så høyt at han ofret sin enbårne Sønn. Guds Sønn ble et menneskebarn, vår bror og venn, for å fjerne all den ulykke og forbannelse som syndefallet hadde brakt over oss. Vår dype fornedrelse er blitt så fullstendig opphevet at vi nå med sannhet kan rose oss av at Guds Sønn og vi er av samme familie – Guds Sønn er menneske som oss, og vi er mennesker som Guds Sønn.

Han har fullkomment sonet vår synd og oppfylt alle lovens krav, slik at ingen synd lenger kan tilregnes dem som tror på ham. Ingenting kan rokke ved den kjensgjerningen at de, gjennom Guds elskede Sønn, eier Faderens evige velbehag og er arvinger til himmelens rike, på lik linje med Sønnen selv.

Hvis du tror alt dette, som det fra verdens begynnelse er forkynt i Guds ord, må det være tillatt å spørre om ikke Guds barmhjertighet har vært så stor mot deg at du har grunn til å alltid glede deg over den og takke for den.

En annen grunn til takknemlighet skal nevnes. Hvis hjertet ditt har funnet hvile i Kristi kjærlighet og hans fullbrakte frelsesverk, skyldes dette verken deg selv eller noe annet menneske. Hjertet ditt har hatt besøk av en høystående gjest: Den Hellige Ånd har gjort sin gjerning der inne. Kanskje kan du peke ut både tid og sted, og med hvilke ord det skjedde, at du ble vekket opp fra syndens søvn.

Be da Gud om nåde til å kunne vurdere hva det betyr at du personlig har hatt besøk av Guds Hellige Ånd, og at han nå har tatt bolig i ditt hjerte. Er det da et eneste øyeblikk i ditt liv, spør vi igjen, hvor du ikke har anledning til å takke og prise din Gud?

Selv om alt annet gikk deg imot og voldte deg sorg, burde du likevel være fylt av uendelig takk og lovprisning! Tenk på hva det betyr å være gjenstand for den faderkjærligheten som Guds skaperverk vitner om, å eie det Sønnen har vunnet som ditt, slik at ingen synd tilregnes deg og ingen trussel fra loven rammer deg, og å ha Den Hellige Ånd med all hans nåde, tukt og trøst i hjertet ditt. Er det kanskje en liten ting å eie *Gud – bare Gud* – hans vennskap og hans rike? Måtte Herren bevare oss slik at det verste ikke skal skje med oss på grunn av vår utakknemlighet!

Utenom dette har du mottatt utallige beviser på Guds nåde, som også kan stemme hjertet ditt til lovprisning og takk. Bare tenk tilbake på året som gikk, på hvor mange og store velgjerninger Herren har vist deg. Hvor ofte har du ikke merket hans nærvær og erfart hans omsorg?

Kanskje husker du mang en dag – eller natt – hvor en bitter bekymring la seg tungt på hjertet ditt. Du så ingen utvei, men du ropte til Herren i din nød, og han hørte din bønn og sendte deg hjelp. Hvor mye synd har han ikke tilgitt, og hvor trofast har han ikke voktet og vernet sjelen din. Han sendte deg alltid det som tjente deg best: snart det bitre og snart det søte. Hans velgjerninger er utallige.

Det eneste Gud krever av deg for alt dette, er et takknemlig hjerte. Og å eie et takknemlig hjerte er samtidig din største lykke. I tillegg overøser Gud alltid de takknemlige med ny nåde og gir dem stadig nye beviser på sin godhet.

Men hvis hjertet ditt nå er fylt av takk, vil du sikkert spørre hvordan du best kan vise din takknemlighet mot Gud som har gjort deg så mye godt. Derfor til sist noen få ord om dette.

Det Gud først og fremst ser etter, er nettopp det du allerede har: et takknemlig og tilfreds hjerte. Han vil at du skal huske hans godhet og, på grunn av lykken i hans vennskap, kunne tåle de ubehagelighetene som måtte komme din vei, uten å murre og klage, slik Israels barn gjorde under ørkenvandringen. Enda viktigere er det at du, på grunn av den kjærligheten han har vist deg, tror at ingenting skjer deg som ikke er til ditt beste og sendt fra ham.

For det andre bør din takknemlighet komme til uttrykk i dine bønner. Når du ber, så begynn alltid med lovprisning og takk – snart for Guds faderlige

kjærlighet som ga oss sin Sønn, snart for den fullbrakte frelse ved Sønnen, og snart for Den Hellige Ånds tuktende og trøstende gjerning i hjertet ditt.

Det ville skje en mektig forandring med bønnene dine hvis du alltid begynte med å takke Gud for det gode han allerede har vist deg. Din ellers så tørre og livløse bønn blir da preget av ny tillit, glede og håp om at han også nå vil gjøre vel mot deg.

For det tredje bør takknemligheten komme til uttrykk i handling. Det betyr at du, på grunn av den store nåden Gud har vist deg, bør være villig til å tjene dine medmennesker, enten de har fortjent det eller ei. For Guds skyld må du gi den sultne brød, den nakne klær, bidra til at Guds ord blir forkynt eller på annen måte utbredt, og villig tåle og tilgi det onde som blir gjort mot deg, slik Gud alltid tåler og tilgir deg.

Dette er den rette takknemligheten og de rette gode gjerningene som flyter fra den rette kilden. Vi skal oppdage at det som gir kristendommen styrke og holder den frisk og levende, er takknemlighet mot Gud.

Hvis vi nå ikke bare vil *forstå* dette, men virkelig øve oss i takknemlighetens kunst, skal vi snart erfare at vi trenger Den Hellige Ånds nåde og hjelp til det. Av natur er vi bare innstilt på å glede oss og takke når det Gud sender oss, behager oss. Å kunne prise Gud til enhver tid, også når han tukter og prøver oss, er et Guds under. For å bli forberedt på dette, trengs det mye øvelse, mye kamp og mye bønn. La det derfor være vår stadige bønn at Gud, for sin elskede Sønns skyld, vil forsyne oss med alt dette! Amen.

Om Carl Olof Rosenius

1816–1868

Carl Olof Rosenius (1816–1868) var en svensk lekpredikant og forfatter, og en av de viktigste skikkelsene i den nyevangeliske vekkelsen i Norden. Han var prestesønn fra Västerbotten og begynte å studere teologi i Uppsala, men ble i stedet predikant i Stockholm.

Fra 1842 og resten av livet redigerte han bladet *Pietisten*. Der skrev han artikler og betraktninger om lov og evangelium, om rettferdiggjørelsen ved tro og om livet i Guds nåde. Han var også med på å grunnlegge Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen i 1856.

Skriftene hans ble lest i hjem og bedehus over hele Skandinavia, og de fikk stor betydning for lekmannsbevegelsen i Norge. Artiklene her er oversatt fra den danske utgaven av hans samlede skrifter.